

Islamhouse.com

المطوى الإسلامي

Ḥsin Isilaamu

Eleyii ni akḡsilē soki kan nipa ḡsin Isilaamu
geḡe bi o ṡe wa ninu Alikuraani alapḡnle
peḡlu Sunnah Anḡbi

يوربا

Ḃsin Isilaamu

**Eleyii ni akosile soki kan nipa Ḃsin Isilaamu
gege bi o se wa ninu Alikuraani alaponle pelu
Sunnah Anḡbi**

Tira pataki to ko alaye nipa Ḃsin Isilaamu sinu, to nḡalaye eyi ti o pataki ju ninu awḡn ipile, ekḡ ati awḡn ewa re lati inu awḡn iwe-eri ipile; eyi tii se Alikuraani alaponle ati Sunnah Anḡbi. Tira yii eyi ti a fi nba gbogbo eniti o ti balaga soro, yala o je musulumi tabi kii tiese musulumi, to si wa ni ede onikaluku won, ko le baa wulo ni gbogbo asiko, aaye ati oniruuru isesi tabi ipo ti won ba wa.

Ḃda kan niyi ti o ko awḡn eri lati inu Alikurani ati Sunnah Anḡbi sinu

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الریوة

دار الإسلام

یتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

1. Ẹsin Isilaamu ni iṣe naa ti Allah fi ranṣe si gbogbo eniyan. Paapaajulo Oun ni iṣe ayeraye ti o siṣe opin awon iranṣe Oluwa Allah

Ẹsin Isilaamu ni leta Allah si gbogbo eniyan patapata. Allah ti oḷa Re ga julọ so pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [سبأ: 28]

{ A ò rán o níṣe àfi sí gbogbo èniyàn pátápátá; (o jé) oníròò-ìdùnnú àti olùkìlòṣùgbón òpòlòpò àwọn èniyàn kò mò. Suratú } [Sabai: 28]

Allah ti oḷa Re ga julọ tun so pe:

﴿قُلْ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ [الأعراف: 158]

{ Ire Anṣi so pe mo pe eyin eniyan (ki e mo wipe) dajudaju Emi ni iranṣe Allah si gbogbo yin patapata Suratul } [A'raf: 158]

Allah ti oḷa Re ga julọ tun so pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِن رَّبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ وَإِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ

لِللَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ [النساء: 170]

{ Eyin èniyàn, dájúdájú Òjìṣe náà ti dé ba yín pèlú òdodo láti òdò Olúwa yín. Nítorí náà, kí e gbà á gbọ l'ó dára jùlọ fun yín. Tí e bá sì ṣàì gbàgbọ, dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Allāhu sì n jé Onímò, Ọlọgbón.} [Suratu Nisai: 170]

Ẹsin Isilaamu ni ifiranṣe Allah ti o je ti ayeraye, Oun naa ni igbeyin awon ifiranṣe Oluwa wa. Allah ti oḷa Re ga julọ so pe:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ

شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: 40]

{ (Ànábì) Muhammad kí í ṣe bàbà èni kan kan nínú àwọn ọkùnrin yín, ṣùgbón (ó jé) Òjìṣe Allāhu àti òpin àwọn Ànábì. Allāhu sì n jé Onímò nípa gbogbo n̄nkan.} [Suratul Ahzab: 40]

2. Èsin Isilaamu kii še èsin adayanri fun awọn ẹya tabi awọn ijọ kan pato. Şugbọn O jẹèsin Allah fun gbogbo eniyan patapata

Èsin Isilaamu kiişe èsin adayanri fun awọn ẹya tabi awọn ijọ kan pato. Şugbọn O jẹèsin Allah fun gbogbo eniyan patapata. Akọkọ aşe ti Allah pa ninu Alikuraani alapõnle ni gbolohun Rẹ ti ọla Rẹ ga julọ to sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: 21]

{ Èyin èniyàn, ẹ jọsìn fún Olúwa yín, Èni tí Ó da èyin àti àwọn t'ó síwájú yín, nítorí kí ẹ lè şóra (fún iyà Iná)} [Suratul Baqara: 21]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ

مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ

رَقِيبًا﴾

[النساء: 1]

{ Mo pe gbogbo ẹyin eniyan, ẹ paya Oluwa yin Èni ti O da yin lati araẹmi kan şoşo, ti O si tun da iyawo rẹ lati ara rẹ, ti O wa mu jade ni yanturu lati ara awọn mejeeji ọpọlọpọkunrin ati obinrin.} [Suratu Nisai: 1]

Egbawa ọrọ wa lati ẹnu Ibnu Umar ki Allah yonu si awọn mejeeji pe Anọbi- ki ikẹ ati ola Allah maa ba a- ba awọn eeyan soro lojo ti o si ilu Makkah, O sọ pe: Mo pe ẹyin eniyan, dajudaju Olohun ti gbe igberaga awọn keferi alaimokan to ti siwaju ati fifi babanla še iyanran kuro l'ori yin. Leni, gbogbo eniyan jẹ iran meji: ẹniire, olupaya Olohun ti yoo jẹ alapõnle loḁo Allah, ati obilejẹ eniyan, oloriburuku ti yoo jẹeni-yepere loḁoOlohun. Gbogbo eniyan jẹ aromodomo Aadamo, beḁOlohun si da Aadama latara erupe. Allah sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات: 13]

{ Mo pe gbogbo eyin eniyan, dajudaju Awa ni A da'yin l'okunrin l'obinrin, beḡe nii a si ṣe yin ni iran-iran ati idile-idile ki e le fi maa da ara yin mo. Dajudaju alaponle eniyan julọ laarin yin ni eni naa ti o ba npaya Ọlọhun julọ. Dajudaju Ọlọhun ni Onimimọ julọ Oloye julọ.} [Suratul Hujuraat: 13] Tirimidhi lo gbaa wa, nomba (3270)

O o lee ri ofin kan to nṣe adayanri awon eeyan kan tabi awon ijo kan latara wiwo iran won tabi ijo won tabi eya won, yala ninu awon ofin Alikuraani alaponle tabi awon aṣe Anọbi alaponle (ki ike ati ola Allah maa ba a).

3. Isilaamu ni ifiranṣe Allah, eyi ti O wa lati pe awon iṣe awon Anọbi ati awon ojiṣe to ti koja, eyi ti O fi ran won si awon ijo won, ki ike ati ola Allah maa ba awon ojiṣe Ọlọhun wonyii.

Isilaamu ni ifiranṣe Allah, eyi ti O wa lati pe awon iṣe awon Anọbi ati awon ojiṣe to ti koja, eyi ti O fi ran won si awon ijo won, ki ike ati ola Allah maa ba awon ojiṣe Ọlọhun wonyii. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَعَاءَيْنَا دَاوُدَ زُورًا﴾ [النساء: 163]

{ Dájúdájú Àwa (fi ìmísí) ránṣé sí ọ gégé bí A ṣe fi ránṣé sí (Ànábì) Nūh àti àwọn Ànábì (mìíràn) léyìn rẹ. A fi ìmísí ránṣé sí (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'íl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrómọdómọ (rẹ), àti (Ànábì) 'Ísā, 'Ayyūb, Yūnus, Hārūn àti Sulaemōn. A sì fún (Ànábì) Dāwūd ní Zabūr.} [Suratul Nisai: 163]

Èsin yii ti Ọlọhun fun Ojiṣe Nla Muhammad- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- ni imisi re, Oun naa ni esi ti Ọlọhun Ọba se ni ilana esi fun awon Anọbi ti won ti koja, ti O si pa'won lasẹ re. Allah ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ﴾ [الشورى: 13]

{(Allāhu) se ni òfin fun yin ninu esi (‘Islām) ohun ti Ó pa ni aṣe fun (Ānábì) Nūh àti eyí tí Ó fi ránṣe sí ọ, àti ohun tí A pa láṣe fun (Ānábì) ‘Ibrōhim, (Ānábì) Mūsā àti (Ānábì) ‘Isā pé kí ẹ gbé esi náà dúró. Kí ẹ sì má se pín sí ijoṣòṣòṣò ninu re. Wàhàlà l’ó jẹ fun àwon ọṣeṣe nípa nṅkan tí ò n pè won sí (nibi mímu Allāhu ní ọkan soṣo). Allāhu l’Ó n ṣeṣà ẹni tí Ó bá fẹ sínú esi Rẹ (tí ò n pè won sí). Ó sì n fi ọnà moṣeni tí ó bá n ṣerí padà sí ọdọ Rẹ (nípasẹ ironúpiwàdà).} [Suratu Shura: 13]

Eleyii ti Ọlọhun fun Ojiṣe Nla Muhammad- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- ni imisi re je ajeri fun awon tira Ọlọhun to ti koja gege bii Taoreta ati Injila ko too di pe madaru wonu awon mejeeji. Allah ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ﴾ [فاطر: 31]

{ Ohun tí A fi ránṣe sí ọ ninu Tírá, òhun ni òdodo tí ó n fi ohun t’ó jẹ òdodo rinlẹ nípa eyí t’ó ṣíwájú re. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ-ìkòkò, Olùrìran nípa àwon erúsin Rẹ..} [Suratu Fatir: 31]

4. Gbogbo awon Anọbi patapata- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba won- esi kan soṣo ni esi won, bo tilẹ je pe ilana isesi won ya lototo.

Gbogbo awon Anọbi patapata ki ikẹ ati aanu Allah maa ba won, esi kan soṣo ni esi won, bo tilẹ je pe ilana isesi won ya lototo. Allah ti ọla Re ga julọ so pe:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَآخُكُمْ
 بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لَيَبْلُوَكُمْ فِي مَاءِ آتَانَكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ
 مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ [المائدة: 48]

{ A sọ Tírà (al-Kur'ān) kalè fún ọ pèlú òdodo. Ó n jérì sí èyí t'ó jẹ òdodo nínú èyí t'ó síwájú rẹ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ. Nítorí náà, fi ohun tí Allāhu sọkalè dájọ láààrin wọn. Má ẹ tẹlẹ ifẹ-inú wọn t'ó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ẹ òfin àti ilàna fún. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ibá ẹ yín ní ijo kan soṣo (sínú 'Islām), ṣùgbón nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí náà, ẹ gbawájú níbi iṣẹ rere. Ọdò Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní irò nípa ohun tí ẹ n yapa ẹnu sí.} [Suratul Maidat: 48]

Ojise Olohun– ki ike ati ola Olohun maa ba a – so pe: " Emi gan-an ni mo leṭo si Isa oṃo Maryam julọ laarin awọn eeyan laye ati loruṅ. Beḡ, apejuwe awọn Anḡbi da geḡe bi awọn oṃoḡbakan, ti iya wọn yaṭo, ṣugbón ọkan soṣo ni ẹsin wọn. Imam Bukhari lo gbaa wa, nomba (3443).

5. Geḡe bi gbogbo awọn Anḡbi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda ẹ pepe, beḡ naa ni Isilaamu ẹ pepe si inigbagbo pe ẹni to nḡe Oluwa ni Allah, Aṣḡda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Ọlọla-gongo, Oun naa nii Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julọ.

Geḡe bi gbogbo awọn Anḡbi: Nuha, Ibrahim, Musa, Sulayman ati Dawuda ẹ pepe, beḡ naa ni Isilaamu ẹ pepe si ninigbagbo pe ẹni to nḡe Oluwa ni Allah, Aṣḡda, Olufunilarisiki, Ayeni, Apani, Ọlọla-gongo, Oun naa nii Oludari gbogbo nkan, Oun nikan yii naa ni Alaanu, Onike to ga julọ. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعِمَّتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ أَلْ سَمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتَى تُؤْفَكُونَ﴾ [فاطر: 3]

{ Èyin ènìyàn, ẹ rántí ìdèra Allāhu lórí yín. Njéèlédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó ní pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilẹ̀? Kò sí ọlọhun tí ìjòsìn tọ sí àfi Ọun. Nítorí nàà, báwo ni wọn ẹ ń ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo?} [Suratu Fafir: 3]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَبِّحُوا اللَّهَ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: 31]

{ Sọ pé: "Ta ni Ó ní pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilẹ̀? Ta ni Ó ní ikápá lórí ìgbòrò àti iríran? Ta ni Ó ní mú alààyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún ní mú òkú jáde láti ara alààyè? Ta sì ni Ó ní ẹ ètò ọrò (èdà)?" Wọn yóò wí pé: "Allāhu" Nígbà nàà, sọ pé: "Şé ẹ ò ní bẹ̀rù (Rẹ) ni?"} [Suratu Yunusa: 31]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَلَيْسَ اللَّهُ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [النمل: 64]

{(Şé ìbòrìşà l'ó dára jùlọ ni) tabì (jìjòsìn fún) Eni tí Ó pilẹ̀ ìşèdá èdà, léyìn nàà, tí Ó máa dá a padà (léyìn ikú), tí Ó sì ní pèsè fun yín láti sánmò àti ilẹ̀? Şé ọlọhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Sọ pé: "È mú èrì yín wá tí ẹ bá jẹ olódodo."} [Suratu Naml: 64]

Gbogbo awọn Anọbi ati ojişẹ pata ni a gbe dide pẹ̀lu iponlogo sisin Allah nikan soşo. Allah ti ọla Rẹ ga ju sọ pe:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ
مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ﴾ [النحل: 36]

{ Dájúdájú A ti gbé Ọjìşẹ̀ dide nínú ìjọ kòḍokan (láti jíşé) pé: "È jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ̀ sì jìnnà sí àwọn ọ̀rìşà." Nítorí nàà, ó wà nínú wọn, ẹni tí

Allāhu tọ sí ònà. Ó sì wà nínú wọn, ẹni tí iṣìnà kò lé lórí. Nítorí náà, ẹ rìn kiri lórí ilẹ, kí ẹ sì wòye sí bí àtubòtán àwọn t’ó pé àwọn Òjìṣé ní òpùròṣe rí?} [Suratul Nahl: 36]

Allah ti ọla Re ga julọ tun so pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: 25]

{ A kò rán òjìṣé kan níṣẹ́ṣíwájú rẹ àfi kí A fi ìmísí ránṣẹ́ sí i pé: “Dájúdájú kò sí ọlọhun tí iṣìnà tọ sí àfi Èmi (Allāhu). Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Mi.” } [Suratul Anbiyaa: 25]

Allah fun wa niro nipa Nuha- ki ike ati igẹ Allah maa ba a- pe Oun naa jiṣe pe:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ

عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ [الأعراف: 59]

{ Èyin ijo mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. E ò nìlọlọhun miiṣàràn lẹyìn Rẹ. Dájúdájú mò n bẹrù iyà Ọjọ Nlá fun yín.} [Suratul A'raf: 59]

Beḡ nii aayo Ọlọhun tii ṣe Ibrahim- ki ike ati aanu Allah maa ba a- geḡe bi Allah ṣe fun wa niro nipa rẹ pe o so pe:

﴿وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

[العنكبوت: 16]

{ (Rántí Ànábì) 'Ibrōhīm. Nígba tí ó so fún ijo rẹ pé: “E jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ sì páyà Rẹ. Iyẹn lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá mò.} [Suratul Ankabut: 16]

Anọbi Salihu- ki ike ati aanu Allah maa ba a- geḡe bi Allah ṣe so nipa rẹ pe o so pe:

﴿وَالِإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ

مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةٌ لِلَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ

فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابَ أَلِيمٍ﴾ [الأعراف: 73]

{ Ó sọ pé: "Èyin ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Èẹ ní ọlọhun mīràn léyìn Rẹ. Iṣẹ ìyanu kúkú ti dé ba yín láti ọdọ Olúwa yín; èyí ni abo rākúnmi Allāhu. (Ó jẹ) àmì kan fun yín. Nítorí náà, ẹ fi sílẹ, kí ó máa jẹ kiri lórí ilẹ Allāhu. Ẹ má ẹ fi ọwọ aburú kàn án nítorí kí ìyà ẹlẹta-eléro má baà jẹ yín..} [Suratul A'raf: 73]

Anọbi Shuaib- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- geḡe bi Allah ẹ sọ nipa ẹ pe o sọ pe:

﴿وَالِى مَدِيْنَ اَحَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۥٓ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ ۖ فَاقُوْا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ وَلَا تَبْخَسُوْا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَفْسِدُوْا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ وِصْلٰهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٨٥﴾﴾ [الاعراف: 85]

{ Èyin ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Èẹ ní ọlọhun mīràn léyìn Rẹ. Dájúdájú ẹrì t'ó yanjú ti dé ba yín láti ọdọ Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọn kóngò àti ọ̀sùwọ̀n kún. Ẹ má ẹ dín n̄nkan àwọn ènìyàn kù. Ẹ sì má ẹ ibàjẹ lórí ilẹ léyìn àtúnṣe rẹ. Ìyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá jẹ onígbaḡbọ ọ̀dodo.} [Suratul A'raf: 85]

Ni igba akọkọ ti Ọlọhun ba Anọbi Musa- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- sọrọ, Ọba ti mimọ n bẹ fun sọ fun un pe:

﴿وَاَنَا اَخْتَرْتُكَ فَاَسْتَمِعْ لِمَا يُوحٰى ﴿١٣﴾ اِنِّىْ اَنَا اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاعْبُدْنِىْ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِيْذْكُرْنِىْ ﴿١٤﴾﴾ [طه: 13-14]

{ Àti pé Èmi sà ọ lẹ̀sà. Nítorí náà, fi etí sí ohun tí A máa fi ránṣẹ sí ọ nínú ìmísí. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọlọhun tí ìjọsìn tọ sí àfi Èmi. Nítorí náà, jọsìn fún Mi. Kí o sì kírun fún ìrántí Mi..} [Suratu Ta-ha: 13-14.]

Bẹ nii Allah sọrọ leni ti n fun ni niro nipa Anọbi Musa- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a-, O sọ pe:

﴿وَقَالَ مُوسٰى اِنِّىْ عُدْتُ بِرَبِّىْ وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾﴾ [غافر: 27]

{ Oun gan-an paapaa fi Ọlọhun wa iṣo, O sọ pe "Dájúdájú èmi sá di Olúwa mi àti Olúwa yín kúrò lówó gbogbo onígbeèraga, tí kò gba Ọjọ iṣírò-iṣẹ gbọ.} [Suratu Ghafir: 27]

Allah fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- pe Oun naa so pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾ [آل عمران: 51]

{ Dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹ jòsìn fún Un. Èyí ni ònà tààrà } [Aal Im'raan/51]

Allah fun wa niro nipa Al-Masiihu- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- pe o so pe:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ [المائدة: 72]

{ Mo pe eyin omo Israeli, ẹ maa sin Allah tii še Oluwa mi ati tiyin naa. Dajudaju enikeni ti o ba mu orogun po mo Ọlọhun dajudaju Ọlọhun ti še Alijannah ni eewo fun irufẹni naa, ibugbe re si ni inu Ina ko si ni si oluranlowo kankan fun awon oṣeṣe alabosi naa. } [Suratul-Maa'idah : 72]

Koda gan-an paapaa, to fi mo Taoreta ati Injila, ikanpamo sisin Ọlọhun nikan soṣo jejo ninu awon mejeeji. Oro Anobi Musa- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- jejo ninu iwe Deuteronomy pe Gbo ire Isireli, Oluwa Ọlọhun wa Oluwaokansoso nii Ikanpamooro imolohun loka jejo ninu iwe Maaku nibi ti Messiah- ki ikẹ ati aanu Allah maa ba a- ti nsọ pe: Dajudaju akoko ofin ni pe: Gbo, ire Isireli, Oluwa Ọlọhun wa Oluwa okansoso nii. Ọlọhun ti o la ati iyi Re gbongbon salaye pe gbogbo awon Anobi ni a fi ise pataki tii se ipepe sibi imolohun loka ran. Ọlọhun ti o la Re ga julọ so pe:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الصَّلُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ﴾ [النحل: 36]

{ Dájúdájú A ti gbé Òjísé dide nínú ijọ kòḍọkan (láti jíṣé) pé: “È jọsin fún Allāhu. Kí ẹ sì jìnnà sí àwọn òrìṣà.” Nítorí náà, ó wà nínú wọn, ẹni tí Allāhu tọ sí ọnà. Ó sì wà nínú wọn, ẹni tí ìṣìnà kò lé lórí.} [Suratul Nahl: 36]

Allah tun so pe: So pé:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحقاف: 4]

{ È sọ fún mi nípá ǹnkan tí è n pè léyìn Allāhu; ẹ fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn ṣèdá nínú (ohun t’ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọn ní ìpín kan (pèlú Allāhu) nínú (ìṣèdá) àwọn sánmọ? È mú Tírà kan wá fún mi t’ó síwájú (al-Kur’ān) yìi tàbí orípa kan nínú ìmọ̀ tí ẹ bá jẹ olódodo.} [Suratul Ahqaf: 4]

Alufa agba Saadi- ki Allah ba ni kepe- so pe: O je ki a mo wipe iyan ti awon oṣeḅo nja nipa awon oriṣa won, won o ni eri tabi itoka lori re, ṣugbon won kan ngbara le aba iro lasan, irori to ti kuta ati laakai to ti baje ni i. Ohun ti yoo toka ailese nle re fun O naa ni nigba ti a ba jo isesi won yebeyebe, ti a to gbogbo imo won ati awon ise won ti a si woye si isesi awon nkan ti won nlo igbesi aye won le lori lati maa sin, nje awon nkan yii se won ni anfaani kankan laye tabi lorun Tayseer Alkareem Almannan: oju-ewe 779

6. Olohun Allah ti mimo n be fun-un ti oia Re si ga julọ ni Aṣeda, Oun naa ni O leto si ijosin ni Oun nikan, ati wipe a o gbodo sin eyikeyi nkan miran moOn.

Olohun ni ẹni naa ti o leto si ki a maa sin-In ni Oun nikan ti a o gbodo si sin elomin moOn. Allah ti oia Re ga julọ so pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿21﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿22﴾﴾ [البقرة: 21-22]

{ Èyin èniyàn, ẹ jòsìn fún Olúwa yín, Èni tí Ó da èyin àti àwọn t'ó síwájú yín, nítorí kí ẹ lè sọra (fún iyà Iná). (È jòsìn fún) Èni tí Ó ẹ ilẹ fun yín ní itẹ, (Ó ẹ) sánmò ní àjà, Ó sọ omi òjò kalẹ láti sánmò, Ó sì fi mú àwọn èso jáde ní ijẹ-ìmu fun yín. Nítorí náà, ẹ má ẹ bá Allāhu wá akegbé, ẹ sì mò (pé kò ní akegbé).} [Suratul Bakarat: 21-22]

Èni ti O da wa ati awọn iran eniyan to ti koja, ti O si se ile ni perese to tun nsọ omi kalẹ lati sanmọ to si fi nmu oniranran irugbin ti a fi nse arisiki jade, Oun nikan naa lo leto si ijosin. Allah ti ola Re ga julọ so pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعَمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتَى تُؤْفَكُونَ ﴿3﴾﴾ [فاطر: 3]

{ Èyin èniyàn, ẹ rántí idèra Allāhu lórí yín. Njéèlédàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fun yín láti inú sánmò àti ilẹ? Kò sí olọhun tí ijòsìn tọ sí àfi Òun. Nítorí náà, báwo ni wọn ẹ n ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo?} [Suratu Fatir: 3]

Èni to nda ẹda to si tun npese ijẹ-ìmu Oun nikan soṣo lo leto si ijosin. Allah ti ola Re ga julọ so pe:

﴿ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿102﴾﴾ [الأنعام: 102]

{ Iyẹn ni Allāhu, Olúwa yín; kò sí olọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Òun, Èlédàá gbogbo nńkan. Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Un. Òun sì ni Olùṣọ lórí gbogbo nńkan.} [Suratul An'am: 102]

Gbogbo nkankinkan ti awọn eniyan ba nsin leyin Olọhun ko leto si ijosin nitori nkan beṣe ko nikapa nkankan to se deede omonaagun yala ninu sanmọ tabi l'ori ile, beṣe nkan kii se amugbalegbẹ fun Allah nibi nkankan, kii sii se oluranlọwọ tabi onigbunwọ fun Olọhun. Bawo wa ni

won yoo se wa maa pe nkan moḶoḶhun tabi ki won o maa gbe e sipo amugbalẹgbẹ fun-Un. Allah ti ọla Re ga julọ sọ pe:

{قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَعِمْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ

وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾ [سبأ: 22]

{ Sọ pé: “E pe àwon tí ẹ sọ pé (won jẹ olúwa) léyìn Allāhu.” Won kò ní ìkápá òdiwon ọmọ-iná igún nínú sánmọ tabí nínú ilẹ. Won kò sì ní ipín kan nínú méjèjè. Àti pé kò sí olùrànlọwọ kan fún Allāhu láààrin won.} [Suratu Sabai: 22]

Allah ti mimo mbe fun ti ọla Re sí ga ni Eni ti O da gbogbo ẹda, ti O si mu-un jade latara aisi. Dajudaju mimaabe awon nkan yii jejeri pataki to ntoka bibẹ Re (Oun Allah):

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَلَوْنِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ وَلَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَنِينٌ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾﴾ [الروم: 20-27]

{ to si ntoka jije oludari ati lileto si ijosin Re. Ó wà nínú àwon àmì Rẹ pé, Ó şedá yín láti ara erupẹ. Léyìn nàà, nígbà nàà èyin di abara tí ẹ n fónká (lóri ilẹ ayé). Ó wà nínú àwon àmì Rẹ pé, Ó şedá àwon aya fun yín láti ara yín nítorí kí ẹ lè rí ifayabalẹ lódò won. Ó si fi ifẹ àti ìkẹ sí ààrin yín. Dájúdájú àwon àmì wà nínú ìyen fún ijọ t’ó láròjinlẹ. Ó wà nínú

àwọn àmì Rẹ̀, dídá àwọn sánmò àti ilẹ̀ àti òkan-ò-jòkan àwọn èdè yín àti àwọn àwò ara yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún àwọn onímò. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni oorun yín ní alẹ̀ àti ní ọsán àti wíwá tí ẹ̀ ní wá nínú oore Rẹ̀ (fún ije-ìmu). Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún ijo t'ó ní gbòrò. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ tún ni fifi mọ̀nàmọ̀nà hàn yín ní ti ẹ̀rù àti ìrètí. Ó sì ní sọ omi kalẹ̀ láti sánmò. Ó ní fi ta ilẹ̀ jí léyìn tí ilẹ̀ ti kú. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iye fún ijo t'ó ní ẹ̀ laákàyè. Àti pé nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni pé sánmò àti ilẹ̀ dúró pèlù àṣẹ̀ Rẹ̀. Léyìn náà, nígbà tí Ó bá pè yín ní ipè kan nígbà náà ni ẹ̀yin yòò máa jáde láti inú ilẹ̀. Ti Rẹ̀ ni àwọn t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ẹ̀ni kòòkan ni olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ̀ Rẹ̀. Oun (Allah) yii naa ni Ẹ̀ni naa ti O pile iṣẹ̀da beẹ̀ ti yoo si tun da a pada (leyin igba ti wọn ba ti ku ti wọn parẹ̀ mọ̀lẹ̀) koda dida wọn pada rọrun fun-un pupọ̀ ju bibere iṣẹ̀da gan-an lọ [Suratu Rum: 20-27]

Namuruusu jiyàn nipa bibẹ̀ Oluwa Rẹ̀, ni Anọ̀bi Ibrahim- ki ikẹ̀ ati igẹ̀ Allah maa ba a- geṣe bi Allah ẹ̀ fun wa niro nipa rẹ̀ ba sọ fun-un pe:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبرَاهِيمَ فِي رِيهٖ ۚ أَنۢ ءَاتَهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ ۚ إِذۢ قَالَ إِبرَاهِيمُ رَبِّىۤ اذۢى يُحِىۤء وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحِىۤء وَأُمِيتُ ۗ قَالَ إِبرَاهِيمُ فَإِنَّ اللّٰهَ يَأْتِى بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَآ يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۲۵﴾﴾ [البقرة: 258]

{ Anọ̀bi Ibrahim si sọ fun-un pe, dajudaju Olohun lo nmu Oorun jade lati ibuyọ̀ rẹ̀, irẹ̀ mu-un jade lati ibuwọ̀ rẹ̀, irọ̀ alainigbagbọ̀ yii ba han gbangba, beẹ̀ Allah kii fi ọ̀na mọ̀ awọ̀n alabosi eniyan..} [Suratul Bakarat: 258]

Gege bee naa ni Anọ̀bi Ibrahim- ki ikẹ̀ ati igẹ̀ Allah maa ba a- se fi ẹ̀ri rinlẹ̀ fun awọ̀n eeyan rẹ̀ pe dajudaju Allah ni Ẹ̀ni naa ti O fi ọ̀na mọ̀ oun, Oun ni O n fun oun ni jije ati mimu, to si n fun oun ni alaafia nigba ti oun ba ẹ̀ aare, beẹ̀ Oun nikan naa ni O mu oun ẹ̀mi ti yoo si mu oun kuro l'ayé (nigba ti asiko ba to) O sọ pe:

﴿الَّذِى خَلَقَنِى فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿۷۸﴾ وَالَّذِى هُوَ يُطْعِمُنِى وَيَسْقِينِ ﴿۷۹﴾ وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿۸۰﴾ وَالَّذِى يُمِيتُنِى ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿۸۱﴾﴾ [الشعراء: 81-78]

{(Oun ni) Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀dà mí. Nítorí náà, Ó máa fi ònà mọ̀ mí; Ẹ̀ni t'Ó ní fún mí ní jíje, t'Ó ní fún mí ní mímu; Àti pé nígbà tí ara mí kò bá yá, Oun

l'Ó ní wò mí sà; Èni tí Ó máa pa mí, lẹyìn nàà, Ó máa sọ mí di aláàyè [Suratu shuaraa: 78- 81]

Ọlọhun tun sọrọ ni Èni ti n fun ni niro nipa Anọbi Musa- ki ikẹ ati igẹ Allah maa ba a- wipe Oun gan-an ba Faraoh ẹ ifẹrijian to si sọ fun-un pe:

﴿قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾ [طه: 50]

{ Oluwa re Oun naa nii Èni ti O yanju fun gbogbo nkan eto iṣẹda rẹ bẹẹ ti O si fun-un ni oḡbọn atinuda rẹ.} [Suratu Ta-ha: 50]

Ọlọhun wa tẹ gbogbo nkan to mbe ninu sanmo ati ile loriba fun oḡoniyani, O si fi oriṣiriṣi idera rokirika rẹ nitori ki oḡoniyani le maa sin Ọlọhun nikan lai nii ẹ keferi si I. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَهْرًا

وَبَاطِنًا وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنبِئٍ ﴿٢٠﴾﴾ [لقمان: 20]

{ Ẹ ẹ ò rí i pé dájúdájú Allāhu rọ ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ fun yín, Ó sì pé àwọn ikẹ Rẹ fun yín ní gbaṅgba àti ní kọrọ? Ó sì wà nínú àwọn ènìyàn ẹni t'ó ní jiyàn nípa Allāhu láì ní ìmọ (al-Kur'ān) àti ìmọ̀nà (nínú sunnah Ānábì s.a.w.) àti tírà (onímọ-ẹ̀sìn) t'ó ní tan ìmọ̀lẹ (sí ọ̀rọ̀ẹ̀sìn).} [Suratu Lukman: 20]

Geḡe bi Allah ẹ tẹ gbogbo nkan to n be ninu sanmo ati ile loriba fun oḡoniyani, geḡe bẹe naa ni O da a ti O si pese gbogbo nkan ti o le ni bukata si geḡe bi igbọran, iriran ati ironu oḡan ki o le baa kọ imọ eyi ti yoo ẹe lanfaani ti yoo si toka Oluwa ati Aṣẹda rẹ si i. Allah ti ọla Rẹ ga julọ sọ pe:

﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ

وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾﴾ [النحل: 78]

{ Allāhu l'Ó mu yín jáde láti inú ikùn àwọn iyá yín nígbà tí ẹyin kò tí ì dá nṅkan kan mọ. Ó sì ẹ igbọrọ, àwọn iríran àti àwọn oḡan fun yín nítorí kí ẹ lẹ dúpẹ (fún Un).} [Suratu Nahl: 78]

Dajudaju Olohun ti mimo ati giga julon be fun ni O da gbogbo awon agbaye yii, ni O si da omunyan ti O si pese gbogbo nkan to le bukata si gege bi awon orikerike ati okun-ara, be na ni O pese gbogbo awon nkan ti yoo maa ran-an lowo lati lanfaani sise esin ati riri orile gbe fun-un, be ni O si ro gbogbo nkan to n be ninu sanmo ati ile fun-un.

Allah si fi siseda gbogbo awon eda ti o tobi wonyii se eri to ntoka jije Oludari ati Alamojuto Re, eyi to ntoka si pipondandan mimaa sin-In. Oun (Allah) ti mimo ati giga julon be fun so pe:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾﴾ [يونس: 31]

{ So pe: "Ta ni O ni pesè fun yin lati inu sanmo ati ile? Ta ni O ni ikapa lori igborò ati iriran? Ta ni O ni mu alaaye jade lati ara oku, ti O tun ni mu oku jade lati ara alaaye? Ta si ni O ni se eto oro (eda)?" Won yo wi pe: "Allahu" Nigba naa, so pe: "Se e o ni beryu (Re) ni?" [Suratu Yunus: 31]

Oba ododo ti mimo n be fun-Un tun so pe So pe:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَئْتُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤﴾﴾ [الأحقاف: 4]

{ E so fun mi nipa nkan ti e ni pe leyin Allahu; e fi won han mi na, ki ni won sedá ninu (ohun to wa lori) ile. Tabi won ni ipin kan (pelu Allahu) ninu (iseda) awon sanmo? E mu tira kan wa fun mi to shwaju (al-Kur'an) yi tabi oripa kan ninu imo ti e ba je olododo." Suratul.} [Ahqaf: 4]

Allah ti o la Re ga julon tun so pe:

﴿خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَواسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾﴾ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾﴾ [لقمان: 10-11]

{O da sanmọ laini opo kankan gẹgẹ bi ẹyin ẹ n ri i, O si fi awon oke nlanla ti ilẹ ki o ma baa mi tabi ye gẹgẹ mọ yin lẹse, O si fọn orişiriş daaba sori re, A si nsọ omi kalẹ lati sanmọ ti a fi nmu oniranran eso didun jade ninu re (ile). Eleyii ni işeda ti Allah ẹ, ẹ wa fi han mi eyikeyi nkan ti awon to yatọ si I da. Too, orọ naa ni pe awon alabosi ti wa l'ori anu to han gbangba.} [Suratu Lukman: 10-11]

Ọba ododo ti mimọ n bẹ fun-Un tun sọ pe:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ﴾ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ

عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّرُونَ ﴿٣٧﴾ [الطور: 35-37]

{ Tàbí wọ́n ẹ̀dà wọ́n láì sí Aṣẹ̀dà? Tàbí àwọ́n ni wọ́n ẹ̀dà ara wọ́n ni? Tàbí àwọ́n ni wọ́n ẹ̀dà àwọ́n sánmọ̀ àti ilẹ̀? Rára o, wọ́n kò màmọ̀ dájú ni. Tàbí lọ̀dọ̀ wọ́n ni àwọ́n àpótí orọ̀ Olúwa re wà? Tàbí àwọ́n ni olùborí? " [Suratu Tur: 35-37]

Onimimọ agba Sa'diy sọ pe: Eleyii gan-an ni fifi ẹri lole fun wọ́n labe nkankan ti wọ́n o le ni ọna kankan ju ki wọ́n o ju ọwọ silẹ fún ododo orọ, Lai sí bẹẹ wọ́n yoo di ẹni ti o tapa si nkan ti o ba laakai ati ẹsin mu. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 816

7. Allah ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu Aye yala awon nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (Allah) ni yoo maa jẹda kan ninu awon ẹda Re, O si da sanmọ ati ilẹ ni ijo mefa:

Allah ni O da gbogbo nkan to n bẹ ninu Aye yala awon nkan ti a ri tabi eyi ti a ko ri. Gbogbo nkan to ti yatọ si I (Allah) ni yoo maa jẹda kan ninu awon ẹda Re, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَفُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ [الرعد: 16]

{ Sọ pé: “Ta ni Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ̀?” Sọ pé: “Allāhu ni.” Sọ pé: “Şé léyìn Rẹ̀ ni ẹ̀ tún mú àwọn aláfẹ̀yìntì kan, tí wọn kò ní ìkápá oore àti ìnira fún ẹ̀mí ara wọn?” Sọ pé: “Şé afójú àti olùrìran dọgba bí? Tàbí àwọn òkùnkùn àti ìmólẹ̀ dọgba? Tàbí wọn yòò fún Allāhu ní àwọn akẹgbẹ̀ kan tí àwọn nàà dá ẹ̀dá bí ti ẹ̀dá Rẹ̀, (tó bẹ̀ẹ̀ gé) tí ẹ̀dá fi jọra wọn lójú wọn?” Sọ pé: “Allāhu ni Ẹ̀lẹ̀dàá gbogbo ǹnkan. Ọ̀un sì ni Ọ̀kan soşo, Olùborí..} [Suratu Ra'd: 16]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿...وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ [النحل: 8]

{ " Oun (Allah) a si tun maa da nkan ti ẹ̀ o mọ̀." } [Suratu Nahl: 8]
Allah si da sanmọ̀ ati ilẹ̀ ni ojo męfa. Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ sọ pe:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [الحديد: 4]

{ Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó şedá àwọn sánmò àti ilẹ̀ fún ojo męfa. Léyìn náà, Ó gúnwà sí orí Ítẹ̀-ọ̀lá. Ó mọ̀ ǹnkan t'ó n wọ̀ inú ilẹ̀ àti ǹnkan t'ó n jáde láti inú rẹ̀, àti ǹnkan t'ó n sọkalẹ̀ láti inú sánmò àti ǹnkan t'ó n gùnkè sínú rẹ̀. Àti pé Ó wà pẹ̀lú yín ní ibikíbi tí ẹ̀ bá wà (pẹ̀lú ìmọ̀ Rẹ̀). Allāhu sì ni Olùrìran nípa ohun tí ẹ̀ n şe níşé.} [Suratul Hadid: 4]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ﴾ [ق: 38]

{ Dájúdájú A şèdá àwọn sánmò, ilẹ̀ àti ǹnkan tó wà láààrin àwọn méjèjèjì fún ojú méfà. Kò sì rẹ̀ Wá rará (ámbòsìbòsì pé A òd sinmi ní ojú keje)} [Suratu Qaf: 38]

8. Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi işeda tabi idari tabi ijọsin bo tii wu ko mọ.

Allah ti mimọ ati giga ọla n bẹ fun-Un ni Olukapa gbogbo ọla ti ko ni orogun nibi işeda tabi ọla tabi idari bo tilẹ wu ki o mọ, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي

السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحqaf: 4]

{Sọ pé: "E sọ fún mi nípa ǹnkan tí ẹ̀ ní pè léyìn Allāhu; ẹ̀ fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn şèdá nínú (ohun t'ó wà lórí) ilẹ̀. Tàbí wọn ní ipín kan (pèlú Allāhu) nínú (işèdá) àwọn sánmò? E mú Tírà kan wá fún mi t'ó şíwájú (al-Kur'ān) yíí tàbí orípa kan nínú ìmò tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.} [Suratul Ahqaf: 4]

Alufa agba Saadi- ki Allah ba ni keẹ- sọ pe: Itumọọọ yii ni pe, sọ fun awọn ti wọn mu awọn orişà ati ere ti wọn o lagbara kankan lati şe gege bii anfaani tabi inira tabi ipani tabi iyeni tabi ijini dide ni orogun fun Allah, sọ fun wọn lati şalaye lilẹ awọn orişà wọn, ati wipe awọn orişà naa ko leto si nkankan ninu ijọsin, sọ fun wọn pe "ẹ̀ fi eyikeyi nkan ti wọn ba da l'ori ilẹ̀ tabi ninu sanmọ han mi, tabi ti wọn ni ifowokun kankan nibi dida sanmọ". Nje wọn tilẹ da nkankan ninu sanmọ ati ilẹ̀ bi? Se wọn da oke ni? Nje wọn tilẹ sọ pe ki odo o maa şan? Nje awọn ni wọn fon awọn eranko sori ilẹ̀? Nje awọn ni wọn tilẹ je ki awọn igi o maa hu jade? Ewo gan-an ni ikunlowo wọn n bẹ nibẹ ninu awọn nkan wonyii? Ko si ikunlowo wọn kankan nibẹ gege bi awọn funra wọn şe gba beş ka ma tiş tii sọ nipa ijeri awọn miran. Eleyii gan-an ni ẹri laakai to muna doko l'ori wipe sisin awọn nkan miran yatọ si Allah, irufe ijọsin beş otubante nii, ko l'ese nle. Leyin naa lo tun wa sọ pe koda ko tun si ẹri imisi to n gbe ero ati işe wọn leyin. Oun (Allah) sọ pe {E mu

Tira kan şiwaju eleyii wa} Iyẹn ni pe tira ti o njeri si imorogun pọ mọỌlọhun "tabi oripa ẹri to je ti mimọ" ti a jogun lati ọdọ awọn ojişẹ to pàşẹ beẹ. Ohun ti a mọ pelu ẹri to ntọka si i ni pe wọn o to beẹ lati mu u wa lati ọdọ eyikeyi ojişẹỌlọhun, koda gan-an paapaa a tun nfi ọwọ re şoya to si dani l'ọju pe gbogbo ojişẹ pata lo n pepe sibi imo Olohun wọn lokan ti wọn si n kọ imorogun pọ mọỌlọhun fun awọn eeyan. Eleyii gan-an naa nii eyi to tobi ju ninu imọ ti ẹgbawa re wa lati akata wọn. Tafsiri Ibnu Sa'di: oju ewe 779

Allah ti mimọ ati giga ọla n be fún, Oun ni Olukapa gbogbo ọla, ko si igbakeji fun-Un ninu ọla Re. Allah ti ọla Re ga julọ şo pe:

﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [آل عمران: 26]

{ Şo pe mo pe IreỌlọhun Olukapa gbogbo ọla, Ire ni O n fi ọla fun ẹni ti o ba wu Ọ, beẹ ti O si ma n gba ọla kuro loṣoṣo ni ti o ba wu Ọ, Ire lo n gbe iyi fun ẹni ti o ba wu Ọ beẹ ti O si ma nre ni ti o ba wu Ọ niṣe, loṣo Re ni gbogbo oore n be, dajudaju Ire ni Alagbara lori gbogbo nkan} [Aal Im'raan/26]

Allah ti ọla Re ga julọ tun şoro ti O si nşalaye pe ti E ni ọla ti o pe nşẹ lojo Alukiyamọ: Ní ọjó tí wọn yóò yọ jáde (láti inú sàréè), kiní kan kò sì níí pamọ nípa wọn fún Allāhu. (Allāhu yó sì şo pé):

﴿يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾ [غافر: 16]

{ " Ti ta ni ijọba ní ọjó ònì? Ti Allāhu, Ọkan şoso, Olùborí ni.} [Suratu Ghafir: 16]

Allah ti mimọ ati giga ọla n be fun-Un ko ni igbakeji yala nipa ọla tabi işeda tabi idari tabi ijosin bo tii wu ko mọ, Olohun ti ola Re ga şo pe:

﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الدُّنْيَا وَكَبِيرَةٌ كَثِيرًا﴾ [الإسراء: 111]

{ " Kí o sì sọ pé: "Gbogbo ọpé n jẹ ti Allāhu, Ẹni tí kò fi ẹni kan ẹ ọmọ. Kò sì ní akegbé nínú iḡọba. Kò yẹpẹrẹ árnḡbòsibòsì pé Ó máa wá búkátà sí olùrànlọwọ." Gbè títóbi fún Un gan-an. } [Suratul Israa: 111]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ

كُلُّ شَيْءٍ فَعَدَرَهُ فَتَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: 2]

{ (Òun ni) Ẹni tí Ó ni iḡọba àwọn sánmò àti ilẹ. Kò mú ẹni kan kan ní ọmọ. Kò sí akegbé fún Un nínú iḡọba (Re). Ó dá gbogbo nḡkan. Ó sì yan òdíwòn (írísí, iḡemí àti àyànmò) fún un níwòn-níwòn.} [Suratul Furqan: 2]

Oun nikan ni O ni ikapa gbogbo nkan, gbogbo nkan miran yatọ si I si jẹda ọwọ Re, Oun naa ni O n dari gbogbo iḡesi ati alaamọri. Ẹni ti O ẹ pe bayii ni iroyin Re, Oun gan-an ni o di ọranyan lati maa jọsin fun, bẹ jijosin fun nkan miran yatọ si I jẹ iwa aipe laakai ati imorogun mọỌlọhun eleyi ti yoo ba aye ati orun ẹda je. Allah ti ọla Re ga julọ sọ pe Wọn wí pé: "Ẹ jẹ yẹhudi tàbí nasara kí ẹ mọnà." Sọ pé:

﴿وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصْرَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ

الْمُشْرِكِينَ﴾ [البقرة: 135]

{ "Rará, ẹsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm (lẹsìn), olùdúró-déédé, kò sì sí nínú àwọn ọḡẹbọ..} [Suratul Bakarat: 135]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ

إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{ Ta l'ó dára ní ẹsìn ju ẹni tí ó jura rẹ sílẹ fún Allāhu, olùḡe-rere sì tún ni, ó tún tẹlẹ ẹsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (Ànábì) 'Ibrōhīm ní àyànfé..} [Suratu Nisai: 125]

Ọlọhun ododo ti mimọ n bẹ fun Un tun ḡalaye pe ẹnikẹni to ba n tẹlẹ ọna miran yatọ si ilana ẹsin Anọbi Ibrahim aayo Ọlọhun- ki ike ati aanu

Allah maa ba a- pe iru ɛni bɛɛ lo wu'wa aɔɔ si ɛmi ara rɛ. Allah ti ɔla Re ga julɔ sɔ pe:

﴿وَمَنْ يَرْعَبْ عَنِ مَلَأَةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي

الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

{ Ta si ni ó máa koɛsìn (Ánábì) 'Ibrōhīm sílè àfi ɛni tí ó bá goɛmí ara rɛ. A kúkú ti şà á lɛşà n'ílé ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwɔn ɛni rere ní ɔrun.} [Suratul Bakarar: 130]

9. Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi omo, won ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un.

Ati pe Alloohu Oba ti mimo n be fun Un, ko bi omo, won ko si bi I, ko si si akegbe ati alafijo Kankan fun Un, Oba Ododo ti ola Re ga ti mimo si n be fun Un so pe:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا

أَحَدٌ ۝﴾ [الإخلاص: 1-4]

{ Sɔ pé: "Òun ni Allāhu, Òkan şoşo. Allāhu ni Aşıwájú (tí èdá ní bükatà sí, tí Òun kò sì ní bükatà sí wɔn). Kò bímo. Wɔn kò sì bí I. Kò sì sí ɛni kan tí ó jɔŌ. [Suuratul Ikhlāas: 1-4]

Allah ti ɔla Re ga julɔ tun sɔ pe:

﴿رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ

سَمِيًّا ۝﴾ [مریم: 65]

{ Olúwa àwɔn sánmò àti ilè àti ohun tí n bɛ láààarin àwɔn méjèèjì. Nítorí náà, jòsìn fún Un, kí ó sì şe suùrù lórí ijòsìn Rɛ. Njé o moɛni tí ó tún n jé orúkɔ Rɛ?} [Suuratu Maryam: 65]

Oba Ododo ti ipo Re gbongbon so pe:

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ

فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: 11]

{ (Òun ni) Olùpilèdá àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó şèdá àwọn obìnrin fun yín láti ara yín. Ó tún şèdá àwọn abo ẹran-òşin láti ara àwọn akọẹran-òşin. Ó n mu yín pọ̀ sí i (nípa işèdá yín ní akọ-abo). Kò sí kiní kan bí irú Rẹ̀. Òun sì ni Olùgbọ̀, Olùrírán.} [Suuratu Shuuroh: 11]

10. Ati pe Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga O ki n sokale si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re.

Ati pe Alloohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga O ki n sokale si inu nkankan, ko si ki n di abara si inu nkankan ninu eda Re, ko si di ẹyọkan pelu nkankan; iyen sele nitori pe dajudaju Alloohu ni Oba adeda, ati pe nkan ti o ba yato si I eda ni, ati pe Oun ni Oba ti yoo seku, ti nkan ti o ba si yato si I yoo pada di titan. Nitori naa Alloohu O ki n sokale si inu nkankan ninu eda Re, ati pe nkankan o le sokale si inu paapa Re, mimo fun Un, ati pe Oba Alloohu ti mimo n be fun Un tobi ju gbogbo nkan lo, O si tun kanka ju gbogbo nkan lo, Oba Alloohu ti ola Re ga sọ ni Ẹni ti n tako eniti o ba n lero wipe Alloohu sokale si inu Al-Masih (Eesa): Wọ̀n kúkú ti di kẹ̀fẹ̀rí, àwọn t’ó wí pé:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ

أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا

بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [المائدة: 17]

{ Dájúdájú Allāhu ni Mọşih ọmọ Mọryam.} Sọ pé: “Ta sì l’ó ní ikápá kiní kan lódò Allāhu tí (Allāhu) bá fẹ̀ pa Mọşih ọmọ Mọryam, àti iyá rẹ̀ àti àwọn t’ó n bẹ̀ lórí ilẹ̀ ayé run pátápátá?” Ti Allāhu ni ijoba àwọn sánmò, ilẹ̀ àti ohunkóhun tí n bẹ̀ láààrin àwọn méjèèjì. (Allāhu) n şèdáà ohunkóhun tí Ó bá fẹ̀. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan.} [Suuratul Maaidah: 17]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ
وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَلْبَتُونَ ﴿١١٦﴾ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا
قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾﴾ [البقرة: 115-117]

{ Ti Allāhu ni ibùyo òdòrùn àti ibùwò òdòrùn. Nítorí náà, ibikíbi tí ẹ bá dojú kọ ibẹ yẹn náà ni kiblāh Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò. Wọ̀n wí pé: "Allāhu sọ̀nì kan di ọ̀mọ." Mímọ ni fún Un! Ọ̀rọ̀ kò rí bẹ̀ẹ̀, (à̀mọ̀) tiRẹ̀ ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ènì kòdọ̀kan sì ni olùtẹ̀lẹ̀-àşẹ̀ Rẹ̀. Olùpilẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ ni (Allāhu). Nígba tí Ó bá sì pèbùbù kiní kan, Ó kàn máa sọ̀ fún un pé: "Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀." Ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀..} [Suuratul Bakorah: 115-117]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ
الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ
مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾﴾ [مريم: 88-95]

{ Wọ̀n wí pé: "Àjọkẹ̀-ayé fi ẹ̀nì kan şe ọ̀mọ." (88). Dájúdájú ẹ̀ ti mú ǹnkan aburú wá. Àwọn sánmọ̀ fẹ̀rẹ̀ fàya pẹ̀rẹ̀pẹ̀rẹ̀ nítorí rẹ̀, ilẹ̀ fẹ̀rẹ̀ fàya pẹ̀rẹ̀pẹ̀rẹ̀, àwọn àpáta sì fẹ̀rẹ̀ dà wó lulẹ̀ gbì fún wí pé wọ̀n pe ẹ̀nì kan ní ọ̀mọ̀ Àjọkẹ̀-ayé. (91). Kò sì yẹ̀ fún Àjọkẹ̀-ayé láti fi ẹ̀nì kan şe ọ̀mọ̀. Kò sí ẹ̀nì kan nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àyàfi kí ó wá bá Àjọkẹ̀-ayé ní ipò ẹ̀rúsin. Dájúdájú (Allāhu) mò wọ̀n. Ó sì ka ò̀nkà wọ̀n tààrà. Gbogbo wọ̀n yó sì wá bá A ní Ọ̀jọ̀ Àjínde ní ìkòdọ̀kan. [Suuratu Maryam: 88-95]

Allah tun sọ pe:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: 255]

{ Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí ijòsìn tọ sí àfi Òun, Alààyè, Alámòjúútó-èdá. Òògbé kì í ta Á. Àti pé oorun kì í kùn Ûn. TiRẹ̀ ni ohunkóhun t'ó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun t'ó wà nínú ilẹ̀. Ta ni ẹ̀ni tí ó máa sìpẹ̀ lọ̀dọ̀ Rẹ̀ àfi pẹ̀lú iyò̀nda Rẹ̀? Ó mọ̀ ohun tí ń bẹ̀ níwájú wọn àti ohun tí ń bẹ̀ lẹ̀yìn wọn. Wọn kò sì ní ìmò àmòtán nípa kiní kan nínú ìmò Rẹ̀ àfi ohun tí Ó bá fẹ̀ (fi mọ̀ wọn). Àga Rẹ̀ gbààyè ju àwọn sánmò àti ilẹ̀. Sịşọ̀ sánmò àti ilẹ̀ kò sì dá A lágara. Allāhu ga, Ó tóbi.} [Suuratul Baqorah: 255]

Nitori naa, Eni ti O ba ri bayii, ti ẹ̀da Rẹ̀ naa si ri báyií, bawo ni yoo se wa sokale si ara okan ninu won? Tabi ki o mu un ni omo? Tabi ki o se e ni olujosin fun pelu Re?

11. Allohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga je Aláàánú Onike si awon eru Re, fun idi eyi O ran awon ojise, O si tun so awon tira kale.

Allohu ti mimo n be fun Un ti ola Re si tun ga ni Alaaanu Onike awon eru Re, ati pe ninu ike Re si awon eru Re ni pe O ran awon ojise si won, O si tun so awon tira kale; lati fi yo won kuro nibi awon okunkun aigbagbo ati imaa se orogun, lo si ibi imole sişe Ọlọhun lokan ati imona, Allohu ti ola Re ga so pe:

﴿هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَيَّ عَبْدِيَّ عَائِيَةَ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [الحديد: 9]

{ Òun ni Ẹ̀ni t'Ó ń sọ̀ àwọn àyah t'ó yanjú kalẹ̀ fún ẹ̀rú̀sìn Rẹ̀ nítorí kí ó lè mu yín kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmòlẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Aláàánú, Àşàkẹ̀-òrun fun yín..} [Suuratul Hadiid: 9]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: 107]

{ A kò sì fi işe ìmísí rán o bí kò şe pé kí o lè jé ìkẹ fún gbogbo èdà..} [Suuratul Anbiyaah: 107]

Ati pe Oba Alloohu tun pa anabi Re lase ki o fun awon erusin ni iro wipe Oun ni Oba Alaforijin Onike, nitori naa, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe:

﴿نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْعَفْوَورُ الرَّحِيمُ﴾ [الحجر: 49]

{ Fún àwọn ẹrúsin Mi ní iró pé dájúdájú Èmi ni Aláforìjìn, Àşàkẹ-òrun..} [Suuratul Hijr: 49]

Ati pe ninu aanu Re ati ike Re ni pe Oun naa ni O maa n mu inira kuro ti O si maa n so oore kale fun awon eru Re, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe:

﴿وَإِن يَمَسُّسَكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ

بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْعَفْوَورُ الرَّحِيمُ﴾ [يونس: 107]

{ " Tí Allāhu bá mú ìnira bá o, kò sí ẹni tí ó lè mú un kúrò àfi Òun. Tí Ó bá sí gbèrò oore kan pèlú rẹ, kò sí ẹni tí ó lè dá oore Rẹ padà. Ó n ọore fún ẹni tí Ó bá fẹ nínú àwọn ẹrúsin Rẹ. Òun ni Aláforìjìn, Àşàkẹ-òrun.."} [Suuratu Yuunus: 107]

12. Alloohu Oun ni Oluwa Onike, Oun nikan ni Ẹni tí yóò şe işiro gbogbo èdà ni ojo igbende nigba ti Yóò gbe gbogbo wọn dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn kọọkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba şe ninu dáadáa tàbí aidara, ẹnití o ba sì şe àwọn işe olóore ti o si jẹ Mu'mini, idẹkùn gbere n bẹ fún un, ati pe ẹnití o ba şe aigbagbo ti o si tun şe awọn işe aburu, iya ti o tobi n bẹ fún un ni ojo ikẹhin.

Alloohu Oun ni Oluwa Onike, Oun nikan ni Ẹni tí yíò şe işiro gbogbo èdà ni ojo igbedide nigba ti Yóò gbe gbogbo dide lati inu saare wọn, ti Yíò sí san èyàn kọọkan ní ẹsan pẹlu nkan ti o ba şe ninu dáadáa tàbí

aidara, ẹnítí o ba sì ẹ̀ ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ olóore tí o sì jẹ́ Mu'mini, idẹ̀kùn gbere n bẹ́ fún un, ati pe ẹnì tí o ba ẹ̀ aigbagbo tí o sì tun ẹ̀ awọn iṣẹ̀ aburu, iya tí o tobi n bẹ́ fún un ni ojo ìkẹ̀hìn. Ati pe ninu pipe déédéé Ọ̀lọ̀hun tí mimọ́ n bẹ́ fún Un tí ọ̀lẹ́ Ẹ̀ sí tún ga ati oḡbọ́n Ẹ̀ ati ikẹ́ Ẹ̀ pẹ̀lu awọn ẹ̀da Ẹ̀ ni wipe O ẹ̀ ayé yìí ni ilẹ́ iṣẹ́, tí O sí ẹ̀ ilẹ́ keji ni nkan tí ẹ̀san ati iṣirowo máa wáyé ni ibẹ́; titi tí olusedaadaa o fi gba ẹ̀san dáadáa ẹ̀, tí olùṣe aidaa, alabosi ati olukoja ààlà o sì jẹ́ iyá ikoja ààlà ati abosi ẹ̀; ati pe dajudaju àlámọ́rí yìí awọn ẹ̀mi kan le máa ro wipe ko sunmọ́ kí o ẹ̀lẹ́, nitori naa, Ọ̀lọ̀hun tí fi awọn ẹ̀rì tí o pọ́ lelé tí wọn toka sí wipe dajudaju igbedide òdodo ni ko sì iyemeji ni inú ẹ̀, Ọ̀lọ̀hun tí ọ̀lẹ́ Ẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَالِيَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الْأَرْضَ لَحَيَاهَا لَمَحْيٍ الْمَوْتَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [فصلت: 39]

{ Nínú àwọn àmì Ẹ̀ tún ni pé dájúdájú iwọ́ yóò rí ilẹ́ ní asálẹ̀. Nígba tí A bá sì sọ omi kalẹ́ lé e lórí, ó máa rúra wá, ó sì máa ga (fún híhu irúgbìn jáde). Dájúdájú Ẹ̀ni tí Ó jí i, Ọ̀un mà ni Ẹ̀ni tí Ó máa sọ àwọn òkú dí aláàyè. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan..} [Suuratun Fussilat: 39]

Allah tí ọ̀lẹ́ Ẹ̀ ga julọ́ tun sọ pe:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَعَجِيرٍ مُّخَلَّقَةٍ لِّنَبِّينَ لَكُمْ وَنُقُرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لَكُمْ يُعَلِّمُ مِمَّنْبَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِجٍ﴾ [الحج: 5]

{ Èyìn ẹ̀niyàn, tí ẹ́ bá wà nínú iyèmẹ̀jì nípa àjínḡde, dájúdájú Àwa ẹ̀dà yín láti inú erupẹ́, léyìn náà láti inú àtò, léyìn náà láti inú ẹ̀jẹ́ dídí, léyìn náà láti inú bááṣí ẹ̀ran tí ó pé ní ẹ̀dà àti èyí tí kò pé ní ẹ̀dà nítorí kí A lè ẹ̀lẹ́yè (agbára Wa) fun yín. A sì ní mú ohun tí A bá fẹ́ dúró sínú àpò ìbímọ́ tí tí di gbèdẹ̀ke àkókò kan. Léyìn náà, A óò mu yín jáde ní òpónlò.

Léyìn náà, (ẹ òd máa ẹmí lọ) nítorí kí ẹ lè sánngun dópín agbára yín. Èni tí ó máa kú (ní kékeré) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín èni tí A òd dá (ìṣẹmí) rẹ sí dí àṣìkò ogbó kùjókùjọ nítorí kí ó má lè mò ònkan kan mò léyìn tí ó ti mòḡn. Àti pé o máa rí ilẹ ní gbígbe. Nígba tí A bá sì sọ òjò kalẹ lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríṣíríṣi irúgbìn t’ó dára jáde..} [Suuratul Hajj: 5]

Alloohu Oba Ododo so ninu āyah yìi awọn ẹri làákàyè meta ti ntọka sí igbedide, awọn naa ni:

Dajudaju ọmọniyan Olohun da a ni igba àkókó lati ara erupe, Èni tí O da a lati ara erupe Oun naa ni Olukapa lati da a pada si aaye nigba ti o ba di erupe.

Èni tí O da eeyan lati ara omi lógbólógbó, O kapa lati da ọmọniyan pada si aaye léyìn iku rẹ.

Dajudaju Èni tí Ó ye ilẹ pèlú òjò léyìn iku rẹ, O ni ikapa lori jiji àwọn eeyan léyìn iku won, ati pe o wa ninu aaya yii ẹrí tí o tobi lori ikagara Kuraani bá èni tí ó bá fẹ mú irú rẹ wá. Ati pe bawo ni aaya yii ẹ ko sinu- ti ko si kii ẹ nkan ti o gun- àwọn ẹrí laakaye meta ti o han lori ọro kan ti o tobi.

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّا عَلَيْهَا إِنَّا كُنَّا

فَاعِلِينَ﴾ [الأنبياء: 104]

{"(Ojọ náà ni) ojọ tí A máa ká sánmò bí kíká ewé tírà. Gégé bí A ti ẹ bẹrẹ ìṣẹdà ẹdà ní ìbẹrẹ pẹpẹ (ibẹ náà ni) A òd dá a padà sí. (Ó jẹ) àdéhùn tí A ẹ. Dájúdájú Àwa máa ẹ bẹ..} [Suuratul Anbiyaah: 104]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ﴾ [٧٨] ﴿قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا

أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ﴾ [٧٩-78]

{ Àti pé ó fi àkàwé lélẹ nípa Wa. Ó sì gbàgbé ìṣẹdà rẹ. Ó wí pé: "Ta ni Ó máa sọ egungun di alààyè nígbà tí ó ti kẹfun?" Sọ pé: "Èni tí Ó ẹdà rẹ

nígba àkókó l'Ó máa sọ́ di aláàyè. Òun sì ni Onímọ nípa gbogbo èdá..} [Suuratu yāsīn: 78-79]

Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿عَأْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّلَهَا ﴿٢٨﴾ وَأَعْطَسَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ
ضَحْلَهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَلَهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرَعَهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ
أَرْسَلَهَا ﴿٣٢﴾﴾ [النازعات: 27-32]

{ Şé èyin lẹ lágbara jùlọ ní iṣẹ́dá ni tabí sánmọ tí Allāhu mọ? Allāhu gbé àjà rẹ ga sókè. Ó sì ẹ ní pípé t'ó gún régé. Ó ẹ òru rẹ ní dúdú. Ó sì fa iyálẹta rẹ yọ jáde. Àti ilẹ, Ó tẹẹ pẹrẹş lẹyìn iyẹn (30). Ó mú omi rẹ àti irúgbìn rẹ jáde láti inú rẹ. Àti àwọn àpáta, Ó fi idí wọn múlẹşinşin (32). [Suuratun Nāziāt: 27-30.]

Oba Ododo sí ẹ alaye wipe dajudaju iseda èyàn ko ni agbara to iseda sanmọ ati ilẹ ati nkan ti o wa laarin mejeeji. Nitori naa, Ẹnití o kapa lati da awon sanmọ ati ilẹ ko lee kagara lati da omọniyàn pada ni eekeji.

13. Allohu ti mimọ n bẹ fún Un ti ola Re Si tun ga da Anobi Ādam lati ara erupe, O wa je ki awon aromodomo re o maa po si leyin re. Nitori naa, awon èyàn patapata bakan náà ni won ni ipilẹ wọn, ko sì ọ́lá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi pelu ìberù Allohu

Allohu ti mimọ n bẹ fún Un ti ola Re Si tún ga da Anobi Ādam lati ara erupe, O wa je ki awon aromodomo re o maa po si leyin re. Nitori naa, awon èniyàn patapata bakan náà ni won ni ipilẹ wọn, ko sì ọ́lá fún iran kan lori iran kan, ko sì tun sí fún ijọ kan lori ijọ kan ayaafi pelu ìberù Allohu. Allohu ti ola Rẹ ga sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ
أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾﴾ [الحجرات: 13]

{ Èyin èniyàn, dájúdájú Àwa şedá yín láti ara ọkùnrin àti obìnrin. A sì şe yín ní orílẹ̀-èdè orílẹ̀-èdè àti ìran-ìran nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ dára yín mò. Dájúdájú alápòn-ònlé jùlọ̀ nínú yín lódò Allāhu ni ẹnì t'ó bẹ̀rù (Rẹ̀) jùlọ̀. Dájúdájú Allāhu ni Onímò, Alámòtán.} (Suuratul Hujirōt: 13)

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَضُ مِنْ عُمرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

[11] ﴿فاتر: 11﴾

{ Allāhu da yín láti ara erùpẹ. Léyìn náà, (Ó tún da yín) láti ara àtò. Léyìn náà, Ó şe yín ní akọ-abo. Obìnrin kan kò ní lóyún, kò sì ní bímọ̀ àfi pẹ̀lú ìmò Rẹ̀. Àti pé A ò ní fa ẹ̀mí ẹ̀lẹ̀mí-gígùn gùn, A ò sì ní şe àdínkù nínú ọjọ̀ orí (ẹ̀lòmíràn), àfi kí ó ti wà nínú tírà kan. Dájúdájú iyeṅ rọ̀rùn fún Allāhu.} [Suuratu Fātir: 11]

Allah tiọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عِلْقَةٍ ثُمَّ يُجْرِكُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشْدَّكُمْ ثُمَّ لِيَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّىٰ مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّىٰ وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

[67] ﴿غافر: 67﴾

{ Ọun ni Ẹni tí Ó şedá yín láti inú erùpẹ, léyìn náà láti inú àtò, léyìn náà láti inú ẹ̀jẹ̀ dídí, léyìn náà Ó mu yín jáde ní òpònló. Léyìn náà, (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ di sánngun dópín agbára yín. Léyìn náà (Ó tún da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ di àgbàlágba. Ó wà nínú yín ẹnì tí A ód ti gba ẹ̀mí rẹ̀şiwájú (ipò àgbà). Àti pé (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ dàgbà dé gbèdẹke àkókò kan àti nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ şe làákàyè.} [Suuratu Gāfir: 67]

Ati pe Alloohu ti ọla Rẹ ga sọ ni Ẹni tí n se alaye wipe dajudaju Oun da Al-Masih pẹlu aṣẹ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, gegebi O se da Ādam pẹlu aṣẹ wí bẹ̀ẹ̀ jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, Alloohu ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

[Al عمران: 59]

{ Dájúdájú irú 'Īsā lōdò Allāhu dà bí irú Ādam; (Allāhu) dá a láti ara erupè. Léyìn nàà, Ó sọ pé: "Jé bẹ̀." Ó sì jé bẹ̀.} [Aal Im'raan/59]

Ati pe mo ti so saaju nibi ipínrọ keji (2) wipe dajudaju Anabi - kí ike ati ola Olohun máa bá a - se alaye wipe dajudaju oṣoṣo bakan nàà ni won ti ko sì olá fún enikan lori enikan ayaafi peḷu iḅerù Alloohu..

14. Ati pe gbogbo oṣoṣo kọkan ní won bi sí inú adamọ (Esin Islaam).

Ati pe gbogbo oṣoṣo kọkan ní won bi sí inú adamọ (Esin Islaam), Alloohu ti ola Rẹ ga sọ pe:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ

الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: 30]

{ Nítorí nàà, dojú rẹ koṣèsin nàà, (kí o jé) olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn, ẹ̀sìn àdámọ Allāhu ẹ̀yí tí Ó dá mó àwọ̀n ẹ̀nìyàn. Kò sì sí iyípadà fún ẹ̀dá Allāhu. Iyẹn ni ẹ̀sìn t'ó fẹ̀sẹ̀rinlẹ̀, ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọ̀n ẹ̀nìyàn kò mò.} [Suuratur Rūm: 30]

Ati pe Al-Haneefiyah oun ni ilana Anabi Ibraheem Àyò Olohun - kí ola ko máa bá a - Alloohu ti ola Rẹ ga sọ pe:

﴿ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ [النحل: 123]

{ Léyìn nàà, A fi imísí ránṣẹ sí o pé kí o tẹ̀lẹ̀ ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn. Kò sì wà lára àwọ̀n ọ̀ṣẹ̀bọ.} [Suuratun Nahl: 123]

OjiṣeOlohun - ki ike ati ọla Olohun maa ba a - sọ pe: "Ko si oṣoṣo Kankan ti wọ̀n bi ayaafi ki wọ̀n o bi i si ori adamọ (Esin Islaam), obi re mejeeji ni wọ̀n yòd sọ di Yahudi, tabi ki wọ̀n o sọ di Nasorah, tabi ki wọ̀n o sọ di Majuusiy, geṣe bi ẹ̀ranko se maa n bi ẹ̀ranko ti gbogbo ẹ̀yà ara rẹ pe, ti e o si nii ri adinku Kankan ni ara rẹ:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ

الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: 30]

{ " Leyin nàà Abu Uroyrah - ki Olohun ọ yónú sí i - n sọ pé: èsìn àdámọ Allāhu èyí tí Ó dá mó àwọn ènìyàn. Kò sì sí iyípadà fún èdá Allāhu. Ìyẹn ni èsìn t'ó fẹsẹ̀rinlẹ̀, sùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ènìyàn kò mò." } [Suuratur Rūm: 30]

Sohiihu ti Al-Bukhaar 4775

OjiṣeOlohun - ki ike ati ọla Olohun maa ba a - sọ pe: "E tẹti, dajudaju Oluwa mi pa mi ni ase ki n fi mo yin nkan ti é ṣe aimokan nipa re ninu nkan ti O fi mo mi ni òní mi, gbogbo dukia ti Mo ba fi tọre fún ẹrú kan ẹto ni fún un, ati pe dajudaju Mo da awon eru Mi ni Musulumi, ni àwọn èsù ba wa ba won ti won sì mu wọn lọ kuro ninu ẹsin wọn, ti won sì se nkan ti Mo se ni ẹto ni eewọ fún wọn, ti won sì tún pa won ni àṣẹ kí wọn o mu nkan ti Mi o sọẹrí kankan kalẹ fún ni orogun peጌ Mi. Muslim ni o gba a wa 2865.

15. Ko sí ẹnikení ninu awọn eeyan ti won bi ni ẹlẹṣe, tabi eniti n jogun eṣeṣenití ọ yato sí i.:

Ko sí ẹnikení ninu awọn ènìyàn ti won bi ni ẹlẹṣe, tabi eniti n jogun eṣeṣeni tí ọ yato sí i, ati pe Oba Alloohu ti ola Re ga ti fún wa ní ìró nipa wipe dajudaju Anabi Ādam - kí ola ko máa bá a - nigba ti o yapa àṣeOlohun ti oun pelu iyawo re Awahu sí je ninu èso igi, o ka abamo o si tuuba o si beere aforijin Olohun, Olohun wa fi mo on ki o maa wí awọn gbólóhùn kan ti o daa, o si wí i, Olohun si gba tuuba awọn mejeeji, Olohun ti ola re ga sọ pe:

﴿وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ

الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ

﴿وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ

رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي

هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾﴾ [البقرة: 35-38]

{ A sì sọ pé: “Ādam, iwọ ati iyawó re, ẹ máa gbé nínú Ogbà Ìdẹ̀ra. Kí ẹ máa jẹ nínú rẹ ní gbẹdẹmukẹ ní ibikíbi tí ẹ bá fẹ. Kí ẹ sì má ṣe súnmo igi

yí, kí ẹ má baà wà nínú àwọn alábòsí." Àmọ Ẹ̀sù yẹ àwọn méjèjèì lẹ̀sẹ̀ kúrò nínú Ọgbà Ìdẹ̀ra, ó sì mú wọn jáde kúrò nínú ibi tí wọn wà. A sì sọ pé: "Ẹ̀ sòkalẹ̀, ọ́tá ní apá kan yín jẹ̀ fún apá kan. Ibùgbé àti ǹnkan ìgbádùn sì ń bẹ fun yín lórí ilẹ̀ fún ìgbà (dìẹ̀)." Lẹ̀yìn nàà, (Ānábì) Ādam rí àwọn ọ̀rọ̀ kan gbà láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Ó sì gba ìronúpiwàdà rẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àṣàké-ọ̀run. A sọ pé : "Gbogbo yín, ẹ̀ sòkalẹ̀ kúrò nínú rẹ̀. Nígbà tí ìmòná bá dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Mì, ẹ̀ni tí ó bá tẹ̀lẹ̀ ìmòná Mì, ipáyà kò ní sí fún wọn. Wọn kò sì ní banújẹ̀..} [Suuratul Baqorah, 35-38]

Ati pe nigbati Olohun ti gba tuuba Anabi Ādam - kí ola ko máa bá a - won o ka a sì ẹ̀nítí o ni ese mo, lati igba yen, aromodomo ẹ̀ o le jogún ẹ̀sẹ̀ ti o ti yẹ kuro pẹ̀lu titubah. Ati pe ipilẹ̀ ni wipe ọ̀mònyàn o le ru ẹ̀sẹ̀ni tí o yato sí i, Olohun ti ola Re ga sọ pe:

﴿قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَىٰ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ

وِزْرًا خَرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ [الأنعام: 164]

{ Ẹ̀mí kan kò sì ní ẹ̀ sẹ̀ kan àfi fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀sẹ̀ kan kò sì ní ru ẹ̀sẹ̀lòmíràn. Lẹ̀yìn nàà, ọ̀dọ̀ Olúwa yín ni ibùpadàsí yín. Ó sì máa fun yín ní ìró ohun tí ẹ̀ ń yapa ẹ̀nu sí} [Suuratul Anām: 164.]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿مَنْ أَهْتَدَىٰ فَأِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ [الإسراء: 15]

{ Ẹ̀nikẹ̀ni t'ó bá mọ̀ná, ó mọ̀ná fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni t'ó bá sì ẹ̀nà, ó ń ẹ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀sẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀sẹ̀lòmíràn. A ọ̀ sì ní jẹ̀ àwọn ẹ̀dá níyà tí tí A fi máa gbé òjìsẹ̀ kan dide (sí wọn)..} [Suuratul Isrāi: 15]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمِيلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ

الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾ [فاطر: 18]

{ Eḷerù ẹ̀ṣẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀elòmíṛàn. Kódà kí ẹnì kan tí ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ wọ̀ lórùn ké sí (elòmíṛàn) fún àbàrù ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀, wọ̀n kò ní bá a ru kíni kan nínú rẹ̀, ibáà jẹ̀ ibátan. Àwọ̀n tí ò n ẹ̀kílò fún ni àwọ̀n t'ó n páyà Olúwa wọ̀n ní ikòkò, tí wọ̀n sì n kírun. Ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀ṣàfọ̀mọ̀ (ara rẹ̀ kúrò nínú iwà ẹ̀ṣẹ̀), ó ẹ̀ṣàfọ̀mọ̀ fún ẹ̀mí ara rẹ̀ ni. Ọ̀dọ̀ Allāhu sì ni àbòḃẹ̀dà.} [Suuratu Fātir: 18]

16. Ati pe n̄kan ti a torí rẹ́ dá àwọ̀n ẹ̀nìyàn naa ni: Jijosin fún Olohun ni Oun nikan:

Ati pe n̄kan ti a torí rẹ́ dá àwọ̀n ẹ̀nìyàn naa ni: Jijosin fún Olohun ni Oun nikan soso. Olohun ti ola Rẹ́ ga sọ pe:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾﴾ [الذاريات: 56]

{ Ati wipe mi o da awọ̀n alijannu ati awọ̀n eeyan (fun nkan miran) bi kii ẹ̀ se ki wọ̀n le maa sin Mi.} [Suuratudh Dhāriyāt: 56]

17. Islam pon omoniyan le- ati okunrin ati obinrin- o si se agbateru fun un nibi gbogbo iwo re, o si se e ni ẹnì tí won o bi leere nípa gbogbo awọ̀n nkan ti o sesa re fúnra rẹ́ àti àwọ̀n iṣẹ́ rẹ́ ati awọ̀n iwà rẹ́, o si tun n dī ru u abajade eyikeyi iṣẹ́ ti o ba le fi ko inira ba ẹ̀mí ara rẹ́ tabi ti o le ko inira ba elomiiran.

Esin Islaam pọ̀n ọ̀mọ̀nìyàn le - okunrin ati obinrin - nitori naa, Oba Alloohu ti ola Rẹ́ ga da ọ̀mọ̀nìyàn kì o le je arole lori ilẹ̀, Olohun ti ola Rẹ́ ga sọ pe:

﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ جَاعِلٌ فِى الْاَرْضِ خَلِيْفَةً...﴾ [البقرة: 30]

{ (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún àwọn mọ̀lǎika pé: “Dájúdájú Èmi yóò fi àròlé kan sórí ilẹ̀.} [Suuratul Baqorah: 30]

Aponle yi kò gbogbo omo Anobi Adam sinu, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰٓى

كَثِيْرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلًا﴾ [الإسراء: 70]

{ Dájúdájú A se àponlé fún àwọn omo (Ànábì) Ādam; A gbé wọn rìn lóri ilẹ̀ àti lóri omi; A fún wọn ní ije-ìmu nínú àwọn ǹnkan dáadáa; A sì soore àjùlò fún wọn gan-an lóri òpòlòpò nínú àwọn tí A dá.} [Suuratul Isrāi: 70]

Allah ti ọla Re ga julò tun so pe:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِى أَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ﴾ [التين: 4]

{ Dájúdájú A şedá èniyàn pèlú irísí t’ó dára jùlò.} [Suuratur Tīn: 4]

Olohun kò fún omọ̀niyàn kuro nibi ki o sọ ara re di omoleyin eniyepere fún olùjòsìn fún kan tabi ẹni ti wọn n tẹ̀lé kan, tabi ẹni tí wọn n tẹ̀lé àşẹ rẹ kan leyin Alloohu, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا

لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيْعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيْدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ إِذْ تَبَرَّأَ

الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ﴾ [البقرة: 165-166]

{ Ó sì n bẹ nínú àwọn èniyàn, ẹni tí n jòsìn fún àwọn òrìşà lèyin Allāhu. Wọn nífẹ́ẹ́ wọn gégé bí ifẹ́ (tó yẹ kí wọn ní sí) Allāhu. Àwọn t’ó gbàgbọ́ ní òdodo sì le jùlò nínú ifẹ́ sí Allāhu. Tí ó bá jẹ pé àwọn t’ó şàbòsì lè rí igbà tí wọn máa rí Ìyà náà ni, (wọn ìbá mò pé) dájúdájú gbogbo agbára n jẹ ti Allāhu. Àti pé dájúdájú Allāhu le (níbi) iyà. (Rántí) nígbà tí àwọn tí wọn tẹ̀lé (nínú àìgbàgbọ̀) máa yowọ́ yosẹ kúrò nínú òrò àwọn t’ó tẹ̀lé wọn; (nígbà tí) wọn bá fojú rí Ìyà, tí ohun t’ó so wọn pò sí já pátápátá..} [Suuratul Baqorah: 165-166]

Olohun ti ola re ga so ti O fi n se alaye isesi awon omoleyin ati awon ti won n tẹlẹ pelu ibaje ni ojo igbende: Àwọn t’ó ẹ̀gbẹ̀raga yó sì wí fún àwọn tí wọn sọ di ọlẹ pé:

﴿قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا اَنَحْنُ صَدَدْتَكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ اِذْ جَاءَكُمْ بِالْكُتُبِ مُجْرِمِينَ﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ الْاَيْلِ وَالْتَهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَا اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهُ اَنْدَادًا وَاَسْرُوْا التَّدَاْمَةَ لَمَّا رَاُوْا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْاَعْلٰلَ فِيْ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ﴾ [سبأ: 32-33]

{ Ẹ́ sẹ̀ àwa l’á ẹ̀ yín lóri kúrò nínú ìmọ̀nà léyìn tí ó dé ba yín? Rára o! Ọ̀daràn ni yín ni.” Àwọn tí wọn sọ di ọlẹ̀ yó sì wí fún àwọn t’ó ẹ̀gbẹ̀raga pé: “Rára! Ète ọ̀ru àti ọ̀sán (látí ọ̀dọ̀ yín lókó bá wa) nígbà tí è ní pa wá ní àşẹ̀ pé kí á şàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu, kí á sì sọ (àwọn kan) di ẹgbẹ̀ Rẹ̀.” Wọn fi àbámọ̀ wọn pamọ̀ nígbà tí wọn rí ìyà. A sì kó ẹ̀wọ̀n sí ọ̀rùn àwọn t’ó şàì gbàgbọ̀. Ẹ́ A ọ̀d san wọn ní ẹ̀san kan bí kò ẹ̀ ohun tí wọn n ẹ̀ níşẹ̀?} [Suuratu Sabai: 32 - 33]

Ati pe ninu pípé deede Olohun ti mimọ̀ n bẹ̀ fún Un ti ola Rẹ̀ sì tún ga ni ojo igbedide ni ki awon olupepe ati awon asiwaju asoninu o ru awon eşẹ̀ wọn ati awon eşẹ̀ awon ti won şì lónà ti ko sì ìmọ̀ fún wọn, Olohun ti ola Rẹ̀ ga so pe:

﴿لِيَحْمِلُوْا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَمِنْ اَوْزَارِ الَّذِيْنَ يُضِلُّوْنَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِلَّا سَآءَ مَا يَزُرُوْنَ﴾ [النحل: 25]

{“...(Wọn sọ bẹ̀ẹ̀) nítorí kí wọn lè ru ẹ̀rù ẹ̀şẹ̀ tiwọn ní pípé pérépéré ní Ọ̀jọ̀ Àjínḡde àti (nítorí kí wọn lè rù) nínú ẹ̀rù ẹ̀şẹ̀ àwọn tí wọn n şì lónà pẹ̀lú ànínímọ̀. Gbọ̀, ohun tí wọn yóò rù ní ẹ̀şẹ̀, ó burú.} [Suuratu Nahl: 25]

Ati pe Islaam ti se agbateru fún ọ̀mọ̀nìyàn gbogbo iwò rẹ̀ ní ayé àti ní ọ̀jọ̀ ìkẹ̀hìn, ati pe eyi ti o tobi julọ̀ ninu awon iwò ti Islaam se agbateru re ti o si se alaye re fún ọ̀mọ̀nìyàn ni: Iwò Olohun lori ọ̀mọ̀nìyàn ati iwò ọ̀mọ̀nìyàn lori Olohun Nitòri naa, won gba wa lati ọ̀dọ̀ Muādh - ki Olohun yonu sí i - o sope: Mo wa leyin Anobi - kí ike ati ola Olohun máa bá a - lori nkan ọ̀gùn, o wá so pe: Irẹ̀ Muādh, mo sọ pe: Mo n jẹ̀ ipe rẹ̀

oriire si ni ti e, leyin naà o so nkan ti o jo bee ni èèmeta: "Ñjé o mo iwò Olohun lori awon ẹrú?", mo so pé: Rárá, o so pe: "Iwò Olohun lori awon eru ni ki won o maa josin fún Un ki won o si ma mu nkankan mii mo on ni orogun", leyin naà o rin fun wákàtí kan, ni o wá so pe: "Ire Muādh", mo so pé: Mo n je ipe re oriire si ni ti e, o so pe: Ñjé o mo iwò awon eru lori Olohun ti won ba ti se iyen: Oun naa ni ki O ma fi iya je won". Sohiihu ti Buhari 6840

Islaam se agbateru fún omọniyàn esin re ti o je ododo ati aromodomo re ati dukia re ati omoluabi re. O so - ki ike ati ola Olohun maa ba a- pe: "Dajudaju Olohun se ni eewo le yin lori, awon eje yin, ati awon dukia yin, ati awon omoluabi yin, gegebi jije eewojo yin yii, ni oshu yin yii, ni ilu yin yii. Sohiihu ti Buhari 6501

Ati pe dajudaju Olohun - ki ike ati ola Olohun maa ba a - ti Kede adehun ti o tobi yii nibi Hajj idagbere eleyi ti awon ti won le ni egbèrún lona ogòrùn-ún ninu awon saabe gaani re, o si tun paara itumo yii, o si tun kanpa mon ni ojo igúnran ninu Hajj idagbere.

Islaam se omọniyàn ni eni ti won o bi leere nipa gbogbo awon nkan ti o sesa re funra re ati awon isere re ati awon iwà re, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَكَلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْتَهُ طَيْرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَخَرَجْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ

[مَنْشُورًا] ﴿١٣﴾ [الإسراء: 13]

{ Eniyàn kòòkan ni A ti la àyànmọ àti iwé isere re bo lorùn. A si maa mú iwé kan jade fun un ni Ojo Ajinde. Ó maa padé re ni sísí sílè.} [Suuratul Isrāi: 13]

Iyen ni wipe nkan ti o ba se ninu daadaa tabi aburu Olohun a je ki o wa pelu re ti ko si ni tayo re lo si odoeni ti o yatọ si i, nitori naa won o nii se isiro re pelu isereniti o yatọ si i, won o si ni se isiro eniti o yatọ si i pelu isere. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾ ﴿٦﴾ [الانشقاق: 6]

{ Ìwọ ènìyàn dájúdájú ìwọ ní ẹ̀ ẹ̀ kárákára ní ẹ̀ ẹ̀ àşepàdé Olúwa rẹ. O sì máa mú un pàdé Rẹ.} [Suuratul Inshiqoq: 6]

Allah tun sọ pe:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۖ وَمَا رَبُّكَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ [فصلت: 46]

{ Ẹnikẹni tí ó bá ẹ ẹ̀ rere, ó ẹ ẹ̀ é fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì ẹ aburú, ó ẹ ẹ̀ é fún ẹmí ara rẹ. Olúwa rẹ kò sì ní ẹ ẹ̀ àbòsì sí àwọn ẹrúsìn..} [Fussilat:46]

Ati pe Islaam n dì ru ọmọ̀nìyàn abajade eyikeyi ẹ̀ ẹ̀ ti o ba le fi ko inira ba ẹ̀mí ara rẹ tabi ti o le ko inira ba elomiiran, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ [النساء: 111]

{ Ẹnikẹni tí ó bá dá ẹ̀ ẹ̀ kan, ó dá a fún ẹmí ara rẹ. Allāhu sì ní jẹ Onímọ, Ọlọgbọ̀n } [Suuratun Nisāi: 111]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿مَنْ أَجَلٌ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَٰلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ﴾ [المائدة: 32]

{ Nítorí iyẹn, A sì ẹ ẹ̀ é ní ọfin fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl pé dájúdájú ẹnikẹni tí ó bá pa ẹmí (ènìyàn) kan láijé nítorí pípa ẹmí (ènìyàn) kan tabí ẹ̀ ẹ̀ ibàjẹ kan lórí ilẹ̀, ó dà bí ẹni tí ó pa gbogbo ènìyàn pátápátá. Ẹnikẹni tí ó bá sì mú ẹmí (ènìyàn) ẹ̀mí, ó dà bí ẹni tí ó mú gbogbo ènìyàn ẹ̀mí pátápátá.} [Suuratul Māidah: 32.]

OjiseỌlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Won o nii pa ẹ̀mí kan ni ti abosi ayaafi ki ipin kan ninu ẹ̀ ẹ̀ rẹ o maa bẹ lori ọmọ Anabi Ādam alakọkọ, torípé oun ni ẹni akọkọ ti o fi ilana pipa èyàn lele. Sohiihu Muslim: 5150.

18. Islaam se okunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi işe ati ojuse ati eřan.

Islaam se okunrin ati obinrin ni deede ara wọn nibi işe ati ojuse ati eřan, Olohun ti oła Re ga so pe:

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا

يُظَلَّمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ [النساء: 124]

{ "Enikeni ti o ba şise rere, yala okunrin tabi obinrin, onigbagbo ododo si ni, awon wonyeyen lo ma woinu Ogbà Idèra. A o si ni şabòsi eékán kóro dàbínu fún wón.} [Suuratun Nisai: 124]

Allah ti oła Re ga julò tun so pe:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم

بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ [النحل: 97]

{ Enikeni ti o ba se işe rere, okunrin ni tabi obinrin, o si je onigbagbo ododo, dajudaju A o lo igbesi ayé lo dara. Dajudaju A o si fi eyi lo dara julò si ohun ti won ni se nise san won ni eřan won.} [Suuratun Nahl: 97]

Allah ti oła Re ga julò tun so pe:

﴿مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ

فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْرُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾ [غافر: 40]

{ Eni ti o ba se aburu kan, Won ko ni san an ni eřan kan ayafi iru re. Eni ti o ba si se işe rere ni okunrin tabi ni obinrin, ti o si je onigbagbo ododo, awon wonyeyen ni won ma woinu Ogbà Idèra. Won yoo ma pesè arisiki fun won ninu re lai la işiro lo.} [Suuratu Qafir: 40]

Allah ti oła Re ga julò tun so pe:

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنَاتِينَ وَالْقَنَاتِ وَالصَّادِقِينَ

وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَشِيعِينَ وَالْخَشِيعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ

وَالصَّامِينَ وَالصَّامِتِ وَالْحَلْفِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَلْفِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ
 اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾ [الأحزاب: 35]

{ Dájúdájú àwọn mùsùlùmí lókùnrin àti mùsùlùmí lóbìnrin, àwọn onígàgbò òdodo lókùnrin àti àwọn onígàgbò òdodo lóbìnrin, àwọn olùtèlè-àṣẹ Allāhu lókùnrin àti àwọn olùtèlè-àṣẹ Allāhu lóbìnrin, àwọn olódodo lókùnrin àti àwọn olódodo lóbìnrin, àwọn onísùúrù lókùnrin àti àwọn onísùúrù lóbìnrin, àwọn olùpáyà Allāhu lókùnrin àti àwọn olùpáyà Allāhu lóbìnrin, àwọn olùtọrẹ lókùnrin àti àwọn olùtọrẹ lóbìnrin, àwọn aláàwẹ lókùnrin àti àwọn aláàwẹ lóbìnrin, àwọn t'ó n sọ abẹ wọn lókùnrin àti àwọn t'ó n sọ abẹ wọn lóbìnrin, àwọn olùrántí Allāhu ní ọpọlọpọ lókùnrin àti àwọn olùrántí Allāhu (ní ọpọlọpọ) lóbìnrin; Allāhu ti pèsè àforìjìn àti ẹsan ílá sílẹ̀ dè wọn..} [Suuratul A'azāb: 35]

19. Islaam pọn obìnrin le, o si ka wọn kun pe bákan náà ni wọn ẹ ri pẹlú awọn ọkunrin, o si ẹ inawo ni dandan lori ọkùnrin ti o ba ni ikapa, ináwó ọmọbìnrin jẹ dandan lori bàbá rẹ, ti iyá si jẹ dandan lórí ọmọkùnrin rẹ tí ó bá ti bàlágà ti o si ni ikapa, ti iyàwó si jẹ dandan lori ọkọ rẹ.

Islam ka àwọn obìnrin kun pe bákan náà ni wọn ẹ ri pẹlú awọn ọkunrin OjìṣẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Dajudaju awọn obinrin ri bákan náà pẹlú awọn ọkùnrin" Tirmiziy ni o gba a wa (113)

Ninu aponle Islaam fún obìnrin ni wipe Islaam ẹ inawo iyá ni dandan lori ọmọ rẹ ti o ba jẹnití o ni ikapa. OjìṣẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ọwọ tí ba n fún ni òkè ni máa n gbe, bèrè láti orí àwọn ti ninawo le wọn lórí kàn ọ: iyá rẹ, ati baba rẹ, ati ọmọ'ya rẹ l'obinrin, ati ọmọ'ya l'ọkunrin, ati awọn ẹbí rẹ ti wọn sunmọọ jù, léyìn náà àwọn ti wọn tun sunmọọ tẹlẹ̀ wọn". Imaamu Ahmad lo gba a wa. Ati pe alaye ipo awọn òbí mejeeji sí n bọ pẹlu iyonda Ọlọhun ni ipínrọlẹlẹkọkandìnlogbọn (29).

Ati pe ninu aponle Islaam fún obinrin ni wipe o şe e ni dandan fún ọkọ láti maa nájwó lórí iyàwó rẹ ti o ba jẹni tí o ni ikapa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلَْيُنْفِقْ مِمَّا آتَتْهُ اللَّهُ لَا يَكْلِفُ اللَّهُ

نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَتْهَا سَبَجَعَلَّ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾ [الطلاق: 7]

{Kí ọlọrọ ná nínú ọrọ rẹ. Ẹni tí A sì díwọ̀n arísíkí rẹ fún (nínwọ̀nba), kí ó ná nínú ohun tí Allāhu fún un. Allāhu kò làbọ̀mí kan lọ̀rùn àyàfi n̄nkan tí Ó fún un. Allāhu yó sì mú ìrọ̀rùn wá lẹ̀yìn ìnira} [Suuratut Tolāq: 7]

Arakunrin kan bi Anabi - kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá - leere wipe: Kí ni iwọ iyàwó lórí ọkọ rẹ? O sọ pe: "kí ọ maa fún ùn ni oúnjẹ nígbà tí o ba n jẹun, kí o si tun máa fún ùn ni aṣọ wọ nígbà tí o ba n wọ aṣọ, ati pe oo gbọḍo gba a ni oju, oo sì gbọḍo sọṣọ burúkú sí i. Imaamu Ahmad lo gba a wa. ỌjíṣẹỌlọhun- kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ l'ẹniti n şe alaye díẹ ninu awọn iwọ awọn obinrin lórí àwọn ọkọ wọ. O pon dandan le yin lori fun awon iyawo yin jije mimu won ati aso wiwo won pelu daadaa (ohun ti e ti ba saaba) Sohiihu ti Muslim O tun so – ki ike ati ola Olohun maa ba a – pe: O ti to ni ẹṣẹ fun omoniyan ki o fi eniti o n fun ni ounje rare. Imaamu Ahmad ni o gba a wa. Al khatooḃiy so wipe: Gbolohun re ti o so pe: “mon yaquut” ohun ti o gba lero ni eniti jije-mimu re je dandan le e ni ori, atipe itumo re dabi wipe o so fun olutọre wipe: ma se tore pelu nkan ti ko to awon ara ile re je ni ajese ku leniti o n reti ẹsan pelu re; iyen le pada di ese ti o ba fi won rare.

Ninu aponle ti Islaam se fun obinrin ni wipe o se inawo omobinrin ni dandan lori baba re, Oba Alloohu ti ola Re ga so wipe:

﴿* وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْمِ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ

رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا...﴾ [البقرة: 233]

{ Àwọn abiyamọ yóò máa fún àwọn ọmọ wọ ní oyàn mu fúnọ̀dún méjì gbáko, fún ẹni tí ó bá fẹ parí (àsìkò) ìfọ̀mọ̀lọ̀yàn. Ojúṣe ni fún ẹni tí wọ̀n bímọ fún láti máa şe (ètò) ìjẹ-ìmu wọ̀n àti aṣọ wọ̀n ní ọ̀nà t'ó dára." [Suuratul Baqorah: 233]

Alloohu wa se alaye wipe o je dandan lori baba ti won bi omo fun, fifun omo re ni ounje ati aso pelu daadaa (nkan ti won ti ba saaba):

﴿...فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآوُوهُمْ أَجُورَهُنَّ...﴾ [الطلاق: 6]

{ Ti won ba ba yin fun omo ni oyan, ki e ya fun won ni awon owo oya won.} [Suuratut Tolaq: 6]

Alloohu wa se owo oya ifun omo ni oyan ni dandan lori baba; o wa toka si wipe inawo omo lori baba lo wa, ati wipe gbolohun Alwaladu (omo) o ko okunrin ati obinrin sinu. Atipe o nbe ninu hadith ti o n bo yii itoka lori jije dandan inawo iyawo ati omo re lori baba. Lati odo Aaisha – ki Alloohu yonu si i -: dajudaju arabinrin Hindu so fun Anabi – ki ike ati ola Olohun maa ba a – wipe: dajudaju baba Sufyaan je enikan ti o ni ahun, ti mo si maa n bukaata si ki n mu ninu owo re, o so pe (Anabi): “Mu ninu owo re nkan ti yóò to iwo pelu omo re ni ibamu si nkan ti e ti ba saaba. Bukhaari ni o gba a wa. Anabi ti o je ọlọrẹ naa si se alaye ola ti n be fun nina owo lori awon omobinrin ati awon omọ-iyá lobinrin, Ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – wa so wipe: “Enikeni ti o ba toju omobinrin meji tabi meta, tabi omọ-iyá lobinrin meji tabi meta titi ti won fi ja kuro lodo re (boya won ku ni tabi won ni oko), tabi ki o ku saaju won, emi pelu re o wa bayii. O (Anabi) wa se apejuwe wiwapo won pelu ika ifabela re ati ti aarin. As silsilah As sohiha 296

20. Iku kii se titan gbere, ati pe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yoo pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamọ, ati pe Emi o ni bo si ara miran leyin iku ko si nii pada sinu ara mii (akudaaya).

Iku kii se titan gbere, Olohun ti Ola Re ga so wipe: Sọ pé:

﴿قُلْ يَتُوبَ إِلَيْكُمْ مَلِكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ﴾ [السجدة: 11]

{ Mọlāika ikú èyí tí A fi tí yín máa gba èmí yín. Léyìn náà, òdò Olúwa yín ni wọ̀n máa da yín padà sí.} [Suuratus Sajdah: 11]

Atipe iku a maa pa ara ati emi, iku emi si ni pipinya re kuro ni ara, leyin naa yio pada si ara leyin igbedide ojo Alukiyaamo, Olohun ti Ola Re ga so wipe:

﴿اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ [الزمر: 42]

{ Allāhu l’Ó n gba àwọn ẹmí ní àkókò ikú wọn àti (àwọn ẹmí) tí kò kú sójú oorun wọn. Ó n mú (àwọn ẹmí) tí Ó ti pèbùbù ikú lé lórí mọlẹ̀. Ó sì n fi àwọn yòókù sílẹ̀ tífí di gbèdẹkẹ àkókò kan. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn fún ijọ t’ó ní àròjìnlẹ̀..} [Suuratuz Zumar: 42]

Ojiṣẹ̀Olohun - ki ikẹ ati ọla Olohun maa ba a - so pe: “Dajudaju ti won ba ti gba emi irina naa maa n tele e”. Muslim ni o gba a wa pelu egbawa re mejeeji Ati pe leyin iku omoniyani o kuro ni ile işe lo si ile eṣan, Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ وَبَعَدُوا الخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَلِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾ [يونس: 4]

{ Ọ̀dò Rẹ̀ ni ibùpadàsì gbogbo yín. (Ó jẹ) àdéhùn Allāhu ní ọ̀dodo. Dájúdájú Ọ̀un l’Ó n pilẹ̀ dídá ẹ̀dá. Léyìn náà, Ó máa da á padà (sọ̀dò Rẹ̀) nítorí kí Ó lè fi déédé san ẹ̀san fún àwọn t’ó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí wọn sì se işe rere. Àwọn t’ó sì Ẹ̀àì gbàgbọ̀, ohun mímu gbígbóná àti iyà ẹ̀lẹ̀ta- eléro n bẹ̀ fún wọn nítorí pé wọn Ẹ̀àì gbàgbọ̀.} [Suuratu Yuunus: 4]

Ati pe ẹmí o ni bo si ara miran leyin iku ko si da (akudaaya), pipe apemora akudaaya si je nkan ti laakaye ati igbõnmọ ko tọka si, ati pe ko si egbawa Kankan ti o n jẹrii si adisokan yii lati odo awon Anabi Olohun - ki alaafia maa je ti gbogbo won.

21. Islaam n pepe lo si ibi nini igbagbo pelu awon ipile igbagbo ti o tobi, awon naa ni nini igbagbo si Olohun ati awon Malaika Re, ati nini igbagbo si awon iwe Olohun gégé bii Taoreeta ati Injiila ati Zabuurá – siwaju ki won o to yi oro inu won pada – ati Alukurani, ati nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise- ki ola maa ba gbogbo won- ati ki a ni igbagbo si ẹni ti o keyin won, oun naa ni Muhammad Ojise Olohun, igbeyin awon Anabi ati awon Ojise, ati nini igbagbo si ojo ikeyin, ki a si tun mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; ere ponbele ni isemi ati bibẹ o ba jẹ, ati nini igbagbo si kadara

Islaam n pepe lo si ibi nini igbagbo si awon ipile igbagbo ti o tobi, eleyi ti gbogbo awon Anabi ati Ojise – ki ola o maa ba won – pepe si, awon naa ni:

Alakoko: Nini igbagbo si Alloohu ni Oluwa, Adeda, Olupese-arisiki, Oludari-aye, ati pe Oun nikan ni O létòḍò si ijosin, ati pe jijosin fun gbogbo nkan ti o ba ti yato si I ibaje ni, ati pe gbogbo nkan ti won ba n josin fun yato si I ibaje ni, ijosin o si létòḍò ayaafi fun Un, ijosin o si le daa ayaafi fun Un. Alaye awon eri oro yii si ti saaju nibi ipinrọ kejo (8).

Olohun – mimo fun Un – daruko awon ipile ti o tobi yii ninu awon aaya ti o pọ ni ààyè òtòḍòtò ninu AL-Quraan ti o tobi, ninu re ni gbólóhùn Olohun ti O so pe:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ [البقرة: 285]

{ Òjísẹ náà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbọ́ nínú ohun tí wọn sọkalẹ́ fún un láti òḍò Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbọ́ òdodo náà (gbàgbọ́

nínú rẹ). Èni kòḍokan (wọṅ) gbàgbọ nínú Allāhu, àwọṅ mọlāika Rẹ, àwọṅ Tírà Rẹ àti àwọṅ Òjísẹ Rẹ. A kò ya èni kan sọtò nínú àwọṅ Òjísẹ Rẹ. Wọṅ sì sọ pé: “A gbọ (àṣẹ), a sì tẹlẹ (àṣẹ). À ní tọṛẹ àforíjìn Rẹ, Olúwa wa. Ọdò Rẹ sì ni àbòḗdádá..} [Suuratul Baqara: 285]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ

الْمُتَّقُونَ﴾ [البقرة: 177]

{ Kì í ṣe ohun rere ni kí ẹ kojú sí agbègbè ibùyo òdòrùn àti ibùwò òdòrùn, àmọ (olùṣe) rere ni ẹnikẹni t’ó bá gbàgbọ nínú Allāhu, Ojọ Ìkẹyìn, àwọṅ mọlāika, Tírà (al-Kur’ān), àti àwọṅ Ànábì. Tòhun ti ifẹ tí olùṣe-rere ní sí owó, ó tún ní fi owó náà tọṛẹ fún àwọṅ ẹbí, àwọṅ oṃọ òrukàn, àwọṅ mẹkúnùnù, onírìn-àjò (tí agara dá), àwọṅ atọṛọje àti (itúsílẹ) l’óko ẹrú. (Èni rere) yó máa kírùn, yó sì máa yo Zakāh. (Èni rere ni) àwọṅ t’ó ní mú àdéhùn wọṅ ṣe nígbà tí wọṅ bá ṣe àdéhùn àti àwọṅ onísúúrù nígbà àìríná-àìrílò, nígbà àìlera àti l’ójú ogun ẹsìn. Àwọṅ wọnyẹn ni àwọṅ t’ó ṣe (iṣẹ) òdodo. Àwọṅ wọnyẹn, àwọṅ sì ni olùbèrù (Allāhu). } [Suuratul Baqara: 177]

Alloohu si pepe lo si ibi nini igbagbo si awon ipile yii, O si tun se alaye wipe eniti o ba se aigbagbo si i, o ti sina ni isina ti o jina tefetefe, Oba Alloohu ti ola Re ga so pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِن قَبْلَ ءَ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ءَ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَدْ ضَلَّ ضَلَالًا

بَعِيدًا﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ gbàgbọ dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ fún Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹṣíwájú. Ẹnikẹni tí ó bá ṣàì gbàgbọ nínú Allāhu, àwọṅ mọlāika Rẹ, àwọṅ Tírà Rẹ,

àwọn Ọjísẹ̀ Rẹ̀ àti Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn, dájúdájú ó ti ẹ̀nà ní ẹ̀nà t'ó jìnnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Ninu Hadith ti o wa lati ọdọ Umar omo Al-Khatoob – ki Alloohu ba wa yonu si i – o so pe: Laarin igba ti a joko si odo ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – ni ojo kan, ni arakunrin kan ba wole to wa wa, aso re si funfun gboo, irun ori re si dudu kirikiri, ko si apere arinrin-ajo Kankan lara re, enikankan o si mon on ninu wa. Titi ti o fi joko si odo Anabi – ki ike ati ola Olohun maa ba a – o wa fi orunkun re mejeeji ti orunkun Anabi mejeeji, o si gbe owo re mejeeji le ori itan re mejeeji, o wa so pe: Ire Muhammad, fun mi niro nipa Islam. Ojise Olohun – ki ike ati ola Oloun maa ba a – wa so pe: ohun ti nje Islam ni ki o jeri wipe ko si oba Kankan ayafi Allaah ati pe Muhammad ojise Allaah ni, ki o si maa gbe irun duro, ki o si maa yo zakah, ki o si maa lo si ile Olohun ti o ba ni ikapa ipese ti o fi le lo. O so pe: ododo lo so. O wa ya wa lenu fun un, oun ni nbi i leere ibeere, oun lo tun nso fun un wipe ododo lo so! O so pe: fun mi niro nipa Al-limaan {Igbagbo}. O so pe: ki o gba Olohun Oba gbo ati awon Malaika Re ati awon tira Re ati awon ojise Re ati ojo ikehin, ki o si ni igbagbo si kadara daada re ni ati aida re. O so pe: ododo lo so. O so pe: fun mi niro nipa Al-l'isaan {Sise daada}. O so pe: ki o maa josin fun Olohun gegebi wipe o nri I, ti oo ba waa ri I dajudaju Oun ri o. O so pe: fun mi niro nipa As-saahah {Igbati aye a pare}. O so pe: eniti a nbi leere nipa re ko ni imo ju eniti o nbeere lo. O sope: fun mi niro nipa awon amin ti aa maa ri ti aye ba ti fe pare. O so pe: ki eru maa bi olowo re, ati ki o maa ri awon arin ma wo bata ati awon arin ihoho ati awon alaini ti won a maa fi ile giga se iyanran. Leyin naa ni o wa lo, ni mo wa ko ara ro die, leyin naa ni o wa so pe: ire Umar, nje o mo eniti o nbeere ibeere? Mo so pe: Olohun ati ojise Re nikan lo mo on, o so pe: dajudaju Jubriil ni o wa bayin lati wa fi esin yin mo yin. Sohiihu Muslim: 8 Ninu Hadith yii, Jubril – ki ola maa ba a – wa si odo Ojise Olohun – ki ike ati ola Olohun maa ba a – o si bi i leere nipa awon ipo esin, awon naa si ni: Al-Islaam ati Al-lmaan ati Al-lhsaan. Ojise ti nse Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – si fesi fun un, leyin naa Anabi Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – fun awon saabe re – ki Olohun yonu si won – ni iro wipe Jubril ni eni yẹn, o wa lati wa fi esin won mo won. Eleyii oun naa Esin Islaam ti o je oro atorunwa ti Jubril – ki ola o maa ba a – mu wa, ti Anabi Muhammad – ki ike ati ola Olohun

maa ba a – si mu un de etigbo awon eeyan, ti awon saabe re – ki Olohun yonu si won – si ha a, won si tun mu un de etigbo awon eeyan leyin re.

Eleekeji: Ninu igbagbo si awon Malaika, ati pe awon (malaika) agbaye kan ti a ko fi oju ri ni won, Alloohu da won, O si se won lori aworan kan ti a se adayanri, O si gbe awon ise ti o tobi le won ni owo, ninu eyi ti o gbongbon julo ninu awon ise won ni mimu awon oro atorunwa de odo awon Ojise ati awon Anabi – ki ola o maa ba won – eniti o si gbonngbon julo ninu awon Malaika ni Jubril – ki ola o maa ba a – ati pe ninu ohun ti o ntoka si sisokale Jubril pelu mimu imisi (wah’y) wa ba awon Ojise – ki ike ati ola o maa ba won – ni gbolohun Olohun ti ola Re ga ti o wi pe: (Allāhu) n fi àṣẹ Rẹ sọ mọlāika (Jibrīl) kalẹ láti máa mú ìmísí wá dídìdì fún ẹnikẹni tí Ó bá fẹ́ (bẹ̀ẹ́ fún) nínú àwọn ẹ̀rú̀sìn Rẹ̀ nítorí kí ẹ̀ lè fi se ìkilò pé:

﴿يُنزِلُ الْمَلَكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا﴾

[فَاتَّقُونَ ﴿٢﴾] [النحل: 2]

{ Dájúdájú kò sí olòhun kan tí ijòsìn tò sí àfi Èmi. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Mí!..} [Suuratun Nahl: 2]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأُولِينَ ﴿١٩٦﴾﴾ [الشعراء: 192-196]

{ Dájúdájú al-Kur’ān, wọn sọọ kalẹ ni láti òdò Olúwa gbogbo èdà. Mọlāika Jibrīl, olùfokàntán l’ó sọọ kalẹ sínú ọkàn rẹ nítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkilò pẹlú èdè Lárúbáwá pónnbélé. Dájúdájú (òrò nípa rẹ) ti wà nínú ìpín-ìpín Tírà àwọn ẹ̀ni àkókó.} [As-Shuaraa' 192-196]

Eleeketa: Nini igbagbo si awon Tira Olohun (Atorunwa) gegebi At-Taorah ati Al-Injiil ati Az-Zabuur – siwaju ki won to yi oro inu re pada – ati Al-Quraan, Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِن قَبْلُ ءَ وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ ءَ وَمَلَائِكَتِهِ ءَ وَرُسُلِهِ ءَ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ءَ قَدْ ضَلَّ سَلِيلًا

بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ gbàgbò dáadáa nínú Allāhu àti Òjìsé Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ fún Òjìsé Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹṣíwájú. Ènikẹni tí ó bá ṣàì gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjìsé Rẹ àti Ọjọ Ìkẹyìn, dájúdájú ó ti ṣìnà ní iṣìnà t’ó jìnnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿٣﴾ مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو

أَنْتِقَامٍ ﴿٤﴾ [آل عمران: 4-3]

{ Ó sọ Tírà (al-Kur’ān) kalẹ fún ọ pẹlú òdodo, tí ó n fi ohun t’ó jẹ òdodo rinlẹ nipa èyí t’ó wà ṣíwájú rẹ. Ó sì sọ Taorāh àti ‘Injīl kalẹ ní iṣaájú. Ìmònà sì ni fún àwọn èniyàn.1 Ó tún sọrọ-ìpínyà (òrọ t’ó n ṣẹpínyà láààrin òdodo àti irọ) kalẹ.2 Dájúdájú àwọn t’ó ṣàì gbàgbò nínú àwọn āyah Allāhu, iyà t’ó le n bẹ fún wọn. Allāhu sì ni Alágbára, Olùgbèsan..} [Suuratu Al Imraan: 3-4]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ ءَ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَامَنَ بِاللَّهِ ءَ وَمَلَائِكَتِهِ ءَ وَرُسُلِهِ ءَ وَرُسُلِهِ ءَ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ءَ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ءَ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا ءَ وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ [البقرة: 285]

{ Òjìsé nàà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbò nínú ohun tí wọn sòkalẹ fún un láti òdò Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbò òdodo nàà (gbàgbò nínú rẹ). Èni kòòkan (wọn) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjìsé Rẹ. A kò ya èni kan sòtò nínú àwọn Òjìsé Rẹ. Wọn sì sọ pé: “A gbọ (àṣẹ), a sì tẹlẹ (àṣẹ). À n torọ àforìjìn Rẹ, Olúwa wa. Òdò Rẹ sì ni àbòdédá.”} [Suuratul Baqara: 285]

Allah tun sọ pe:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 84]

{ Sọ pé “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sọkalẹ́ fún wa pèlú ohun tí Wọn sọkalẹ́ fún (Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb, àti àwọn àrómọdọmọ (rẹ. A gbàgbọ́ nínú) ohun tí Wọn fún (Ànábì) Mūsā àti 'Īsā àti àwọn Ànábì láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn; A kò ya ẹ̀ni kan kan sọ̀tọ̀ nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ̀-sílẹ̀) fún Un.} [Aal Im'raan/84]

Elekerin: Nini igbagbo si gbgbo awon Anabi ati awon Ojise – ki ola o maa ba won – ati nini adisokan pelu wipe dajudaju gbgbo won Ojise ni won lati odo Olohun ti won n mu awon afiranse Olohun ati esin Re ati ofin Re de etigbo awon ijo won, Olohun ti Ola Re ga so pe: Ẹ sọ pé:

﴿قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ﴾ [البقرة: 136]

{ " “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sọkalẹ́ fún wa àti ohun tí Wọn sọkalẹ́ fún (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrómọdọmọ Ya'kūb. (A gbàgbọ́ nínú) ohun tí Wọn fún (àwọn Ànábì) Mūsā àti 'Īsā, àti ohun tí Wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. A kò ya ẹ̀ni kan sọ̀tọ̀ nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ̀ sílẹ̀) fún Un } [Suuratul Baqorah: 136]

Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: 285]

{ Òjìsé nàà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbò nínú ohun tí wọn sòkalẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Àwọn onígbàgbò ọ̀dodo nàà (gbàgbò nínú rẹ̀). Ènì kòòkan (wọn) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀ àti àwọn Òjìsé Rẹ̀. A kò ya ènì kan sọtò nínú àwọn Òjìsé Rẹ̀. Wọn sì sọ pé: “A gbọ̀ (àṣẹ), a sì tẹ̀lé (àṣẹ). À ní torọ̀ àforíjìn Rẹ̀, Olúwa wa. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni àbòdẹ́dá..} [Suuratul Baqara: 285]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe: E sọ pé:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ

مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 84]

{ “A gbàgbò nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ̀ fún wa àti ohun tí Wọn sòkalẹ̀ fún (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ Ya'kūb. (A gbàgbò nínú) ohun tí Wọn fún (àwọn Ànábì) Mūsā àti 'Isā, àti ohun tí Wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. A kò ya ènì kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-juṣẹ̀ sílẹ̀) fún Un.} [Aal Im'raan/84]

Ati pe ki o si ni igbagbo pelu ikehin won, Oun naa ni Muhammad Ojise Olohun, igbeyin awon Anabi ati awon Ojise – ki ike ati ola o maa ba won – Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا ءَاتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ ءَإِصْرِي قَالُوا ءَقْرَرْنَا قَالَ

فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾ [آل عمران: 81]

{ “(E lo) èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti ijìnlẹ̀ ọ̀ye (ìyẹn, sunnah ènì kòòkan wọn). Lẹ̀yìn nàà, Òjìsé kan (ìyẹn, Ànábì Muhammad s.a.w.) yóò dé ba yín; ó máa fi èyí t'ó jẹ̀ ọ̀dodo rinlẹ̀ nípa èyí t'ó wà pẹ̀lú yín. Nítorí nàà, ẹ̀ gbòdò gbà á gbọ̀, ẹ̀ sì gbòdò ràn án lówó.” (Allāhu) sọ pé: “Njẹ́e

gbà? Şé ẹ̀ sí máa lo àdéhùn Mi yíí?” Wọn sọ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ pé: “Nítorí náà, ẹ̀ jẹ́rìí sí (àdéhùn náà). Èmi ní bẹ̀ pẹ̀lú yín nínú àwọn Olùjẹ́rìí } [Aal Im’raan/81]

Esin Islaam se ni dandan nini igbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise lapapo, o si tun se e ni dandan nini igbagbo si ikehin won, oun naa ni Ojise ti nse Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – Olohun ti Ola Re ga so pe: Sọ pé:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ...﴾ [المائدة: 68]

[المائدة: 68]

{ “Èyin ahlul-kitāb, ẹ̀ ò rí kiní kan şe (nínú èsin) tí tí ẹ̀ máa fi lo at-Taorāh àti al-’Injil àti ohun tí A sòkalẹ̀ fun yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín (iyẹn, al-Kur’ān).” } [Suuratul Ma’idah: 68]

Allah ti ọ̀la Re ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ

شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [آل

عمران: 64]

{ Sọ pé: “Èyin ahlu-l-kitāb, ẹ̀ wá síbí ọ̀rọ̀ kan t’ó dọ̀gba láààrin àwa àti èyin, pé a ò ní jọ̀sìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. A ò sí ní fi kiní kan wá akegbé fún Un. Àti pé apa kan wa kò ní sọ apa kan di olúwa lẹ̀yìn Allāhu.” Tí wọn bá sí gbúnrí, ẹ̀ sọ pé: “È jẹ́rìí pé dájúdájú mùsùlùmí ní àwa!.” } [Aal Im’raan/64]

Ati pe eniken ti o ba se aigbagbo si Anabi kan, o ti se aigbagbo si gbogbo awon Anabi ati awon Ojise – ki ola o maa ba won – tori naa ni Olohun fi so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa idajo Re lori ijo Anabi Nuuh – ki ola o maa ba a:

﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾ [الشعراء: 105]

{ Ìjọ̀ (Ànàbí) Nūh pe àwọn Òjísé ní ọ̀pùrọ̀. } [Suuratush Shuarah: 105]

Ohun ti a si mo ni wipe Anabi Nuuh – ki ola o maa ba a – ojise kan ko saaju re, toun ti bee nigbati awon ijo re pe e ni iro, ipe e ni iro won yii je ipe gbogbo awon Anabi ati Ojise ni iro; nitoripe ipepe won eyokan ni ogongo ti won si n pepe si eyokan ni.

Eleekarun: Nini igbagbo si ojo ikehin, oun naa ni ojo igbedide, ni ipari ile-aye yii, Olohun yoo pa Malaika to n jẹ Isroofiil – ki ola o maa ba a- ni ase ki o fun feere kíkú, ti gbogbo nkan ti Olohun ba si fe yoo si ku, Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ

أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾ [الزمر: 68]

{ Wọn á fọn fèrè oníwo fún ikú. Àwọn t’ó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ sì máa kú àfi ẹ̀ni tí Allāhu bá fẹ̀. Lẹ̀yìn náà, wọn máa fọn ọ̀n ní ẹ̀ẹ̀ kejì, nígbà náà wọn máa wà ní ìdìde. Wọn yó sì máa wò sùn..} [Suuratu Zumar: 68]

Ati pe ti gbogbo awon ti o wa ni awon sanmo ati awon ti won wa ni ile ba ti ku, dajudajun Olohun yoo ka awon sanmo ati ile ko gegebi o se wa ninu gbolohun Re ti O wipe:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّا عَلَيْهَا إِنَّا كُنَّا

فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾ [الأنبياء: 104]

{...(Ọjọ náà ni) ọjọ tí A máa ká sánmò bí kíká ewé tírà. Gégé bí A ti ẹ̀ bèrẹ̀ ìşẹ̀dà ẹ̀dà ní ìbẹ̀rẹ̀ pẹ̀pẹ̀ (ibẹ̀ náà ni) A òó dá a padà sí. (Ó jẹ̀) àdéhùn tí A ẹ̀. Dájúdájú Àwa máa ẹ̀ bèrẹ̀.} [Suuratul Anbiyaah: 104]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ

﴿٦٧﴾ [الزمر: 67]

{ Wọn kò bu iyì fún Allāhu bí ó ẹ̀ tọ̀ láti bu iyì fún Un. Gbogbo ilẹ̀ pátápátá sì ni (Allāhu) máa fowọ̀ ara Rẹ̀ gbámú ní Ọjọ̀ Àjìndẹ̀. Ó sì máa fi ọwọ̀tún Rẹ̀ ká sánmò kóróbójó. Mímọ̀ ni fún Un. Ó sì ga tayọ̀ nńkan tí wọn ń fi ẹ̀bọ̀ sí l.} [Suuratu Zumar: 67]

Ojişẹ̀Olohun - ki ike ati ọla Olohun maa ba a - sọ pe: Alloohu – ti O biyi ti O gbonngbon – yoo ka awon sanmo ni ojo igbedide kóróbójó, leyin

naa yoo gba won mu pelu owo otun Re, leyin naa ni yoo wa so pe: Emi ni Oba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awon afipamuni-aye wa? Nibo ni awon oluse-igberaga wa? Leyin naa yoo gba awon ile mu pelu owo alaafia Re, leyin naa yoo wa so pe: Emi ni Oba Onikapa gbogbo nkan, nibo ni awon afipamuni-aye wa? Nibo ni awon oluse-igberaga wa? Muslim ni o gba a wa.

Leyin naa Olohun yoo pa Malaika ni ase ki o fọn feere ni eekeji, nigba naa ni won yoo dide ti won yoo si maa wo sun, Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿... ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ [الزمر: 68]

{.. Léyìn náà, wọ̀n máa fọ̀n ọ̀n ní è̀è kejì, nígbà náà wọ̀n máa wà ní ìdìdè. Wọ̀n yó sì máa wò sùn } [Suuratu Zumar: 68]

Nigbati Olohun ba gbe awon eda dide, yoo ko won jo fun isiro. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ﴾ [ق: 44]

{ (Rántí) ojò tí ilẹ̀ yóò fàya pépèpèrẹ̀ mọ̀ wọ̀n lára, (tí wọ̀n yóò máa) yára (jáde láti inú ilẹ̀). Ìyẹn ni àkójò t’ó rọ̀rùn fún Wa..} [Suuratu Qof: 44]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ ۗ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۗ لِلَّهِ الْوَاحِدِ

الْقَهَّارِ﴾ [غافر: 16]

{... Ní ojò tí wọ̀n yóò yọ̀ jáde (láti inú sàrèè), kiní kan kò sì níí pamọ̀ nípa wọ̀n fún Allāhu. (Allāhu yó sì sọ̀ pé): Ti ta ni ijọba ní ojò òní? Ti Allāhu, Ọ̀kan soṣo, Olùborí ni.} [Suratu Ghafir: 16]

Ati pe ni ojo yii, Olohun yóò se isiro gbogbo eniyan patapata, yoo si gba esan fun eniti won bosì lowo eniti o bo o si, yoo wa san gbogbo eniyan ni esan pelu nkan ti o se, Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿الْيَوْمَ نُجْزِي كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [غافر: 17]

{ Ní òní ni A òd san ẹmí kòḍokan ní ẹsan ohun tí ó ẹ̀ ẹ níşẹ. Kò sì sí àbòsì kan ní òní. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ịşìrò-ịşẹ.} [Suuratu Gaafir: 17]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا

عَظِيمًا﴾ [النساء: 40]

{ Dájúdájú Allāhu kò níí şàbòsì òdìwòn ọmọ iná-igún. Tí ó bá jẹ ịşẹ rere, Ó máa şàdìpèlé (ẹsan) rẹ. Ó sì máa fún (olùşẹ rere) ní ẹsan nílá láti òdò Rẹ.} [Suuratun Nisai: 40]

Olohun ti Ola Re ga tun so pe:

﴿مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾﴾ [الزلزلة: 7-8]

{ (Nítorí náà, ẹni tí ó bá ẹ ẹ ịşẹ rere ní òdìwòn ọmọ iná-igún, ó máa rí i.) Ẹni tí ó bá sì ẹ ẹ ịşẹ aburú ní òdìwòn ọmọ iná-igún, ó máa rí i.} [Suuratu Zalzalāh: 7-8]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِن كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ

خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَسِيبِينَ﴾ [الأنبياء: 47]

{A máa gbé àwọn òşùwòn déédé kalẹ ní Ojọ Àjìnde. Nítorí náà, wọn kò níí ẹ àbòsì kiní kan fún ẹmí kan. Kí (ịşẹ) jẹ ìwòn èso kardal (bín-íntín), A máa mú un wá. A sì tó ní Olùşìrò.} [Suuratul Anbiyaah: 47]

Leyin igbedide ati isiro, esan yoo sele, eni ti o ba ẹ daadaa, idekun gbere ti ko nii kúrò ni n be fun un, ẹni tí o ba se aburu ati aigbagbo, iya n be fun un. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ التَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾﴾ [الحج: 56-57]

{Gbogbo ijọbaojọ yẹn n jẹ ti Allāhu tí Ó máa şèdájọ láààrin wọn. Nítorí náà, àwọn t'ó gbàgbò ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn ịşẹ rere, (wọn yóo

wà) nínú àwọn Ogbà Ìdèra. Àwọn t’ó sì sàì gbàgbò, tí wọn tún pe àwọn àyah Wa nírò; àwọn wònyen ni iyà tí í yeperẹ̀dá sì wà fún.} [Suuratul Hajj: 56-57]

Ati pe a maa lo mo wipe kani isemi ile-aye je opin ni; isemi ati bibe o ba je iranu ponnbele. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ [المؤمنون: 115]

Şé ẹ lérò pé A kàn şèdá yín fún ìranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò níí da yín padà sódò Wa?}? [Suuratul Muh’minuun: 115]

Eleekefa: Nini igbagbo si kadara, oun ni wipe o je dandan nini igbagbo wipe Olohun ti ni imo nipa nkan ti o ti sele, ati nkan ti n sele lowo, ati nkan ti yoo pada sele ninu aye yii, ati pe Olohun ti ko gbogbo nkan siwaju ki O to da awon sanmo ati ile. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا

يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ﴾ [الأنعام: 59]

{ Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni àwọn kókóró ikòkò wà. Kò sí ẹ̀ni t’ó nímò rẹ̀ àfi Ọ̀un. Ó nímò ohun tí ń bẹ̀ nínú ilẹ̀ àti odò. Ewé kan kò sì níí já bó àfi kí Ó nímò rẹ̀. Kò sì sí kóró èso kan nínú òkùnkùn (inú) ilẹ̀, kò sí ohun tútù tàbí gbígbe kan àfi kí ó wà nínú àkòsilẹ̀ t’ó yanjú..} [Suuratul An’aam: 59.]

Ati pe dajudaju imo Olohun ti rokirika gbogbo nkan. Olohun ti Ola Re ga pe:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ [الطلاق: 12]

{ Allāhu ni Ẹ̀ni tí Ó şèdá àwọn sánmò méje àti ilẹ̀ ní (òhà) irú rẹ̀. Àşẹ̀ ń sòkalẹ̀ láààrin wọn nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ mò pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan. Àti pé dájúdájú Allāhu fi ìmò rọ̀gbà yí gbogbo ǹnkan ká.} [Suuratu Tolaq: 12]

Ati pe dajudaju alamori Kankan o ni sele ni aye yii ayaafi ki Olohun ti gbero re ki O si ti feş, ki O si ti seda re, ki O si ti se awon okunfa re ni irorun. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ

كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: 2]

{ Òun ni Èni tí Ó ni iḡoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Kò mú èni kan kan ní oṃò. Kò sí akegbé fún Un nínú iḡoba (Rẹ̀). Ó dá gbogbo n̄nkan. Ó sì yan òdíwòn (írísí, iṣẹ́mí àti àyànmò) fún un níwòn-níwòn.} [Suratul Furqan: 2]

O si n be fun Un nibi iyen ijinle oye ti o peye, eleyi ti imo omoniyano le de ibe. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿حِكْمَةٌ بَلِغَةٌ فَمَا تُغْنِ التُّدْرُؤُ﴾ [القمر: 5]

{"... Ijìnlẹ̀ òye t'ó péye ni; ṣùgbọ̀n àwọn ikilò náà kò rò wọ̀n lórò.} [suuratul Qomar: 5]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [الروم: 27]

{ Òun ni Èni tí Ó n̄ bẹ̀rẹ̀ẹ̀dá dídá. Léyìn náà, Ó máa dá a padà (sípò aláàyè fún àjìnde). Ó sì rọ̀rùn jùlọ̀ fún Un (látí ṣe bẹ̀). TiRẹ̀ ni iròyìn t'ó ga jùlọ̀ nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Òun sì ni Alágbára, Ọlọgbọ̀n.} [Suuratu Ruum: 27]

Olohun Oba si tun royin ara Re pelu oḡbọ̀n, O si pe ara Re ni Ọlọgbọ̀n. Olohun ti Ola Re ga so pe:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابِئًا بِأَلْفِ سَبْعِينَ مِائَةً رَجَعَهُ اللَّهُ فِي الْيَوْمِ الْحَادِي عَشَرَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: 18]

{ Allāhu jẹ́rìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí iḡòsìn tọ̀ sí àfi Òun. Àwọn moḡlāika àti onímòḡsìn (tún jẹ́rìí bẹ̀)., Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí iḡòsìn tọ̀ sí àfi Òun, Alágbára, Ọlọgbọ̀n.} [Aal Im'raan/18]

Olohun ti Ola Re ga si tun so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa Anabi Eesa – ki ola Olohun ki o maa ba a – wipe yòò ba Olohun soro ni ojo igbedide leniti yoo maa so pe:

﴿إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [المائدة: 118]

{ Tí O bá ẹ wọn níyà, dájúdájú ẹrú Rẹ ni wọn. Tí O bá sì forí jìn wọn, dájúdájú Ìwọ, Ìwọ ni Alágbára, Ọlóbò.} [Suuratul Maa'idah: 118]

Olohun ti ola Re ga tun so fun Anabi Musa – ki ola Olohun maa ba a – nígbà ti O (Alloohu) pe e (Musa) ti o (Musa) wa ni ẹgbẹ òkè Tuur:

﴿يَمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [النمل: 9]

{ Mūsā, dájúdájú Èmi ni Allāhu, Alágbára, Ọlóbò!} [Suuratu Naml: 9]

O si tun royin Al-Qur'aan ti o tobi pelu ogbon. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَيْرٍ﴾ [هود: 1]

{ 'Alif lām rō. (Èyí ni) Tírà tí wọn ti to àwọn āyah inú rẹ ní àtògún rẹgẹ, léyìn náà wọn şalàyé rẹ yékéyéké láti ọdọỌlóbò, Alámòtán.} [Suuratu Huud: 1]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءآخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ

مَلُومًا مَدْحُورًا﴾ [الإسراء: 39]

Ìyẹn wà nínú ohun tí Olúwa rẹ fi ránşẹ sí ọ nínú ijìnlẹ̀ògbòn (al-Kur'ān). Má şe mú ọlòhun mìfràn mọ Allāhu kí wọn má baà jù ọ sínú iná Jahanamọ ní ẹnì àbùkù, ẹnì ẹkọ.} [Suuratul Is'raah: 39]

22. Àti pé awon Anabi Olohun won ti so won kuro nibi sise asise – ki ola o maa ba won – nibi nkan ti won n mu de etigbo awon eeyan nipa Olohun, won si tun so won kuro nibi gbogbo nkan ti o ba ti tako laakaye tabi nkan ti iwa to dáa ba tako, ati pe awon Anabi Olohun won je eniti a ti la mimu awon ase Olohun de odo awon ẹrú Re bọ lọrun, ati pe awon Anabi Olohun ko si nkankan fun won ninu awon ìròyìn jije oluwa tabi ẹni tí ó lẹtòḍ si ijòsìn; bi kii se pe abara ni won gegebi awon abara yoku ti Olohun si n mu imisi awon oro Re wa ba won.

Ati pe awon Anabi Olohun won ti so won kuro nibi sise asise– ki ola o maa ba won– nibi nkan ti won n mu de etigbo awon eeyan nipa Olohun; toripe dajudaju Olohun maa n ẹṣa àwọn ti o ba dáa jù nínú àwọn ẹ̀dà Re lati mu oro Re de etigbo awon eeyan. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ [الحج: 75]

{ Allāhu l’Ó n ṣa àwọn kan lẹṣà (lāti jẹ) Òjìṣẹ nínú àwọn mọlāika àti nínú àwọn ènìyàn. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Olùrírán.} [Suuratul Hajj: 75]

Allah tun sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 33]

{ Dájúdájú Allāhu ṣa Ādam, Nūh, ará ilé ’Ibrōhīm àti ará ilé ’Imrōn lẹṣà lórí àwọn ẹ̀dà (àsìkò tiwọn).....} [Aal-Imraan 33.]

Allah tun sọ pe: (Allāhu) sọ pé:

﴿قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَأَمِي فَاخُذْ مَاءً مِنْ نَضْرَةِ الْيَمِّ وَكُن مِّنَ

الشَّاكِرِينَ﴾ [الأعراف: 144]

{ Mūsā, dájúdájú Èmi ṣà ọ lẹṣà lórí àwọn ènìyàn pẹlú àwọn isẹ Mi àti ọ̀rò Mi. Nítorí náà, gbá ohun tí Mo fún ọ mú. Kí o sì wà nínú àwọn olùdúpẹ.} [Suuratul A’arof: 144]

Ati pe awon Ojise – ki ike ati ola maa ba won – mo wipe nkan ti o n so kale wa ba won, imisi ti Olohun ni, won si tun maa n ri awon Malaaika nígbà ti won ba n sokale pelu imisi naa. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ ٦٦ ﴿إِلَّا مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِن خَلْفِهِ رَصَدًا﴾ ٦٧ ﴿لَيَعْلَمَ أَن قَدِ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا﴾ ٦٨ ﴿[الجن: 26-28]

{ Onímò-ìkòkò, kò sì fi (ìmò) ìkòkò Rẹ̀ han ẹnì kan àyàfi ẹnì tí Ó şàlẹ̀şà t’ó jẹ̀ Òjísẹ̀. Dájúdájú Ó n mú ẹ̀şọ̀ kan rìn níwájú Òjísẹ̀ náà àti léyìn rẹ̀ nítorí kí Ó lẹ̀ şàfi hàn pé wọn ti jẹ̀ àwọn işẹ̀ Olúwa wọn. Àti pé Allāhu fi ìmò rọ̀kiri ká ohun tí n bẹ̀ lódò wọn. Ó sì şọ̀ ònkà gbogbo ǹnkan.} [Suuratul Jinn: 26-28]

Olohun si tun pa won ni ase pelu mimu oro Re de etigbo awon eeyan. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ ٦٧ ﴿[المائدة: 67]

{ Ìwọ̀ Òjísẹ̀, fi gbogbo ohun tí wọn şọ̀kalẹ̀ fún ọ̀ láti òdò Olúwa rejíşẹ̀. Tí o ò bá sì şe bẹ̀ẹ̀, o ò jíşẹ̀ pé. Allāhu yó sì dáàbò bọ̀ ọ̀ lódò àwọn ènìyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ònà mọ̀ ijọ̀ aláìgbàgbọ̀ (láti şe ọ̀ ní aburú)...} [Al-Maaidah 67]

Allah tun şọ̀ pe:

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ ٦٥ ﴿[النساء: 165]

{ (A şe wọn ní) Òjísẹ̀, oníròò ìdùnnú àti olùkìlò nítorí kí àwíjàrẹ̀ má lẹ̀ wà fún àwọn ènìyàn lódò Allāhu léyìn (tí) àwọn Òjísẹ̀ (ti jíşẹ̀). Allāhu sì n jẹ̀ Alágbára, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.} [Suuratun Nisai: 165]

Awon Ojise Olohun – ki ike ati ola maa ba won – maa n ọ̀ru Olohun ni iberu ti o ni agbara, won si maa n paya Re, won o lee fi kun awon oro Re, won o si yo kuro ninu re, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَلَوْ تَفَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا

مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عِنْدَهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾﴾ [الحاقة: 44-47]

{ Tí ó bá jé pé (Ànábì) dá àdápá apá kan ọ̀rọ̀ nàà mó Wa ni, Àwa ìbá gbá a mú lówòṭún. Léyìn nàà, Àwa ìbá já isan ọ̀rùn rẹ̀. Kò sì sí ẹ̀ni kan nínú yín tí ó máa gbà á sílẹ̀ lówó (Wa)...} [Suuratul Aaqqaḥ: 44-47]

Ibnu Katheer – ki Olohun ke e – so pe: Olohun ti ola Re ga n so pe: Tí ó bá jé pé (Ànábì) dá àdápá apá kan mó Wa ni {iyen ni wipe: Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a – ti o ba ri bi won se n lero ni, pe o je eniti n paro mo Wa, ti o wa se alekun nibi ise ti A fi ran an tabi o yo kuro ni inu re, tabi ki o so nkankan lati odo ara re, ki o wa se afiti re si odo Wa – leyiti ko si ri bi won se lero – A o ba kanju fi iya je e, iyen ni o faa ti O fi so pe}: Àwa ìbá gbá a mú lówòṭún. {won so pe: itumo re ni wipe, A maa fi iyà jẹẹ̀ pẹ̀lú apa ọ̀tun; toripe iyẹn le gan ni ifiyajeni, awon kan ni: Itumo re ni wipe A máa gba a mu pelu owo otun re. Allah tun so pe: (Rántí) nígbà tí Allāhu so pé:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَّ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُنَّهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُمْ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾﴾ [المائدة: 116-117]

{ “Īsā ọ̀mọ̀ Moryam, ẹ̀ ị̀wọ̀ l’o sọ́ fún àwọ̀n ẹ̀nìyàn pé: “Ẹ̀ mú ẹ̀mi àti iyá mi ní ọ̀lọ̀hun méjì tí ẹ̀ ọ̀dò máa jọ̀sìn fún léyìn Allāhu?” Ó sọ́ pé: “Mímọ̀ ni fún Ọ̀, kò tọ́ fún mi láti sọ́ ohun tí ẹ̀mi kò lẹ̀tọ́ (sí láti sọ́). Tí mo bá sọ́ bẹ̀ẹ̀, O kúkú ti mò. O mọ́ ohun tí ń bẹ̀ nínú ẹ̀mí mi. Ng ò sì mọ́ ohun tí ń bẹ̀ nínú ẹ̀mí Rẹ̀. Dájúdájú Ị̀wọ̀ ni Onímọ̀ nípa àwọ̀n ị̀kọ̀kọ̀. Ẹ̀mi kò sọ́ ohun kan fún wọ̀n bí kò ẹ̀ ohun tí O pa mí lą̀ẹ̀ rẹ̀ pé: “Ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín.” Mo sì jẹ̀lẹ̀rìí lórí wọ̀n níwọ̀n ị̀gbà tí mò ń bẹ̀ láààrin wọ̀n. Sùgbọ̀n nígbà tí O gbà mí kúrò lówó wọ̀n, Ị̀wọ̀ ni

Olùṣọ lórí wọn. Ìwọ sì ni Arínú-róde gbogbo..} [Suuratul Maaidah 116-117]

Ninu ola Olohun ti o se fun awon Anabi Re ati awon Ojise Re – ki ike ati ola ki o maa ba won – ni pe Olohun fi eṣe won rinle nibi mimu awon oro Re de etigbo awon eeyan. Olohun ti ola Re ga so pe: Ó sọ pé:

﴿إِن نَّقُولَ إِلَّا أَعْتَرْنَاكَ بَعْضَ آيَاتِنَا بِسُوءٍ ۗ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا

تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ ۗ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا

مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾﴾ [هود: 54-56]

{ Ó sọ pé: "Dájúdájú èmi n fi Allāhu ṣe Èlérí àti pé kí èyin náà jèrírí pé dájúdájú èmi yowọ yosè nínú ohun tí è n fi ṣeḅo (54) dípò jíjósìn fún Allāhu. Nítórí náà, ẹ parapò déte sí mi. Léyìn náà, kí ẹ má ṣe lọ mi lára (55). Dájúdájú èmi gbáralé Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín. Kò sí ẹdá kan àfi kí (ó jé pé) Òun l'Ó máa fi áásó orí rẹ mú un. Dájúdájú Olúwa mi wà lórí ọ̀nà tààrà.} [Hud 54-56]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُوكَ عَنِ الَّذِينَ أُوحِيَآ إِلَيْكَ لِيُفْتِرَىٰ عَلَيْنَا غَيْرُ ۗ وَإِذًا لَآتَخَذُوكَ

خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْ لَا أَنْ تَبْتَنَّاكَ لَقَدَّ كِدْتَّ تَرَكُنَ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَأَذْفَنَّاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ

وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾﴾ [الإسراء: 73-75]

{ Wọ̀n fẹ̀ẹ kó ìyọnu bá ọ nípa ǹnkan tí A mú wá fún ọ ní ìmísí nítorí kí o lè hun ǹnkan m̀ìràn t'ó yàtò sí i nípa Wa. Nígba náà, wọ̀n ìbá mú ọ ní ọ̀rẹ̀ àyò. Tí kò bá jé pé A fi eṣe rẹ rinle ni, dájúdájú o fẹ̀ẹ fi ǹnkan díẹ̀ tẹ̀ sí ọ̀dọ̀ wọ̀n. Nígba náà, Àwa ìbá jé kí o tọ̀ ilọ̀po (ìyà) ìṣẹ̀mí ayé àti ilọ̀po (ìyà léyìn) ikú wò. Léyìn náà, ìwọ kò ní rí olùrànlọ̀wọ̀ kan tí ó máa gbà ọ̀ sílẹ̀ níbi ìyà Wa.} [AL-ISROO 73-75]

Àwọ̀n aaya yii ati awọ̀n eyi ti o siwaju re n jẹri, o si n tọka si pe Kuraani nkan ti o sọkalẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa gbogbo agbalaye ni; toripe ti o ba jẹ pe odo Anọbi Muhammad – ki ike ati ọla Olohun máa bá a- ni o ti wa ni, i ba ti fi iru ọ̀rọ̀ ti o da oju rẹ kọọ yii sinu rẹ. Olohun Ọba ti ola Re ga maa n sọ àwọ̀n ojise Re kuro nibi aburu àwọ̀n eeyan, Olohun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿يَتَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ

يُعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾ [المائدة: 67]

{ Ìwọ Ọjísẹ́, fi gbogbo ohun tí wọ̀n sọ̀kalẹ̀ fún ọ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀ jíṣẹ́. Tí ọ̀ ò bá sì ẹ̀ bẹ̀, ọ̀ ò jíṣẹ́ pé. Allāhu yó sì dáàbò̀ bọ̀ ọ̀ lọ̀dọ̀ àwọn ènìyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fì ọ̀nà mọ̀ ijọ̀ aláìgbàgbọ̀ (láti ẹ̀ ọ̀ ní aburú). } [Al-Maaidah 67]

Allah ti ọ̀la Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ̀ pe: Ka ìròyìn (Ànábì) Nūh fún wọ̀n. Nígbà tí ọ̀ sọ̀ fún ijọ̀ rẹ̀ pé:

﴿وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ ۖ يٰقَوْمِ ۖ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي ۖ بَيَّأْتِ اللَّهُ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ

أَفْضُوا إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُونِ ﴿٧١﴾ [يونس: 71]

{ Èyìn ènìyàn mi, tí ọ̀ bá jẹ̀ pé idúró mi (pẹ̀lú yín) àti bí mo ẹ̀ ní fi àwọn àyah Allāhu ẹ̀ ìṣítí fun yín bá lágbara lára yín, nígbà náà Allāhu ni mo gbáralé. Nítorí náà, ẹ̀ pa ìmọ̀ràn yín pọ̀, (kí ẹ̀ sì ké pe) àwọn òrìṣà yín. Léyìn náà, kí ìpinnu ọ̀rọ̀ yín má ẹ̀ wà ní bọ̀n_kẹ̀lẹ̀ láààrin yín. Léyìn náà, kí ẹ̀ yanjú ọ̀rọ̀ mi. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ lọ̀ mi lára mọ̀! } [Yunus 71]

Ọ̀lọ̀hun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ nípa anọ̀bi Musa – kí àlàáfíà Ọ̀lọ̀hun maa ba a- pe: Àwọn méjèjèjì sọ̀ pé:

﴿قَالَ رَبَّنَا إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطَّعُنَا ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا نَخَافُ إِنَّنِي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى

﴿٤٦﴾ [طه: 45-46]

{ “Olúwa wa, dájúdájú àwa ní páyà pé ọ̀ má yára jẹ̀ wá níyà tàbí pé ọ̀ má tayọ̀nu-àlà.” Allāhu) sọ̀ pé: “È má ẹ̀ páyà. Dájúdájú Èmi wà pẹ̀lú èyìn méjèjèjì; Mò ní gbọ̀ (yín), Mo sì ní ri (yín).” } [Too'haa 45-46]

Ọ̀lọ̀hun Ọ̀ba ti ọ̀la Rẹ̀ ga sàlàyé pe Oun maa sọ̀ àwọn ojìṣẹ̀ Rẹ̀ kúrò lówọ̀ àwọn ọ̀tá wọ̀n ti wọ̀n ko nii ri aburu kankan fi ẹ̀ wọ̀n, O tun sọ̀ pe Oun maa dáàbò̀ bo imisi Rẹ̀, wọ̀n ko ni i le e kun, wọ̀n ko si nii din-in ku, Ọ̀lọ̀hun ti ọ̀la Rẹ̀ ga sọ̀ pe:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحٰفِظُونَ ﴿٩﴾﴾ [الحجر: 9]

{ Dajudaju Awa (Ọlọhun Allah) ni a sọ Iranti (Alukurani) kalẹ, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o!} [Al-Hijr 9]

Àwọn anọbi – ki ikẹỌlọhun máa bá wọn- ẹni tí a sọ kúrò níbi nkan tí o ba yapa làákàyè àti iwà ni wọn, Ọlọhun tí ọlẹ Rẹ ga sọ ni Eni tí n fọ anọbi Muhammad mọ wipe:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القم: 4]

{ "... Dájúdájú iwọ sì wà lóri iwà àpónlẹ..} [Al-Qalam 4]

O tun sọ bákan náà nípa rẹ pé:

﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ﴾ [التكوير: 22]

{ Àti pé ẹni yín (Ànàbí Muhammad s.a.w.) kì í ẹ̀ wèrè....} [At-Takwiir 22]

Iyẹn ri beẹ tori ki wọn le jẹ isẹ ti wọn ran wọn dáadáa, àwọn anọbi Ọlọhun si nìyí, A la jijise àwọn àşẹ ti Ọlọhun ba pa fun awon ẹrú Rẹ bo wọn lọrun, wọn ko ni nkankan ninu Iròyìn jije Oluwa tabi jijẹni tí o lẹto si ijọsin, abara ni wọn gégé bí àwọn abara to ku, Ọlọhun maa n fi isẹ iranse Rẹ ranse si wọn, Ọlọhun tí ọlẹ Rẹ ga sọ pe: Àwọn Ọjísẹ wọn sọ fún wọn pé:

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَمَا

كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُم بِسُلْطٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ [إبراهيم: 11]

{ Àwa kò jẹ kiní kan bí kò ẹ̀ abara bí irú yín. Şugbón Allāhu n şoore fún ẹni tí Ó bá fẹ́ nínú àwọn ẹrúsìn Rẹ. Kò sì lẹtọ́dọ́ fún wa láti fun yín ní ẹrí kan àfi pẹlú iyọ̀nda Allāhu. Àti pé, Allāhu ni kí àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo gbáralé.."} [Ibrahim 11]

Ọlọhun tun sọ ni Eni tí n pa ojise Rẹ Muhammad (ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a) láşẹ pe ki o sofún àwọn ijọ rẹ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۚ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ ۗ

فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۗ ۚ أَحَدًا﴾ [الكهف: 110]

{ Abara ni èmi bí irú yín. Wọn n fí imísí ránşẹ sí mi pé Ọlọhun yín, Ọlọhun Ọkan şoşo ni. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ipàdẹ Olúwa rẹ, kí

ó ʂe iʂe rere. Kò sí gbòdò fì ẹnì kan kan ʂe akẹgbẹ níbí jíjòsìn fún Olúwa rẹ.} [Al-Kahf 110]

23. Islam n pepe si ijòsìn fun Olohun nìkan ʂoʂo pẹlú àwọn ipilẹ ijòsìn nílá bii: IRUN ti o se pe oun naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ ati fifi ori kanlẹ, ati iranti Ọlọhun ati yiyin-In ati adua, ọmọniyan yoo maa ki irun naa ni ẹẹmarun ni ojoojumọ, ko si si opinya kankan laarin awọn ti wọn n ki i, ati olówò ati talika, adarí ati ẹnì tí wọn n dari, gbogbo wọn maa to ni saafu kan naa ninu irun. Bákan náà ni ZAKAT tii ʂe odiwọn kékeré ninu dukia ni ibamu si awọn májẹmú ati ipebubu tí Ọlọhun ti pebubu rẹ, ti o jẹ dandan ninu dúkíá àwọn ọlọrọ, ti wọn maa yọ fun awọn alaini ati awọn mիրան ni ẹẹkan ni ọdún. Bákan náà ni AAWE tí í ʂe kiko ẹnu ro nibi awọn nkan tii ba aawẹ jẹ ninu oṣu Ramadan, ni eyi ti o maa n re erongba ati sùúrù ninu ẹmí. Bákan náà ni HAJJ tii ʂe lílọ si ilé Oluwa ni ilu Meka ni ẹẹkan ni igbésí ayé fun ẹnì tí ó bá ni ikapa. Ninu Hajj yii, gbogbo èyàn maa ri bákan náà nibi ìdojúkọ Ọlọhun Adẹda, ti ko si nii si pe ẹnìkan wa ni ipò tí o ga ju ẹlómíràn lọ.

Islam n pepe si ijòsìn fun Ọlọhun pẹlu awọn ijòsìn nílá ati nkan ti o yàtò sí i nínú àwọn ijòsìn. Àwọn ijòsìn nílá yii, Ọlọhun ʂe wọn ni ọranyan lori gbogbo àwọn anọbi ati awọn ojìʂe- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn - eyi ti o tobi ju nínú àwọn ijòsìn náà ni:

1. Akọkọ: IRUN, Ọlọhun ʂe e ni ọranyan lori awọn Musulumi gégé bí ó ʂe ʂe e ni ọranyan lori awọn anọbi ati awọn ojìʂe (ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn). Ọlọhun pa anọbi Ibrahim tii ʂe aayo Rẹ láʂe pe ki o fọ ilé naa mọ fun àwọn tí wọn feʂe tawaf ati awọn olukirun ti wọn n tẹ kọkọrọ ti wọn si n fi ori balẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَانْتَحَدُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّينَ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾ [البقرة: 125]

{(È rántí) nígbà tí A ẹ Ilé (Kaaba) ní àyè tí àwọn èniyàn yòd maa wá àti àyè ifàyabalẹ. Kí ẹ sì mú ibùdúró 'Ibrōhīm ní ibùkírun. A sì pa (Ànábì) 'Ibrōhīm àti (Ànábì) 'Ismō'íl láṣẹ pé "Èṣe Ilé Mi ní mímọ́ fún àwọn olùyípo rẹ, àwọn olùkóraró sínú rẹ àti àwọn olùdàwọṭẹ-orúnkún, àwọn olùforíkanlẹ (lórí irun)..} [Al-Baqara 125]

Ọlọhun tun ẹ e ni ọranyan fun Musa nibi ipepe àkókọ ti Ọlọhun pe Musa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى﴾ وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا

يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ ﴿طه: 14-12﴾

{ Dájúdájú Èmi ni Olúwa rẹ. Nítorí náà, bọ bàtà rẹ méjèjèì sílẹ. Dájúdájú iwọ wà ní àfonífojì mímọ́, Tuwā. Àti pé Èmi ẹ̀ ọ lẹ̀ṣà. Nítorí náà, fi etí sí ohun tí A maa fi ránṣẹ́ sí ọ nínú ìmísí. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọlọhun tí ijòsìn tọ́ sí àfi Èmi. Nítorí náà, jòsìn fún Mi. Kí o sí kírun fún irántí Mi} [Suratu Ta-ha: 12-14]

Anọbi Isa- ki ikẹỌlọhun maa ba a- sọ pe Ọlọhun pa oun láṣẹ irun ati zakat, o wa sọ gégé bí Ọlọhun ẹ fun wa ni iro pe:

﴿وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا﴾ ﴿٣١﴾ ﴿مريم: 31﴾

"... Ó ẹ mí ní ẹni ibùkún ní ibikíbi tí mo bá wà. Ó pa mí láṣẹ irun kíkí àti Zakāh yíyọ lódiwọ̀n ìgbà tí mo bá wà nípò aláàyè (lórí ilẹ̀ ayé)...} [Maryam 31]

Irún ninu Islam naa ni diduro ati titẹ kọkọrọ, ati iforíkanlẹ ati iranti Ọlọhun ati yiyin-In ati adua, ọmọniyan yoo maa ki i ni ẹmarun ni ojoojumọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ ﴿٣١﴾ [البقرة: 238]

{ Èṣọ́ àwọn irun (wákàtí mārààrún) àti (ní pàápàá jùlọ) irun ààrin. Kí ẹ̀ sì dúró (kírún gégé bí) olùṭeríba fún Allāhu, láì níí sọrọ́ (mììràn lórí irun)..} [Al-Baqara 238]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ

مَشْهُودًا﴾ (٧٨) [الإسراء: 78]

{ Gbẹ irun kíkí dúró ní (ìgbà tí) òdùn bá yẹtàrí tí tí di ìgbà tí alẹ́ yóò fi lẹ́. Àti pé irun Subh, dájúdájú irun Subh jẹ́ ohun tí (àwọn mọlāika alẹ́ àti ọsán) yóò jẹrírí sí...} [AL-ISROO 78]

O tun so – ki ike ati ola Olohun maa ba a – pe: “Ti ẹ ba ti wa ni rukuu ki ẹ gbe Oluwa tobi nibe, ti ẹ ba wa ni iforikanle, ki ẹ gbìyànjú láti ẹ adua nibe, nkan ti o tọ ni ki wọn gba adua yin Sohiihu ti Muslim.

2. Eḷeḷeji: Zakat, Ọḷohun ẹ e ni ọranyan lórí àwọn Musulumi gégé bí O ẹ ẹ e ni ọranyan fún àwọn Anḳbi ati awọn ojiṣe ti wọn síwájú (ki ike ati ọla Ọḷohun máa bá wọn), oun naa ni odiwọn kékeré nínú dúkiá ni ibamu si awọn májémú ati awọn ipebubu ti Ọḷohun pebubu re, ti o je dandan ninu dúkiá àwọn ọlọro, ti wọn maa fun àwọn aláìní àti àwọn tí wọn yàtò si wọn ni ẹḅkan ni ọdun, Ọḷohun ti ọla Re ga sọ pe:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ

سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (التوبة: 103)

{ Gba ọre (Zakāh) nínú dúkiá wọn, kí o fi sọ wọn di ẹni mímọ, kí o sì fi ẹ àfòmọ́ fún wọn. Ẹ àdúà fún wọn. Dájúdájú àdúà re ni ifàyàbalẹ́ fún wọn. Allāhu si ni Olùgbọ́, Onímò.} [At-Taobah 103]

Nígbà tí Anḳbi – ki ike ati ọla Ọḷohun máa bá a – ran Muaz- ki Ọḷohun yonu si i- lọ si Yemen, o sọ fun un pe: "Dájúdájú ìwọ yóò wa ba àwọn ìjọ kan ti a fun ni tira, pe wọn lọ sibi ijeri pe ko si ẹni kankan ti o leto si ijosi ni ododo ayafi Allaah, ati pe emi o, ojiṣe Ọḷohun ni mi, ti wọn ba ti wa tele ọ fun iyen, je ki wọn mo pe Ọḷohun ti O biyi ti O gbongbong ẹ irun wákàtí maarun ni ọranyan le wọn lori ni ojoojumọ, ti wọn ba ti wa tele ọ fun iyen, je ki wọn mo pe Ọḷohun ẹ zakat yíyọ ninu dúkiá wọn ni ọranyan le wọn lori, wọn maa gba a lówọ́ àwọn olowo wọn, wọn maa fun àwọn talika wọn, ti wọn ba ti wa tele ọ fun iyen, sọra fun eyi ti o ba níye lórí ninu awọn dúkiá wọn, wa sọra fun ipepe ẹni tí a ẹ abosi fun,

tori ko si gaga kankan laarin re ati Olohun " Tirmiziy ni o gba a wa (625).

3. Eleketa: Aawe, Olohun se e ni oranyan fun awon Musulumi gegé bí ó se se e ni oranyan fun awon Anobi ati awon ojise ti won siwaju, ki ike ati ola Olohun maa ba won, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: 183]

{ Eyin ti e gbagbo ni ododo, A se aawè naà ni òran-anyàn fun yin, gegé bí A ti se é ní òran-anyàn fún awon t'ó siwaju yin, nitorí kí èlè bèrù (Allāhu).} [Al-Baqara 183]

Oun naa ni kiko ara ro kuro nibi awon nkan to n ba aawe je ni osan oshu Ramadan. Aawe si niyi, o maa n re erongba ati suuru sinu emi ni O so - ki ike ati ola Olohun maa ba a- pe: "Olohun ti O biyi ti O gbongbong n so wipe: Emi ni mo ni aawe, Emi naa si ni maa sesan re, yoo fi adun re silé, ati jije re, ati mimu re, nitorí Mi, aawe si niyii, gaga ni o je, idunnu meji si ni o n be fun alaawe: ikini nigba ti ó ba feshinu, ikeji ni nigba ti ó ba maa pade Olúwa re" Sohiihu ti Al-Bukhaar 7492.

4. Elekerin: AL-HAJJ, Olohun se e ni oranyan fun awon Musulumi gegé bí Ó se se e ni oranyan fun awon Anobi ati awon ojise ti won siwaju - ki ike ati ola Olohun maa ba won - Olohun wa pa Anobi Ibrahim lase pe ki o pepe fun hajj, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾ [الحج:

[27

{ Kí o sì pe ipè fún awon eniyàn fún isé Hajj. Won yoo wa ba o pelu irin ese. Won yo si maa gun awon rakunmi wa lati awon ona jijin..} [Al-Hajj 27]

Olohun wa pa a lase pe ki o fo Kaaba mo fun awon alalaaji, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ

وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾ [الحج: 26]

{ "(È rántí) nígbà tí A şàfi hàn àyè ilé náà fún (Ànábì) 'Ibrōhīm (A sí pa á láşẹ) pé o ò gbòdò sọ kiní kan di akẹgbẹ fún Mi. Àti pé kí o ẹ ilé Mi ní mímọ́ fún àwọn olùyípo rẹ, olùkírùn, olùdàwọṭẹ-orùnkún àti olùforíkanlẹ..} [Al-Hajj 26]

HAIJ]: Oun naa ni lílọ si ile Olúwa ni Meka Alapọnle fun àwọn işẹ kan ti a mọ ni ẹẹkan ni igbésí ayé fún ẹnì tí ó bá ni ikapa. Olohun ti ọla Re ga so pe:

﴿فِيهِ عَائِثٌ بَيَّنَّتْ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ

أَسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: 97]

{ Allāhu ẹ àbèwò sí Ilé náà ní dandan fún àwọn ènìyàn, t'ó lágbara ọnà tí ó máa gbà débẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sí şàì gbàgbọ́,dájúdájú Allāhu ni Olorò tí kò bùkátà sí gbogbo èdá. Aal.} [Im'raan/97]

Ni hajj ni àwọn alalaaaji Musulumi ti maa n kójo ni ààyè kan şoşo leniti wọn nşẹ àfòmọ́ ijọsìn fun Adẹda. Gbogbo àwọn alalaaaji maa n şişẹ hajj wọn ni ọna ti o jọra ti ko si iyàtò agbegbe ati ọlaju ati isẹmi níbẹ.

24. Lara àwọn nkan ti o maa n je ki ijọsìn o da yàtò ju nínú Islam ni àwọn ọna ti a n gba ẹ e, àti àwọn àsikò rẹ, àti àwọn májẹmú rẹ, Olohun ẹ e ni òfin, O si mu u de ọdọ ojişẹ Re, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di òní, gbogbo àwọn ijọsìn nílá nílá yii ni gbogbo àwọn Anọbi naa pepe si, ki ọlà Olohun lọ máa bá wọn.

Lara àwọn nkan ti o maa n je ki ijọsìn o da yàtò ju nínú Islam ni àwọn ọna ti a n gba ẹ e, àti àwọn àsikò rẹ, àti àwọn májẹmú rẹ, Olohun ẹ e ni òfin, O si mu u de ọdọ ojişẹ Re, abara kankan ko si le e kun tabi din in ku titi di òní, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾

[المائدة: 3]

{ Mo parí ẹ̀sìn yín fun yín lónìí. Mo sì ẹ̀ ẹ̀ṣepé ìdèra Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹ̀sìn fun yín.} [Al'Maa'idah 3]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿تَأْتَمِسُكَ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ [الزخرف: 43]

{ Nítorí nàà, di ohun tí A fi ránṣẹ sí ọ mú ṣinṣin. Dájúdájú iwọ wà lójú ònà tààrà ('Islām)..} [Az-Zukhruf 43]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa irun pé:

﴿فَإِذَا فَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَاذْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَفَعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا

الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: 103]

{ Nígba tí ẹ̀ bá parí irun, kí ẹ̀ṣe (gbólóhùn) irántí Allāhu ní idúró, ijókòdò àti idùbúlẹ̀ yín. Nígba tí ẹ̀ bá sì fọkàn balẹ̀ (iyẹn nígbà tí ẹ̀ bá wónú ilú), kí ẹ̀ kírun (ní pípé). Dájúdájú irun kíkí jẹṭoran-anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo..} [An-Nisa 103]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa àwọn ibi tí a maa yọ zakat si wipe:

﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ

وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾ [التوبة: 60]

{Àwọn tí ọ̀rẹ (Zakāh) wà fún ni àwọn aláìní, àwọn mẹ̀kúnnù, àwọn ọ̀ṣiṣẹ̀ Zakāh, àwọn tí ọ̀kàn wọn fẹ̀ gba 'Islām, àwọn ẹ̀rú (fún gbígba òmìnira), àwọn onígbèsè, àwọn t'ó wà lójú ogun (ẹ̀sìn) Allāhu àti onírìn-àjò (tí agara dá). Ọ̀ran-anyàn ni láti ọ̀dò Allāhu. Allāhu sì ni Onímò, Ọ̀lọ̀gbọ̀n} (At-Taobah 60)

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa aawẹ pe:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن

شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ

الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْتُمْ وَلَعَلَّكُمْ

تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

[البقرة: 185]

{Oṣu Rọmọdọn èyí tí A sọ al-Kur'ān kalẹ nínú rẹ 1 (tí ó jẹ) ìmọ̀nà, àwọ̀n àlàyé pọ̀núbélé nípa ìmọ̀nà àti ọ̀rọ̀-ìpínà 2 fún àwọ̀n ènìyàn; nítorí náà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá wà nínú ìlú rẹ nínú yín nínú oṣu náà, 3 kí ó gba ààwẹ̀ oṣu náà. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá jẹ aláìsàn tàbí tí ó bá wà lórí ìrìn-àjò, (ó máa san) ònka (gbèsè ààwẹ̀ rẹ) ní àwọ̀n oṣu míràn. Allāhu fẹ̀ ìròrùn fun yín, kò sì fẹ̀ ìnira fun yín. Ẹ̀ pé ònka (oṣu ààwẹ̀), kí ẹ̀ sì gbé títoṣi fún Allāhu nítorí pé Ó fi ọ̀nà mò yín àti nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ fún Un.} [Al-Baqara 185]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ nípa hajj pé:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْتَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا

تَفَعَّلُوا مِنْ حَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾﴾ [البقرة:

[197]

{ Hajj ṣiṣe (wà) nínú àwọ̀n oṣu tí A ti mò. Nítorí náà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀ é ní ọ̀ran-anyàn lórí ara rẹ láti ẹ̀ Hajj nínú àwọ̀n oṣu náà, kò gbọ̀dọ̀ sí oorun ifẹ̀, ẹ̀ṣẹ̀ dídá àti àrìyànjiyàn nínú iṣẹ̀ Hajj. Ohunkóhun tí ẹ̀ bá ẹ̀ ní rere, Allāhu mòdọ̀n. Ẹ̀ mú èsè ìrìn-àjò lọwọ̀. Dájúdájú èsè ìrìn-àjò t'ó lóore jùlọ ni iṣọ̀ra (níbi èsè ẹ̀lòmíràn àti agbe ṣiṣe l'ásìkò iṣẹ̀ Hajj). Ẹ̀ bẹ̀rù Mi, èyin onilàákàyè.} [Al-Baqara 197]

Gbogbo àwọ̀n ijọ̀sìn nílá yii ni gbogbo àwọ̀n Anọ̀bi pátá pepe si, ki ọ̀la Ọlọhun maa ba wọ̀n.

25. Ojişęsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ilú Meka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojişę nibẹ, o şi şe hijra lati ibẹ lọ sí ilú Mędina. Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alaamọri oosa, şùgbọn ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn işẹ ti o gbọnngbọn. Ìwà rẹ dara şíwájú ki o to di ojişę ti àwọn ijọ rẹ si maa n pe e ni olufokantan. Ọlọhun gbe e dide ni ojişę nigba ti o pe ọmọ ogoji ọdún, O si kun un lówọ pẹlú àwọn nkan iyanu nlá, eyi ti o tobi ju nínú rẹ naa ni Alukurani Alapọnle, oun si ni o tobi ju ninu awọn àmì àwọn Anọbi, oun naa şi ni àmì ti o n şeku ninu awọn àmì àwọn Anọbi tí tí di òní. Nígba tí Ọlọhun pe ęsin fun un, ti ojişę- ki ikẹ ati ọlọ Ọlọhun máa bá a-nàà si jẹẹ bi o şe tọ ati bí ó şe yẹ, o kú ni ọmọdún męta lé ni ọgọta, wọn sin in sí ilú Mędina, oun si ni igbeyin àwọn Anọbi ati awọn ojişę, Ọlọhun gbe e dide pẹlú imọna àti ęsin òdodo, lati mu àwọn ènìyàn kúrò nínú òkùnkùn ibọrisa, aigbagbọ, ati aimọkan, lọ sibi imọlẹ imọlọlọhun lọkan ati igbàgbọ, Ọlọhun si jeri si i pe Oun ni Oun gbe e dide láti maa pepe sibẹ pẹlú iyọnda Rẹ.

Ojişęsin Isilaamu naa ni Muhammad ọmọ Abdullaah ti o wa nínú àwọn arọmọdọmọ Ismail ọmọ Ibrahim (ki ọlà Ọlọhun maa ba wọn). Wọn bi i si ilú Meka ni ọdún 571 ti hijra, wọn gbe e dide ni ojişę nibẹ, o şi şe hijra lati ibẹ lọ sí ilú Mędina. Àwọn eeyan rẹ máa n pe e ni olufokantan, Ko ba àwọn ijọ rẹ kópa nibi alaamọri oosa, şùgbọn ó máa n ba wọn kópa nibi àwọn işẹ ti o gbọnngbọn, o si ni ìwà ti o dara gan şíwájú ki o to di ojişę, Olúwa rẹ royin rẹ pẹlú ìwà ti o dára gan, O sọ nípa rẹ pe:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القم: 4]

{ "... Dájúdájú iwọ̀ sí wà lóri iwà àpónlé. } [Al-Qalam 4]

Ọlọhun gbe e dide ni ojiṣe nígbà tí ó pé ọmọ ogóji ọdún, O si kun un lófọwọ̀ pẹ̀lú àwọn àmì nílá, èyí tí ó tóbi jù nínú rẹ̀ nàà ni Kuraani Alapónle Ojiṣe Rẹ- kí ikẹ̀ ati ọ̀lẹ̀ Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ko si Anọ̀bi kan nínú àwọn Anọ̀bi Ọlọhun afi kí Ọlọhun fun un ni àmì tí àwọn èyàn a torí irú rẹ̀ gba a gbọ̀, àmọ̀ nkan tí wọn fún èmi ni imisi tí Ọlọhun mi i si mi, mo wa n ni ìrètí pé kí n jẹ̀ni tí olutele rẹ̀ yóò pọ̀ ju nínú àwọn Anọ̀bi ni ojo igbende alukiyaamọ̀" Sohiihul-Bukhaariy Alukurani ni imisi Ọlọhun si ojiṣe Rẹ- kí ikẹ̀ ati ọ̀lẹ̀ Ọlọhun máa bá a- Ọlọhun sọ nípa rẹ̀ pe:

﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾ [البقرة: 2]

{ Èyí ni Tírà nàà, tí kò sí iyèméjì nínú rẹ̀. Ìmọ̀nà ni fún àwọn olùbèrù (Allāhu)... } [Al-Baqara 2]

Ọlọhun tí ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ nípa rẹ̀ pé:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾

[النساء: 82]

{ Sẹ̀ wọn kò ronú nípa al-Kur’ān ni? Tí ó bá jẹ̀ pé ó wá láti ọ̀dòḗlòmíran yàtò sí Allāhu, wọn ìbá rí ọ̀pòlọ̀pò itakora nínú rẹ̀. } [An-Nisaa 82]

Ọlọhun pe àwọn alujannu ati awọn ènìyàn nija lati mu irú rẹ̀ wa, Ọlọhun sọ pé:

﴿قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْحِيْنَ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ

بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [الإسراء: 88]

{ Sọ pé: “Dájúdájú tí àwọn ènìyàn àti àlùjànnú bá para pọ̀ láti mú irú al-Kur’ān yìí wá, wọn kò lè mú irú rẹ̀ wá, apá kan wọn ìbàà jẹ̀ olùrànlófọ̀wọ̀ fún apá kan } [AL-ISROO 88]

Ọlọhun tún pe wọn nija lati mu suura mewa ninu irú rẹ̀ wa, Ọlọhun tí ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pé:

﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيْتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [هود: 13]

{ Tàbí wọn ní wí pé: "Ó hun ún ni." Sọ pé: "È mú sūrah mēwàà àdáhun bí irú rẹ wá, kí ẹ sì ké sí ẹnì tí ẹ bá lè ké sí lẹyìn Allāhu tí ẹ bá jẹ olódodo } [Hud 13]

Ọlọhun tun pe wọn nija lati mu suura ẹyọkan bii irú rẹ wa, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۖ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ

دُونِ اللَّهِ ۖ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ [البقرة: 23]

{ Tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa ohun tí A sòkalẹ fún ẹrúsìn Wa, nítorí nàà, ẹ mú sūrah kan wá bí irú rẹ, kí ẹ sì pe àwọn ẹlẹrìí yín, yàtò sí Allāhu, tí ẹ bá jẹ olódodo.} [Al-Baqara 23]

Alukurani nìkan ni àmì ti o ẹ̀ku nínú àwọn àmì àwọn Anọ̀bi tí tí di òní, nígbà tí Ọlọhun pé ẹ̀sin fun ojişẹ Rẹ ti ojişẹ naa si jẹ bi o şe tọ àti bí ó şe yẹ, lẹyìn nàà ni o ku ni omoḡdún mēta lé ni oḡota, wọn sì sin in si ilù Mēdina, ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a.

Anọ̀bi Muhammad- kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ni igbeyin àwọn Anọ̀bi ati awọn ojişẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ

شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾ [الأحزاب: 40]

{ (Ànábì) Muhammad kí í şe bàbà ẹnì kan kan nínú àwọn oḡùnrin yín, şùgbón (ó jẹ) Ọ̀jìşẹ Allāhu àti òpin àwọn Ànábì. Allāhu sì ní jẹ Onímò nípa gbogbo ǹnkan.} [Suratul Ahzab: 40]

Lati ọḡḡ Abu Huraira- ki Ọlọhun yónú si i- wípé ojişẹ Ọlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Dájúdájú àpèjúwe mi ati àpèjúwe àwọn Anọ̀bi ti wọn şíwájú mi, o da geḡe bi àpèjúwe arákùnrin kan ti o kọ ilé kan dáadáa, ti o wa ku síbí ààyè bíríkì kan ni origun kan lára ilé nàà, ti àwọn èyèyàn wa beḡe si nii roḡirika ilé nàà ti wọn si n se eemọ latara rẹ, ti wọn wa n sọ pé şe wọn ko nii gbé bíríkì yii síbẹ ni? O sọ pe: Èmi ni bíríkì nàà, èmi ni òpin àwọn Anọ̀bi" Sohiihul-Bukhaariy Nínú Bíbéli, Anọ̀bi Isa- ki ọla Ọlọhun maa ba a- sọ lẹniti n fun ni ni iro ìdùnnú nípa Anọ̀bi Muhammad (ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a) Ọ̀kúta naa ti àwọn oḡḡle kọ silẹ ni o wa di orí igun ilé nàà, şe ẹyin ko ka nínú àwọn Tira

naa pe: Anḡbi Isa sḡ fun wḡn pe lāti òḡḡ Olúwa ni èyí tí wá, eemḡ si ni ó jẹ ní ojú wa. Ninu ìwé Taoreeta to n bẹ ni oni, o wa nínú ẹ pe Ọlḡhun sḡ fún Anḡbi Musa pe: Maa gbé Anḡbi kan b́í ìwḡ òḡḡ ni aarin àwḡn ọmḡ ìyá wḡn, Maa fi ọrḡ Mi si i lẹnu, yóḡ máa ba wḡn sḡrḡ pẹlú gbḡḡbo nkan tí mo ba pa a láṣẹ kí o sḡ

Ọlḡhun gbẹ Anḡbi Muhammad- kí ikẹ ati ọlḡ Ọlḡhun máa bá a- dide pẹlú imḡna ati ẹsin òḡḡḡ, Ọlḡhun si jẹri si i pe orí òḡḡḡ ni o wa, ati pe Oun gbẹ e dide ni olupepe si òḡḡḡ pẹlú iyḡnda Rẹ, Ọlḡhun ti ọlḡ Rẹ ga sḡ pe:

﴿لَكِنِ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۗ وَالْمَلَكُ يَشْهَدُونَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ [النساء: 166]

{ Şùgbḡn Allāhu n jẹrì sí ohun tí Ó sḡkalẹ fún ọ. Ó sḡ kalẹ pẹlú ìmḡ Rẹ. Àwḡn mḡlāika nàà n jẹrì (sí i). Allāhu sì tó ní Èlẹrìí.} [An-Nisaa 166]

Allah ti ọlḡ Rẹ ga julḡ tun sḡ pe:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ

شَهِيدًا ﴿٢٨﴾ [الفتح: 28]

{ (Allāhu) Òun ni Èni tí Ó fi ìmḡnà àti ẹsin òḡḡḡ ('Islām) rán Òjìṣẹ Rẹ nítorí kí Ó lè fi borí ẹsin (mìíràn), gbḡḡbo rẹ pátápátá. Allāhu sì tó ní Èlẹrìí ".} [Al-Fat'h 28 Ọlḡhun]

Ọlḡhun gbẹ e dide pẹlú imḡna lāti mu àwḡn èniyàn kúrò nínú àwḡn òkùnkùn ìbḡrisa àti aigbagbḡ ati aimḡkan bḡ sínú imḡlẹ imḡỌlḡhun lḡkan ati ìgbàgbḡ, Ọlḡhun ti ọlḡ Rẹ ga sḡ pe:

﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ

ۗ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦٦﴾ [المائدة: 16]

{ Allāhu n fi (al-Kur'ān) ṣẹ ìmḡnà fún ẹnikẹni tí ó bá tẹlé (àwḡn ǹnkan) tí Allāhu yḡnú sí, àwḡn ònà àlàáfíà. (Allāhu) yó sì mú wḡn jáde lāti inú àwḡn òkùnkùn wá sínú imḡlẹ pẹlú ìyḡnda Rẹ. Ó sì máa tḡ wḡn sí ọnà tààrà ('Islām)..} [Al-Maa'ida 16]

Allah ti ọlḡ Rẹ ga julḡ tun sḡ pe:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ [إبراهيم: 1]

{ 'Alif lām rō. (Èyí ni) Tírà kan tí A sòkalè fún ọ nítorí kí o lè mú àwọn èniyàn kùrò láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmólẹ̀ pẹ̀lú ìyònda Olúwa wọn. (Wọn yó sì bọ) sí ọ̀nà Alágbára, Ọlópé (tí ọpé tọ sí),.} [Ibrahim 1]

26. Sheria Islam ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn iṣe-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, oun si ni òfin ti o pe ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé rẹ n bẹ nibe, o si n sọ: Ẹsin àwọn èyàn, ati eṣe wọn, ati dúkiá wọn, ati làákàyè wọn, àti àwọn ọmọ wọn, o si ti pa gbogbo òfin ti o ṣiwájú rẹ rẹ, gégé bí àwọn òfin tí ó ṣiwájú naa ṣe pa ara wọn rẹ.

Sheria Islam ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa naa ni òpin àwọn iṣe-riran ti Ọlọhun ati awọn òfin Rẹ, Ọlọhun si fi iṣe-riran yii pe ẹsin, ti idẹra si pari lórí àwọn èniyàn pẹ̀lú gbígbé Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- dide ni Ojise, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾ [المائدة: 3]

{ Mo parí ẹsin yín fun yín lónií. Mo sì ṣe àṣepé idẹra Mi fun yín. Mo sì yónú sí 'Islám ní ẹsin fun yín.} [Al'Maa'idah 3]

Òfin Islam ni òfin pípé ti dídára ẹsin ọmọniyan ati ayé wọn n bẹ nínú ẹ; torí pé ó kó gbogbo nkan to n bẹ nínú àwọn òfin tí ó ṣiwájú sínú ti o si pé wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ

أَجْرًا كَبِيرًا﴾ [الإسراء: 9]

{ Dájúdájú al-Kur'ān yìi, ó ní finì mọ̀nà sí ọ̀nà tààrà, ó sì ní fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo t'ó ní ẹ̀ àwọn isẹ̀ rere ní iró idùnnú pé dájúdájú ẹ̀san t'ó tóbi wà fún wọn.} [AL-ISROO 9]

Òfin Islam wa gbe ẹ̀rù wúwo tí wọn dì ru àwọn ijọ tí wọn saaju kúrò fún àwọn èniyàn, Ọlọhun tí ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [الأعراف: 157]

{... Àwọn t'ó ní tẹ̀lẹ̀ Ọ̀jìsẹ̀ nàà, Ànábì aláìmọ̀ṅkọ̀mọ̀ṅkà, ẹ̀ni tí wọn yòò bá àkọ̀sílẹ̀ nípa rẹ̀ lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-'Injīl, tí ó ní pa wọn láṣẹ̀ ohun rere, tí ó ní kọ̀ ohun burúkú fún wọn, tí ó ní ẹ̀ àwọn ñhkan dáadáa létòṅ fún wọn, tí ó sì ní ẹ̀ àwọn ñhkan àìdàa léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹ̀rù (àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó ní bẹ̀ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t'ó gbàgbọ̀ nínú rẹ̀, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lẹ̀wọ̀, tí wọn sì tẹ̀lẹ̀ imọ̀lẹ̀ nàà (iyẹn, al-Kur'ān) tí A sọkalẹ̀ fún un, àwọn wọ̀nyẹn ni olùjèrè.} [Al-'A'roṣ 157]

Òfin Islam ni o pa gbogbo òfin tí ó ṣíwájú rẹ̀, Ọlọhun tí ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga sọ pe:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَشِيقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ [المائدة: 48]

{A sọ Tírà (al-Kur'ān) kalẹ̀ fún ọ̀ pẹ̀lú òdodo. Ó ní jẹ́rì sí èyí t'ó jẹ̀ òdodo nínú èyí t'ó ṣíwájú rẹ̀ nínú Tírà. Ó ní wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ̀. Nítorí nàà, fi ohun tí Allāhu sọkalẹ̀ dájó láààrin wọn. Má ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-ínú wọn t'ó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ̀ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A tí ẹ̀ òfin àti ilàna fún. Àti pé tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu bá fẹ̀, ìbá ẹ̀ yín ní ijọ kan soṣo (sínú 'Islām), ṣùgbọ̀n nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fun yín ni. Nítorí nàà, ẹ̀ gbawájú níbi isẹ̀ rere. Ọ̀dò Allāhu ni ibùpadàsì

gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fun yín ní ìró nípa ohun tí ẹ́ n yapa ẹnu sí.} [Suratul Maidat: 48]

Alukurani ti o ko òfin sínú wa láti jẹrii si èyí tí ó jé òdodo ninu awọn tira Ọlọhun ti o síwájú, ati lati dajọ le wọn lori, ati lati pa wọn re..

27. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Islām ti Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa, ẹni tí ó bá gba ẹsin mírán yàtò sí Islām, wọn ko lee gba a lówọẹ lailai

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga ko nii tẹwọ gba ẹsin kankan yàtò sí Islām ti Anọbi Muhammad- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- mu wa léyìn tí Ọlọhun ti gbe e dide ni Ojişe, ẹni tí ó bá wa ẹsin mírán yàtò sí Islām, wọn kò nii gba a lówọẹ re lailai Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [آل عمران:

[85

{ Ẹnikẹni tí ó bá wá ẹsìn kan ẹ yàtò sí 'Islām, A ò ní gbà á lówọẹ rẹ. Ní Ọjọ̀ Ìkẹyìn, ó sì máa wà nínú àwọn ẹni òfò.} [Aal-Imraan 85]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَمُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْتَبَعٍ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ

بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِتَايَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [آل عمران: 19]

{Dájúdájú ẹsìn t'ó wà lódò Allāhu ni 'Islām. Àwọn tí A fún ní Tírá (àwọn yehudi àti kristiẹni) kò yapa ẹnu (sí ẹsìn náà) àfi léyìn tí ìmò dé bá wọn. (Wón ẹ bẹẹ) nípasẹ̀òtẹ̀ ààrin wọn (sí àwọn Ànábì). Ẹni t'ó bá ẹ̀sàì gbàgbò nínú àwọn àyah Allāhu, dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ìşíró-ìşé.} [Aal-Imraan 19]

Islam yii ni ẹsin Anọbi Ibrahim tii ẹ àyò Ọlọhun, ki ọlò Ọlọhun maa ba a, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَنْ يَرِغَبْ عَنِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي

الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

{ Ta sì ni ó máa kọ̀ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibr̄ōhīm sílẹ̀ àfì ẹ̀ni tí ó bá gọ̀mí ara rẹ̀. A kúkú tí ẹ̀sà á lẹ̀sà n'ílẹ̀ ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọn ẹ̀ni rere ní ọ̀run.} [Suratul Bakarar: 130]

Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ

إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{ Ta l'ó dára ní ẹ̀sìn ju ẹ̀ni tí ó jura rẹ̀ sílẹ̀ fún Allāhu, olùṣe-rere sì tún ni, ó tún tẹ̀lẹ̀ ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibr̄ōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (Ànábì) 'Ibr̄ōhīm ní àyànfẹ̀.} [Suratu Nisai: 125]

Ọ̀lọhun wa pa Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- lą̀ṣẹ ki o sọ pe:

﴿قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنْ

الْمُشْرِكِينَ﴾ [الأنعام: 161]

{ Sọ pé: “Dájúdájú Olúwa mi ti fi ọ̀nà tààrà ('Islām) mò mí, ẹ̀sìn t'ó fẹ̀ṣẹ̀ rinlẹ̀, ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibr̄ōhīm, olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bo } [Al-An'aam 161]

28. Alukurani Alapõnle ni tira ti Ọlọhun fi ránşé si Anõbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- oun si ni ọrọ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọlọhun pe àwọn èyàn ati alujannu nija lati mu irú rẹ wa, tabi suura kan nínú irú rẹ, ipenija naa şi n bẹ titi di òní. Alukurani si n fesi fun àwọn ibéèrè pàtàkì ti o pọ ti o n ko idamudaabo ba ẹgbẹẹgbèrún ninu awọn èyàn. Alukurani yii nkan ti a sọ ni titi di òní pèlú èdè Lárúbáwá ti o fi sọkalẹ, ti arafi kankan ko si dinku níbẹ, wọn tẹ jàde, wọn sì fọn ọn ka, tira nla ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ mu irú rẹ wa, ǹnkan ti o lètòdò si kíkà ni tabi kika ongbifọ àwọn itumò rẹ. Gégé bẹ naa ni ilànà Anõbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati itàn ìgbésí ayé rẹ, gbogbo ẹ ni wọn sọ tí wọn si gbe de ọdọ wa ni ibamu si sisentele lati ọdọ àwọn ti wọn maa n gba ẹgbawa ti wọn ẹe fi ọkan tan. Wọn tẹ oun naa jáde pèlú èdè Lárúbáwá tii ẹ èdè Anõbi Muhammad (ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a), wọn si tùmò rẹ si ọpọlọpọ nínú àwọn èdè. Alukurani ati Sunna ni ipilẹ kan şoşo fun àwọn idajọ Islam ati awọn òfin rẹ. Wọn kii mu Islam latara iwà àwọn ti wọn n pe apemọra rẹ, bi ko ẹ wipe wọn maa n mu u latara imisi ti Ọlọhun tii ẹ Alukurani ati Sunna.

Alukurani Alapõnle ni tira ti Ọlọhun fi ránşé si Anõbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ti o jẹmọ Lárúbáwá pèlú èdè Lárúbáwá, oun naa si ni ọrọ Olúwa gbogbo àgbáyé, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾﴾ [الشعراء: 192-195]

{ : Dájúdájú al-Kur’ān, wọn sọọ kalẹ ni láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdà. Mọlāika Jibrīl, olùfọkàntán l’ó sọọ kalẹ sínú ọkàn renítorí kí o lè wà

nínú àwọn olùkìlò pèlú èdè Lárúbáwá pónnábélé } [As-Shuaraa' 192-195]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَإِنَّكَ لَخُلُقَى الْفُرْعَانَ مِنْ لُدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ﴾ [النمل: 6]

{... Dájúdájú ò n gba al-Kur'an láti ọdọỌlógbón, Onímò.} [An-Nam'l 6]
Alukurani yii wọn sọ kalẹ láti ọdọ Ọlọhun, o si n jẹrii si ọdodo àwọn tira Ọlọhun ti o síwájú rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ

الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [يونس: 37]

{ Al-Kur'an yiì kì í še ǹnkan tí ó še é dáhun (láti ọdọẹlòm̀firan) léyìn Allāhu, şugbón ó n jẹrìí sí èyí t'ó jẹ ọdodo nínú èyí t'ó síwájú rẹ, ó n še àlàyé (àwọn) Tírá náà. Kò sí iyèméjì nínú rẹ. (Ó wá) láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdà.} [Yunus 37]

Alukurani tun maa n şàlàyé ọpọlọpọro ti àwọn yẹhudi àti nasara yapa le lórí nínú ẹsin wọn, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يُقْضَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾ [النمل: 76]

{ Dájúdájú al-Kur'an yiì yòò máa şàlàyé ọrò fún àwọn omọ 'Isrọ'l nípa ọpọlọpọ ohun tí wón n yapa ẹnu sí.} [An-Nam'l 76]

Alukurani ko àwọn ẹri sínú, ni èyí tí yòò jẹ ki àwíjare wa lórí àwọn èniyàn pátápátá nibi mímo àwọn ọdodo nípa Ọlọhun ti ọla Rẹ ga, àti ẹsìn Rẹ ati ẹsan Rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ [الزمر: 27]

{ A si ti še gbogbo àkàwé fún àwọn èniyàn nínú al-Kur'an yiì nítorí kí wón lè lo irántí.} [Az-Zumar 27]

Allah tun sọ pe:

﴿... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾ [النحل: 89]

[89]

{ A sọ Tírà kalè fún ọ; (ó jé) àlàyé fún gbogbo n̄nkan, ìmòṅà, ìkẹ àti irò ìdùnnú fún àwọn mùsùlùmí.} [An-Nah'l 89]

Alukurani Alapõnle maa n fèsì fún àwọn ibèèrè pàtàkì ti o pọ ti o maa n ko idamudaabo ba ẹgbẹgbèrún nínú àwọn èniyàn. Alukurani Alapõnle maa n şàlàyé biỌlõhun şe da sanmọ àti ilẹ, Ọlõhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ

شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ﴾ [الانبیاء: 30]

{ Şé àwọn t'ó şàì gbàgbọ kò rí i pé dájúdájú àwọn sánmọ lẹ pọ àti ilẹ náà lẹ pọ tẹlẹ ni, A sì yà wọn sí ọtọtọtọ, A sì şe gbogbo n̄nkan ní abẹmí láti inú omi? Nítorí náà, şe wọn kò ní gbàgbọ ni?" } [Al-Anbiyaa 30]

Báwo wá ni Ọlõhun şe da ọmọniyan, Ọlõhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يَتَّقِي ۖ وَمِنْكُمْ مَّن يُرِدُّ إِلَىٰ التَّارْدِ لَا لِعُمْرٍ لَّكِن لِّيَعْلَمَنَّبَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا ۗ وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ

وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ رَوْحٍ بِهِيج﴾ [الحج: 5]

{Èyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyeméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erupè, léyìn náà láti inú àtò, léyìn náà láti inú èjè dídí, léyìn náà láti inú bááşí ẹran tí ó pé ní ẹdá àti èyí tí kò pé ní ẹdá nítorí kí A lẹ şàlàyé (agbára Wa) fun yín. A sì n mú ohun tí A bá fẹ dúró sínú àpò ibímọtítí di gbèdéke àkókò kan. Léyìn náà, A òò mu yín jáde ní òpónlò. Léyìn náà, (ẹ òò máa şemí lọ) nítorí kí ẹ lẹ sánngun dópín agbára yín. Èni tí ó máa kú (ní kékeré) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín ẹni tí A òò dá (işemí) rẹ sí di àsìkò ogbó kùjọkùjọ nítorí kí ó má lẹ mọ n̄nkan kan mọ léyìn tí ó ti mọṅ. Àti pé o máa rí ilẹ ní gbígbe. Nígbà tí A bá sì sọ ọjò

kalè lé e lórí, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríşíríşì irúgbìn t'ó dára jáde.} [Al-Hajj 5]

Ibo ni ọmọniyan maa şeri padà sí, kini ẹsan olùşe-rere àti alaburu léyìn isẹmi yii, a ti dárúkò àwọn ẹri lórí ọrọ yii şíwájú nínú ipinrọ ti nọmbà rẹ jẹ (20), òjẹ ayé yìi kan wà lásán nípasẹ anfaani ni abi bibẹ re ni idí pàtàkì kan? Ọlọhun Ọba ti ọla Re ga so pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ

أَقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾﴾ [الأعراف: 185]

{ Şé wọn kò wo ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ̀ pẹ̀lú gbogbo ǹnkan tí Allāhu dá? Àmọ́ sá ó lè jẹ́ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ́. Nígba náà, ọ̀rọ̀wo ni wọn yóò gbàgbọ́ léyìn rẹ̀?" } [Al-A'roof: 185]

Allah tun so pe:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾﴾ [المؤمنون: 115]

{ Şé ẹ̀ lèrò pé A kàn şedá yín fún iranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò níí da yín padà sọ̀dò Wa?" } [Suuratul Muh'minuun: 115]

Alukurani je nkan ti a so titi di ònì pẹ̀lú èdè ti o fi sọkalẹ̀, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ وَلِحَافِظُونَ ﴿٩﴾﴾ [الحجر: 9]

{ Dajudaju Awa (Ọlọhun Allah) ni a so Iranti (Alukurani) kalẹ̀, dajudaju awa naa ni Oludaabo bo o!} [Al-Hijr 9]

Arafi kan ko dínkù ninu ẹ, o si soro ki itakora wa nínú ẹ, tàbí adinku tabi jijiro, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾﴾

[النساء: 82]

{ "Şé wọn kò ronú nípa al-Kur'ān ni? Tí ó bá jẹ́ pé ó wá láti ọ̀dọ̀ẹ̀lòmíran yàtò sí Allāhu, wọn ibá rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ itakora nínú rẹ̀." } [An-Nisaa 82]

Nkan ti wọn tẹ́ jáde ti wọn si pin káàkiri ni, Tira ílá ni tii ko agara ba ẹni tí ó bá fẹ́ mú irú rẹ́ wá, o lẹ̀tọ́ si láti maa ka a tàbí láti máa tẹ̀ti si i

tabi lati máa ka ìtumò rè ti wọn tu si èdè mírán. Gégé bèyè naa ni a ɣe ɣo sunna Anṓbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ati ẹkọ rẹ ati ìtàn ìgbésí ayé rẹ, ti wọn si gbe e de ọdọ wa ni ìbámu si sisentele àwọn ti wọn maa n gba ìtàn wa ti a le fi ọkàn tan. Wọn tẹ oun naa jáde pèlú èdè Lárúbáwá ti Anṓbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ɣo, wọn si tùmò rè si èdè tí ó pọ. Alukurani ati Sunna, méjèjèì naa ni ipilekan ɣoɣo fun àwọn ìdájó ati ofin Islam, a kii mu Islam latara iwà àwọn Musulumi, ibi ti a ti maa n mu u naa ni imisi ti ọdọỌlọhun ti ko le si àṣiṣe níbẹ, oun naa ni Kuraani ati Sunna Anṓbi Muhammad (kí ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a). Ọlọhun sọ nípa Kuraani pe

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ

يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾﴾ [فصلت: 41-42]

{ "Dájúdájú àwọn t'ó ɣàì gbàgbọ nínú Tírà Ìrán tí náà (ìyẹn, al-Kur'ān) nígbà tí ó dé bá wọn (eni ìparun ni wọn.) Dájúdájú òhun mà ni Tírà t'ó lágbára. Ìbàjẹ kò ní kàn án láti iwájú rẹ àti láti èyìn rẹ. Ìmísí tí wọn sòkalẹ̀ ni láti ọdọỌlógbọ̀n} [Èlẹ̀yìn Fussilat: 41 42]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nípa Sunna pe Imisi lati ọdọỌlọhun ni:

﴿...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ ﴿٧﴾﴾ [الحشر: 7]

{... Ohunkóhun tí Ọjísẹ bá fun yín, ẹ gbà á. Ohunkóhun tí ó bá sì kọ fun yín, ẹ jáwọ nínú rẹ. Kí ẹ sì bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le níbi iyà.} [Al-Hash'r: 7]

29. Islam n pàṣeṣiṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèjèì kòdà ki wọn ma jẹ Musulumi, o si tun pàṣeṣiṣe dáadáa si awọn omọ náà pèlú.

Islam n pàṣeṣiṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèjèì, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Olúwa rẹ pàṣe pé:

﴿ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ

كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَلْفٌ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ [الإسراء: 23]

{E má ʂe jòsìn fún ẹnì kan àyàfi Òun. Kí ẹ̀ sí ʂe dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèjèjì. Tí òkan nínú àwọn méjèjèjì tàbí ìkíní kejì wọn bá dàgbà sí ọ̀ lódò, má ʂe sídò sí wọn, má ʂe jágbè mò wọn. Maa bá àwọn méjèjèjì sọ̀rò àpónlẹ̀.} [Al-Isroo: 23]

Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَوَهْنًا عَلَيَّ وَهَنًا عَلَيَّ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَوَهْنًا عَلَيَّ وَهَنًا عَلَيَّ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَوَهْنًا عَلَيَّ وَهَنًا عَلَيَّ

وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ [لقمان: 14]

{Àti pé A pa á ní àşẹ fún ẹnìyàn nípa àwọn òbí rẹ méjèjèjì - iyá rẹ gbé e ká (nínú oyún) pẹ̀lú àìlera lórí àìlera, ó sì gba ọ̀mú lẹ̀nu rẹ láààrin ọ̀dún méjì - (A sọ) pé: “Dúpẹ́ fún Èmi àti àwọn òbí rẹ méjèjèjì.” Ọ̀dò Mi sì ní àbòdẹ́dá.} [Luqman: 14]

Allah ti ọ̀la Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَوَفَصَّلُهُ وَثَلُوثُونَ

شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ

الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ [الأحقاف: 15]

“ A pa á ní àşẹ fún ẹnìyàn pé kí ó máa ʂe dáadáa sí àwọn òbí rẹ méjèjèjì. Iyá rẹ ní oyún rẹ pẹ̀lú wàhálà. Ó sì bí i pẹ̀lú wàhálà. Oyún rẹ àti gbígba ọ̀mú lẹ̀nu rẹ jẹ́ọgbòn ọ̀şù. (Ó sì n tọ̀) tí títí ó fi dàgbà, tí ó fi di ọ̀mọ ọ̀gọ̀jì ọ̀dún, ó sì sọ pé: Olúwa mi, fi mò mí kí nḡ máa dúpẹ́ ìdẹ̀ra Rẹ, èyí tí Ó fi ʂe ìdẹ̀ra fún mi àti fún àwọn òbí mi méjèjèjì, kí nḡ sí máa ʂe işẹ́ rere, èyí tí O yónú sí. Kí O sì ʂe rere fún mi lórí àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ mi. Dájúdájú èmi ti ronú pìwàdà sí ọ̀dò Rẹ. Dájúdájú èmi sì wà nínú àwọn mùsùlùmí.”} [Al-Ah'qoof: 15]

Lati ọ̀dọ Abu Huraira- ki Ọ̀lọhun yónú si i- o sọ pe: Arákùnrin kan wa ba OjìşẹỌ̀lọhun- kí iķẹ ati ọ̀la Ọ̀lọhun máa bá a- o ba sọ pe: Irẹ OjìşẹỌ̀lọhun, tani o lẹ̀tọ si ki n maa fi dáadáa ba a lo pọ̀ jù nínú àwọn

èyàn? O sọ pe: "Iya rẹ", o sọ pe: Leyin naa tani? O sọ pe: "Leyin naa iya rẹ", o sọ pe: Léyìn náà tani? O sọ pe: "Léyìn náà iya rẹ", o so pe: Léyìn náà tani? O sọ pe: "Léyìn náà bàbá rẹ". Sohiihu ti Muslim

Àşęşę daádáa si awọn òbí yii wa fun gbogbo òbí, bóyá wọn jẹ Musulumi ni abi wọn kii ẹ Musulumi. Lati ọdọ Asmaa ọmọbìnrin Abubakr, o sọ pe: "Iya mi ti o jeọşẹbọ wa ba mi pẹlú ọmọkùnrin rẹ ni asiko ti àwọn Kureeşì gbe àdéhùn pẹlú Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- mo wa bi OjişẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- léèrè pe:" Iya mi wa ba mi, o si n fẹ ki n ẹ daádáa si oun, ẹ ki n ẹ e si i? O sọ pe:" Bẹni, ẹ daádáa si i". Sohiihul-Bukhaariy

Ti àwọn òbí rẹ ba wa gbiyànjú láti jẹ ki o fi Islam silẹ bọ sínú Kèfèrí, Islam n pa a láşẹ pe ko gbọdọ tele wọn nibi iyẹn, àmọ ki o şì maa ẹ daádáa si wọn. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَىٰ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾﴾ [لقمان: 15]

{ Tí àwọn méjèèjì bá sù jà ọ lógun pé kí ó fi ohun tí ìwọ kò ní ìmọ nípa rẹşẹbọ sí Mi, má ẹ tẹlẹ àwọn méjèèjì.1 Fi daádáa bá àwọn méjèèjì lò pọ ní ilé ayé. Kí o sù tẹlẹ ojú ọnà ẹni tí ó bá şerí padà sí ọdọ Mi (ní ti ìronúpìwàdà). Léyìn náà, ọdọ Mi ni ibùpadàsí yín. Nítorí náà, Mo máa fun yín ní ìró ohun tí ẹ n ẹ níşé.} [Luqman: 15]

Islam ko kọ fun Musulumi láti máa ẹ daadaa si mọlẹbi rẹ ti wọn jeọşẹbọ tabi awọn ti wọn kii ẹ mọlẹbi rẹ lópin igbà ti wọn ko ba ti gbógun ti i. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتُلُواكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُواكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾﴾ [المتحنة: 8]

{ Allāhu kò kọ fun yín nípa àwọn tí kò gbé ogun tí yín nípa èsìn, tí wọn kò sù lè yín jáde kúrò nínú ilú yín, pé kí ẹşẹ daádáa sí wọn, kí ẹ sù ẹ déédé sí wọn. Dájúdájú Allāhu fẹràn àwọn olùşẹ-déédé.} [Al-Mum'tahanah: 8]

Islam n pàşẹşíşe dáadáa si awọn ọmọ, àşẹ ti o tóbi ju ti Islām n pa bàbá nàá ni ki o fi iwọ ti Ọlọhun ni lori awọn ọmọ rẹ mọ won, gẹgẹ bi Ojìşẹ- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- şẹ sọ fun ọmọọmọ-iyá baba rẹ tii şẹ Abdullaah ọmọ Abbaas- ki Ọlọhun yonu si i- pe: "Irẹomọdékùnrin yí, tabi irẹomọdékùnrin kékeré yí, şe ki n koşẹ ni àwọn gbólóhùn kan ti Ọlọhun a jẹ ki o şẹ ànfààní fun ẹ? Ni mo ba sọ pe: Beęni, o sọ pe:"SọỌlọhun, Ọlọhun yoo sọ iwọ naa, sọỌlọhun, waa ri I ni iwájú rẹ, jẹ ki Ọlọhun mọşẹ ni ìgbà ti ara ba deşẹ, Oun nàá yóò mọşẹ nígbà ilekoko, ti o ba fẹ beèrè nkan, Ọlọhun ni ki o bi, ti o ba fẹ wa iranlọwọ, Ọlọhun ni ki o wa iranlọwọ Rẹ". Ahmad ni o gba a wa 4/287

Ọlọhun pa àwọn òbí méjèjì láşẹ pé ki wọn koşẹ àwọn ọmọ wọn ni nkan ti yóò şẹ wọn ni anfaani ninu alaamọri èşin wọn ati ayé wọn. Ọlọhun ti ọlẹ Rẹ ga sọpe:

﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا قُوْا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيْكُمْ نَارًا وَّقُوْدُهَا النَّاسُ وَاَلْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَٰئِكَةٌ

غَلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ مَاۤ اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ﴾ [التحریم: 6]

{ Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, eşọemí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná. Èniyàn àti òkúta ni nńkan ìkoná rẹ. Àwọn molāika t'ó rorò, tí wọn le ni eşọ rẹ. Wọn kò níf yapa àşẹ Allāhu níbi ohun tí Ó bá pa láşẹ fún wọn. Wọn sì n şe ohun tí wọn bá pa láşẹ fún wọn..} [Suuratut-Tah'riim: 6]

Lati ọdọ Aliy- ki Ọlọhun yónú si i- nibi gbólóhùn Ọlọhun ti ọlẹ Rẹ ga ti O sọ pe: {eşọemí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná} O n sọ pe: "È koşẹ wọn ni ekoş, ẹ fi ìmọ mọ wọn" Anọbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- pa bàbá láşẹ láti koşẹmọ rẹ ni Irun; ki o le gba rírè lórí ẹ. Anọbi- kí ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- sọ pé: (È maa pa àwọn ọmọ yin láşẹ láti maa kírun ti wọn ba ti pé ọmọdún méje) Abu Daud ni o gba a wa. O tun so – ki ike ati ọlẹ Ọlọhun maa ba a – pe: "Gbogbo yin ni alamojuto, gbogbo yin si ni a maa bi leere nípa nkan ti a ni ki ẹ mojuto. Alamojuto ni adarí, a si maa bi i léèrè nípa àwọn ti o mojuto, alamojuto ni ọkùnrin jẹ fun awon ará-ilé rẹ, a si maa bi i léèrè nípa àwọn ti o n mojuto, alamojuto ni obìnrin jẹ ni ilé ọkoş rẹ, a si maa bi i léèrè nípa nkan ti o mojuto, alamojuto ni ọmọ-ọdọ jẹ fun dúkiá olówó rẹ, a si maa bi i léèrè nípa

nkan ti o mojuto, gbogbo yin pátá ni alamojuto, a si maa bi yin léèrè nípá nkan ti e mojuto" Sòhiihu Ibnu Hibbaan 4490

Islam pa bàbá láṣẹ látí maa nájó lóri àwọn ọmọ rẹ ati awọn ará-ilé rẹ, a si ti sọ nkan ti o jẹ mọ bayẹn nibi ipinrọ (18), Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ṣàlàyé ọlá ti o n bẹ fun ninawo lóri ọmọ, o sọ pe: "Diinaari ti o lọla ju ti ọmọkùnrin maa n na ni: Diinaari ti o n na fun àwọn ti o n bó, ati diinaari ti o n ná fun nkan-ọgùn rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun, ati diinaari ti o n ná fún àwọn ọ̀rẹ rẹ ni ojú ọ̀nà Ọlọhun". Abu Qilaaba wa sọpe: O bẹrẹ pẹlú àwọn tí èyàn n bó, léyìn náà Abu Qilaaba wa sọ pé: Ọkùnrin wo wa ni laada rẹ yóò tóbi ju ti ẹnì tí n nájó fún àwọn ọmọ kéékèkè ti o n bó ti wọn ko fi nii maa ṣe nkan ti kò tọ, tabi ki Ọlọhun jẹ ki wọn fi wúlò, tabi ki o rò wọn lórò Sohiihu Muslim: 994

30. Islām n pàṣẹ déédéé nibi ọ̀rọ ati iṣẹ pẹlú àwọn èyàn tí tí ó fi dé orí àwọn ọ̀tá.

Ìròyìn déédéé n bẹ fun Ọlọhun níbi iṣe ati sísètò Rẹ láàrin àwọn ẹrú Rẹ, O si wa ni oju ọ̀nà tí o tọ nibi nkan ti O pàṣẹ rẹ ati nibi nkan ti O kọ, ati nibi nkan ti O dá, ati nibi nkan ti O kádàrá, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابِئًا بِأَلْقِسْطٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: 18]

{ Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọ̀lọhun kan tí ijọ̀sìn tọ sí àfi Ọ̀un. Àwọn mọ̀lāika àti onímòḁ̀sìn (tún jẹrìí bẹ̀ẹ̀.), Allāhu ni Onídéédéé. Kò sí ọ̀lọhun kan tí ijọ̀sìn tọ sí àfi Ọ̀un, Alágbára, Ọ̀lọgbọ̀n.} [Aal Im'raan/18]

Ọlọhun n pàṣẹ déédéé, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ...﴾ [الأعراف: 29]

{ Olúwa mi p'àṣẹṣiṣe déédéé.} [Al-A'roof: 29]

Gbogbo àwọn Ojiṣẹ ati awọn Anọbi pátá- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn- ni wọn mu déédéé wá, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ

بِالْقِسْطِ...﴾ [الحديد: 25]

{ Dájúdájú A fi àwọn èrì t'ó yanjú rán àwọn Òjìṣẹ̀ Wa. A sọ Tírà kalẹ̀ fún wọn àti òṣùwọ̀n nítorí kí àwọn ènìyàn lè rí déédé ẹ̀ (láààrin ara wọn)..} [Al-Hadiid: 25]

Òṣùwọ̀n nàà ni déédéé nibi ọ̀rọ̀ àti iṣẹ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا وَإِن تَلَوْتُمَا

أَوْ تَعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ [النساء: 135]

{Islam n pàṣẹ ki a ẹ̀ déédéé si gbogbo àwọn ènìyàn níbi ọ̀rọ̀ àti iṣẹ, kòdà ti o fi dórí àwọn ọ̀tá. Èyin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ jẹ̀ olùdúró ẹ̀ṣin lórí òdodo nígbà tí ẹ̀ bá n jẹ́rìí nítorí ti Allāhu, kòdà kí (èrì jíjẹ nàà) tako èyin fúnra yín tàbí àwọn ọ̀bí méjèèjì àti àwọn ẹ̀bí; yálà ó jẹ̀lọ̀rọ̀ tàbí aláìní. Allāhu súnmọ̀ (yín) ju àwọn méjèèjì lọ. Nítorí nàà, ẹ̀ má ẹ̀ tẹ̀lé ifẹ̀-inú láti má ẹ̀ déédéé. Tí ẹ̀ bá yí ojú-ọ̀rọ̀ sódì tàbí tí ẹ̀ bá gbúnrí kúrò (nibi déédéé), dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Alámọ̀tán nípa ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níṣẹ.} [An-Nisaa: 135]

Allah ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿... وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ

الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ [المائدة: 2]

{ Ẹ̀ má ẹ̀ jẹ̀ kí ikórira àwọn ènìyàn kan tí yín láti tayọ̀nu-àlẹ̀ nítorí pé wọn ẹ̀ yín lórí kúrò ní Mọ̀sálásí Haram. Ẹ̀ ran ara yín lẹ̀wọ̀ lórí iṣẹ̀ rere àti ìbẹ̀rù Allāhu. Ẹ̀ má ẹ̀ ran ara yín lẹ̀wọ̀ lórí (ìwà) ẹ̀ṣẹ̀ àti ìtayọ̀nu-àlẹ̀. Ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le (nibi) iyà} [Al-Maa'ida: 2]

Allah ti ọ̀lẹ̀ Rẹ̀ ga julọ̀ tun sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَآلَا

تَعْدِلُوا أَصْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ [المائدة: 8]

{ Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nítorí ti Allāhu ẹ jẹ olùdúró ọ́nṣin lórí òdodo nígbà tí ẹ bá n jẹrìí. Ẹ má ọ ẹ jẹ kí ìkórira àwọn ènìyàn kan tí yín láti má ọ déédé. Ẹṣe déédé, òhun l'ó súnmọ ibèrù Allāhu jùlọ.} [Al-Maa'ida: 8]

Ñjẹ o le ri iru pipasẹ jíjẹrìí òdodo ati ọrọ òdodo yii nínú àwọn òfin àwọn ijọ òde òní tabi nínú àwọn ẹsin ti àwọn èyàn n sin bi, kòdà ki o jẹ pe èyàn maa jẹrìí le ara rẹ lórí tabi lórí àwọn òbí rẹ tàbí lori awọn mọlẹbí rẹ, njẹ o tun le ri pipasẹ déédéé pèlú òtá àti ọrẹ nínú wọn bi.

Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- pasẹ déédéé láàárín àwọn ọmọ Lati ọdọ Aamir, o sọ pe: Mo gbọ ti An-Nu'maanọmọ Basheer- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèjì- n sọ lori Munbari pe: Bàbá mi fun mi ni ẹbun kan, ni Amrat ọmọbìnrin Rowaahat wa sọ pé: Mi o nii yónú si i titi ti wàà fi fi OjìşẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- jẹrìí si i. Ni o ba wa ba OjìşẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- o wa sọ pe: Mo fun ọmọ mi ti Amrat ọmọbìnrin Rowaahat bi fun mi ni ẹbun, ni Amrat wa pa mi láşẹ pe ki n fi ìwọ OjìşẹỌlọhun jẹrìí si i, OjìşẹỌlọhun wa sọ pé: "Ñjẹ gbogbo àwọn ọmọ rẹ to şeku ni o fun ni irú èyí?" O sọ pe: Rara, O sọ pe: "Ẹ páyà Ọlọhun, ki ẹ si ọ déédéé láàárín àwọn ọmọ yín". O sọ pe: O padà, o si da ẹbun rẹ padà. Sohiihu ti Al-Bukhaar 2587

Ìyẹn ni pe ọrọ àwọn èyàn àti ilú ko le ni ojútùú àyàfi pèlú déédéé, àwọn ènìyàn ko le ni ifayabalẹ lórí ẹsin wọn, ati ẹjẹ wọn, àti àwọn ọmọ wọn, ati ọmọlúwàbí wọn, ati dúklá wọn, ati awọn ilú wọn, àyàfi pèlú déédéé, tori ẹ ni o ọ ẹ jẹ pe nígbà tí àwọn Kẹfèrì Mékà fún ilẹ mọ àwọn Musulumi nínú ilú Mékà, Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- pa wọn láşẹ latişẹ hijira lọ si ilú Ábásà, o si sọ lórí ti o fi ni ki wọn lọ si ilú naa, toripe ọba onidéédéé wa nibẹ ti kii gba ki wọn ọ àbòsí fun ẹni kankan ni ọdọ rẹ.

31. Islām n pàşęşişe dáadáa si gbogbo èdá pátá, o si n pèpè lọ síbí àwọn iwà dáadáa àti àwọn işe rere.

Islām n pàşęşişe dáadáa si gbogbo èdá pátá, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ...﴾ [النحل: 90]

{ Dájúdájú Allāhu n pàşęşişe déédé, şişe rere àti fifún ẹbí (ní ǹnkan)..} [An-Nah'1 90]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُلُوبِ وَالْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ﴾ [آل عمران: 134]

{ "... Àwọn t'ó n ná owó wọn nígbà ìdèra àti nígbà ìnira, àwọn tí n gbé ìbínú m̀, àwọn alámdòjúúkùrò fún àwọn ènìyàn níbi àşişe; Allāhu nífẹẹ àwọn olùşe-rere.} [Aal Im'raan/134]

Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun maa ba a - so pe: "Dájúdájú Ọlọhun ti şe şişe dáadáa ni ọranyan lóri gbogbo nkan, ti ẹ ba fẹ pa nkan, ki ẹ pa a dáadáa, ti ẹ ba fẹ dú nkan, ki ẹ du u dáadáa, ki ẹni kọọkan yin jẹ ki ọbẹ rẹ mú dáadáa, ki o si tètè kó isinmi bá nkan ti o fẹ dú" Sohiihu Muslim: 1955

Islam n pepe si iwà dáadáa àti işe rere, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ nínú ìròyìn OjiseỌlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- nínú àwọn Tírà ti o síwájú pé:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي

أُنزِلَ مَعَهُ تَأْوَلْتِمْ هُمْ الْمُفْلِحُونَ﴾ [الأعراف: 157]

{ "...Àwọn t'ó n tẹlẹ Ọjíšẹ náà, Ànábì aláìmdòṅkọmòṅkà, ẹni tí wọn yóò bá àkọsilẹ nípa rẹ lódò wọn nínú at-Taorāh àti al-'Injil, tí o n pa

wọn láṣẹ ohun rere, tí ó ní kọ ohun burúkú fún wọn, tí ó ní ẹ àwọn ñńkan dáadáa lẹ̀tòdò fún wọn, tí ó sì ní ẹ àwọn ñńkan àìdáa léèwò fún wọn, tí ó tún máa gbé ẹ̀rù (àdéhùn t'ó wúwo) àti àjàgà t'ó ní bẹ̀ lórùn wọn kúrò fún wọn; àwọn t'ó gbàgbò nínú rẹ̀, tí wọn bu iyì fún un, tí wọn ràn án lówò, tí wọn sì tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀lẹ̀ náà (iyẹn, al-Kur'ān) tí A sòkalẹ̀ fún un, àwọn wònyẹn ni olùjèrè.} [Al-A'roṣ 157]

OjiṣeỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Ire Aishat, dájúdájú Ọba ti O rọ̀ ni Ọlọhun, O si nífẹ̀ẹ̀ si rírò, O si maa n fún ni ní nkan látàrí rírò nkan ti Ko le fún ni látàrí líle ati nkan ti Ko nii fún ni lórí nkan ti o ba ti yàtò si i" Sohiihu Muslim: 2593 OjiṣeỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Dájúdájú Ọlọhun ẹ̀ ni eewọ fun yin: Síse àwọn iyá, àti sísin àwọn omọ̀bìnrin láàyè, ati kíkọ nkan ti Ọlọhun ni ki á ná, ati bíbéèrè fun nkan ti èyàn ko ni ètò nínú ẹ, O si tun ẹ̀ ni eewọ fún yin: gboyi-soyi, ati apoju ibéèrè, ati rira owó láre" Sohiihu ti Buhari 2408 OjiṣeỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "E o nii wọ Alujanna títí tí ẹ̀ fi máa gbagbọ, ẹ̀ o nii gbagbọ títí tí ẹ̀ fi maa nífẹ̀ẹ̀ ara yín, ẹ̀ ki n tọka yin si nkankan ti ẹ̀ ba ti ẹ̀ e, ẹ̀ maa nífẹ̀ẹ̀ ara yín? E maa fọ́n salamọ ka láàrin ara yín" Sohiihu ti Muslim 54.

32. Islam n pàṣẹ ki a ní àwọn ìwà ẹ̀lẹ̀yìn bíi òdodo, ati pípé àmàánnà, ati ikóraró nibi nkan ti ko dára, ati itijú, ati igboya, ati ninawo, ati titọre, ati ríran ẹ̀ni tí ó ní bukaata lówò, àti ríran ẹ̀ni tí ó wa nínú ibanujẹ̀ lówò, àti bíbọ̀eni tí ebi ní pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹ̀bí pò, ati ki káàánú àwọn ẹ̀ranko.

Islam n pàṣẹ ki a ní àwọn ìwà ẹ̀lẹ̀yìn, OjiṣeỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: (Wọn gbé mi dide láti pé àwọn ìwà tí ó dára) Sohiihul Adabil Mufrad 207 OjiṣeỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹ̀ẹ̀ si ju nínú yín, ti ibùjókòdò wọn yoo si sunmọ mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ti ìwà wọn dára jù nínú yin, àwọn ti mo si korira ju nínú yín, ti ibùjókòdò wọn yòò si jìnà si mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ẹ̀lẹ̀jọ-wẹ̀wẹ̀, ati awọn alasotan-oro, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn sọ pé: Ire OjiṣeỌlọhun, a ti mọ àwọn ẹ̀lẹ̀jọ-wẹ̀wẹ̀ ati awọn alasotan-oro, àwọn wo wa ni al-

mutafay'hiquun? O sọ pe: Àwọn naa ni àwọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiha 791

Lati ọdọ Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèjèi- o sọ pe: "Anọbi- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- kii ẹ onisokuso, kii sii mò-ón-mò sọ isokuso", o maa n sọ pé: "Dájúdájú ninu awọn ti wọn lóore jù nínú yín náà ni àwọn ti ìwà wọn dára jù nínú yín". Sohihu ti Al-Bukhaar 3559 Àti àwọn nkan ti o yàtò si yẹn nínú àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n tọka si pé Islām n ẹni lojukokoro ìwà rere àti işẹ rere lapapọ.

Nínú nkan ti Islam n pàşẹ rẹ náà ni: Ododo, OjişẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Òdodo di ọwọ yin, torí pé òdodo máa n tóni sọ̀nà lọ sí dáadáa ni, dáadáa si máa n tóni sọ̀nà lọ sí Alijanna ni, ọmọniyan ko nii yé má sọ òdodo tí yòò sì máa wá òdodo kiri tí tí wọn fi máa kọ sí ọdọỌlọhun pé olódodo ni i" Sohihu Muslim: 2607

Nínú nkan ti Islam pàşẹ rẹ náà ni

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا... ﴾ [النساء: 58]

{ Pípe àmọ̀nnà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Dájúdájú Alláhu ní pa yín ní àşẹ pé kí ẹ dá àgbàfipamó padà fún àwọn olówó wọn....} [An-Nisaa: 58]

Nínú nkan ti Islam pàşẹ rẹ náà ni: Kikoraró níbi nkan ti ko bójú mu, OjişẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Àwọn méta kan n bẹ, ẹtọ ni fun Ọlọhun ki O ràn wọn lówó: O dárúkọ nínú wọn: Ẹni tí ó fẹşẹ igbéyàwó ti o n gbèrò láti kóra ró níbi nkan ti ko bójú mu" Sunanu Tirmiziy 1655 Nínú àdúrà ti Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- máa n ẹ ni pe: "IreỌlọhun, mo n tọrọ lówó Rẹ, imona, ati ìpayà, àti kíkóraró níbi nkan ti ko bójú mu, àti rírọrọ" Sohihu Muslim: 2721.

Nínú nkan ti Islam n pàşẹ rẹ náà ni ìtìjú, OjişẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: "Ìtìjú ko nii mu nkankan wá ayafi oore" Sohihu ti Al-Bukhaar 6117 OjişẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: "Gbogbo ẹ̀sìn ni o ni ìwà tiẹ, ìwà Isilaamu náà ni ìtìjú" Al-Bayhaqiy ni o gbe e jáde nínú SHUABUL IIMAAN 6/2619

Nínú nkan ti Islam pàṣẹ rẹ naa ni ìgboyà, láti òdò Anas- ki Ọlọhun yónú si i- o sọ pe: "Anṓbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- jẹni tí ó dǎa jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun gboya jù nínú àwọn ènìyàn ti o si tun n tọrẹ ju nínú àwọn ènìyàn, ẹru ba àwọn ará Mədina ni ojọ kan ti Anṓbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- si gbawájú wọn lórí ẹṣin" Sohiihu ti Al-Bukhaar 2820 OjiseỌlọhun- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- maa n wa iṣọra pèlú Ọlọhun kúrò níbi ojo, o maa n sọ pé: "IreỌlọhun, mo n sádi Ọ kúrò níbi ojo" Sohiihu ti Al-Bukhaar 6374

Nínú nkan ti Islam n pàṣẹ rẹ naà ni ninawo àti titọrẹ, Ọlọhun ti ọlẹ Re ga sọ pe:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ

مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: 261]

{Àpèjúwe àwọn t'ó n ná owó wọn fún ẹsìn Allāhu dà bí àpèjúwe kóró ẹso kan tí ó hu ẹiri méje jáde, tí ogórùn-ún kóró sì wà lára ẹiri kòḡkan. Allāhu yó ẹ àdìpèlé fún ẹni tí Ó bá fẹ. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò.} [Al-Baqara 261]

Ìwà OjiseỌlọhun- kí ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- naà ni titọrẹ, láti òdò Ibnu Abbaas- ki Ọlọhun yonu si awọn méjèjè- o sọ pe: "Anṓbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- ni o n tọrẹ jù nínú àwọn èyàn, ìgbà ti o tun maa n tọrẹ ju ni inu Ramadan, nígbà tí Jibrīl ba wa pàdé rẹ, Jibrīl si maa n pàdé rẹ ni gbogbo òru Ramadan títi ti yòò fi tán, Anṓbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- máa n ka Kuraani fún un, ti Jibrīl ba ti wa pàdé rẹ, o jẹni tí máa n tọrẹ pèlú oore ju atẹgun ti a rán niṣẹ lẹ" Sohiihu ti Al-Bukhaar 1902

Nínú nkan ti Islām n pàṣẹ rẹ naa ni ríran ẹni tí ó ní bukaata lówó, àti ríran ẹni tí ó wa nínú ibanujẹ lówó, àti bíbóeni tí ebi n pa, ati jíjẹ alamuleti rere, ati dida ẹbí pò, ati ki káánú àwọn ẹranko. Láti òdò Abdullah ọmọ Amr- ki Ọlọhun yónú si awọn méjèjè- o wi pe arákùnrin kan bi Anṓbi- ki ikẹ ati ọlẹ Ọlọhun máa bá a- léèrè pé: "Èwo nínú Islam ni o lóore jù?", o sọ pe: "Ki o máa fún ni ni óunjẹ jẹ, ki o si maa salamọ si ẹni ti o mò àti ẹni tí oo mò". Sohiihu ti Al-Bukhaar 12

OjiṣeỌlọhun - ki iḳe ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: "Láàrin ìgbà tí arákùnrin kan n rìn ni ojú ònà, ni òògbẹ wa n gbẹẹ gidigan, ni o wa ri kànn̄ga kan, ni o wa ko sínú rẹ, o si mu omi, lẹyìn nàà ni o jáde kúrò nínú rẹ, ni o ba rí ajá kan ti o yọ ahọn síta ti o n je erupe látàrí òùngbẹ. Arákùnrin nàà wa so pé: "Bi òùngbẹse gbẹ mi tó nàà ni o se gbẹ ajá yii nàà, ni o ba ko sínú kann̄ga, o wa bu omi kún inú bàtà aláwọ rẹ, o wa fi ẹnu rẹ di i mú, o si fun ajá nàà ni omi mu, Ọlọhun si dupe fun un, O si fi orí jin in". Wọn so pé: "Ire OjiṣeỌlọhun, n̄je a ó tun maa gba láádá latara àwọn ẹranko ni bí? O so pé:" Beṣeni, gbogbo nkan ti o ba ti ni ẹdò tútù ni láádá be nibẹ". Soḣiihu Ibnu Hibbaan 544 OjiṣeỌlọhun - ki iḳe ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: "Ẹni ti ba n ṣiṣe láti pèsè fun opó àti aláìni da gégé bí ẹni tí n̄ jagun sí ojú ònà Ọlọhun tàbí ẹni tí n̄ dide kírun ní òru tàbí ẹni tí n̄ gba aawẹ ni ọsán" Soḣiihu ti Buhari 5353

Islam n kan iwọḳebí nípa, o si n se dída ẹbí pò ní dandan, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga so pe:

﴿التَّيِّبُ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ ۖ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ۗ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ [الأحزاب: 6]

{Ānábì ní ẹtọ sí àwọn onígbàgbọ òdodo ju ẹmí ara wọn lọ (nípa ifẹ rẹ àti idájọ rẹ). Àwọn aya rẹ si n ìyá wọn. Nínú Tírà Allāhu, àwọn ẹbí, apá kan wọn ní ẹtọ sí ogún jíje ju apá kan lọ. (Àwọn ẹbí tún ní ẹtọ sí ogún jíje) ju àwọn onígbàgbọ òdodo àti àwọn t'ó kúrò nínú ilú Mọkkah fún ààbò ẹsìn, àfi tí e bá máa se dáadáa kan sí àwọn ọrẹ yín (wònyí ni ogún lè fi kàn wọn pèlú àsoólẹ). Iyẹn wà nínú Tírà (Laohul-Mahfūṭh) ní àkọsilẹ.} [Al-Ah'zaab: 6]

O kilò kúrò níbi jíjá okùn ẹbí, o si so o papọ moṣiṣe ibajẹ ni orílẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga so pe:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَعُوا أَرْحَامَكُمْ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّىٰ أَبْصَرَهُمْ﴾ [محمد: 22-23]

{ Njẹ kò súnmọ tí ẹyin (aláìsàn ọkàn wònyí) bá dé'pò àṣẹ, pé ẹ ò ní sèbàjẹ lórí ilẹ àti pé ẹ ò ní já okùn-ìbí yín? Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ti ṣẹbi lé. Nítorí nàà, Ó di wọn létí pa. Ó sì fọ ìrìran wọn.} . [Muhammad: 22-23]

OjiseOlohun- ki ike ati ọla Olohun máa bá a- sọ pé: "Eni ti ba n ja okùn-ìbí ko nii wọ Alujanna". Sohiihu Muslim: 2556 Àwọn ẹbí ti o di dandan ki a so wọn pọ nàà ni: Àwọn òbí méjèjì, àwọn ọmọ-iyá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá lóbìnrin, ati awọn ọmọ-iyá bàbá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá bàbá lóbìnrin, àti àwọn ọmọ-iyá iyá lókùnrin, àti àwọn ọmọ-iyá iyá lóbìnrin.

Islam n kan iwọ alamuleti nípa kódà kí ó jẹ Kèfèrí, Olohun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا﴾ [النساء: 36]

{E jọsìn fún Allāhu, ẹ má ṣe fi ñhkan kan ṣeḅo sí I. Eṣe dáadáa sí àwọn òbí méjèjì àti ẹbí àti àwọn ọmọ òrukàn àti àwọn mẹkúnnù àti aláduúgbò t'ó súnmọ àti aláduúgbò t'ó jinnà àti ọrẹ alábaàrìn àti ẹni tí agara dá lórí ìrìn-àjò àti àwọn ẹrú yín. Dájúdájú Allāhu kò nífẹẹ onígbèeraga, afọnnu.} [An-Nisaa: 36]

OjiseOlohun - ki ike ati ọla Olohun maa ba a - sọ pe: (Jibril kò yẹ kò gbò ní ẹni tí n pa mí láṣẹ láti máa ṣe dáadáa sí aláduúgbò tí tí tí mo fi lèrò pé yóò sọ di ẹni tí yóò jogún) Sohiihu ti Abu Daa'ud 5152.

33. Islam ṣe nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹtọ, o si tun pàṣẹ mimọkàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ṣe ṣe igbéyàwó ní ẹtọ gégé bí àwọn Anọbi- ki ọlà máa bá wọn- ṣe pàṣẹ rẹ, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàṣẹ rẹ.

Islam ṣe nkan ti ó dára nínú nkan jíjẹ ati nkan mímu ní ẹtọ, OjiseOlohun- ki ike ati ọla Olohun máa bá a- sọ pé: "Mo pe ẹyin èniyàn,

dájúdájú Ọlọhun Ọba ti O dára ni, Ko si nii gba nkankan ayafi nkan ti o ba dára, dájúdájú Ọlọhun pa àwọn Mumini láṣe pèlú nkan ti O fi pa àwọn Ojìṣe láṣe, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: "Èyin Ojìṣe, ẹ je nínú àwọn ǹnkan dáadáa, kí ẹ sì ṣe iṣe rere. Dájúdájú Èmi ni Onímò nípa ohun tí ẹ ní ṣe níṣe". Ọlọhun ti ọla Rẹ ga tun sọ pé: "Èyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ je nínú àwọn ǹnkan dáadáa tí A pèsè fun yín, kí ẹ sì dúpẹ fún Allāhu tí ó bá jẹ pé Ọun nìkan ṣoṣo ni ẹ ní jòsìn fún". O sọ pe: Lẹyìn nàà ni o wa dárúko arákùnrin nàà ti o máa ṣe ìrìn-àjò gan, ti irun orí rẹ rí wúruwùru, ti ara rẹ je kíkì eruku, o wa n tẹwọ rẹ méjèèjì si sanmọ pe: Irẹ Olúwa mi, Irẹ Olúwa mi, èèwọ si ni nkan ti o n je, eewọ ni nkan ti o wọ, eewọ ni nkan ti o n mu, wọn tún tọọ dàgbà pèlú nkan eewọ, báwo ni wọn o ṣe gba adua irú ẹni bẹ̀ ṣohihu Muslim: 1015.

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ ۖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ [الأعراف: 32]

{ Sọ pé: "Ta l'ó ṣe ọ̀sọ Allāhu, tí Ó mú jáde fún àwọn ẹrúsìn Rẹ àti àwọn ǹnkan dáadáa nínú arisíkí ní èèwọ?" Sọ pé: "Ó wà fún àwọn t'ó gbàgbò lódodo nínú iṣemí ayé. Tiwọn nìkan sì ni l'Ọjọ Àjínḡde." Báyeṅ ni A ṣe ní ṣàlàyé àwọn àyah fún ìjọ t'ó nímò.} [Al-A'roof: 32]

Islam pàṣe mimọ̀kàn àti ara àti ilé, torí ẹ ni o ṣe ṣe ìgbéyàwó ní ẹto gégé bí àwọn Anọ̀bi- ki ọ̀là máa bá wọn- ṣe pàṣe rẹ, gbogbo nkan ti o dara ni wọn máa n pàṣe rẹ. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ۗ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ﴾ [النحل: 72]

{ Àti pé Allāhu ṣe àwọn iyàwó fun yín láti ara yín. Ó fun yín ní àwọn omọ àti omọmọ láti ara àwọn iyàwó yín. Ó sì pèsè arisíkí fun yín nínú àwọn ǹnkan dáadáa. Ṣé irọ (iyen, òrìṣà) ni wọn yóò gbàgbò, wọn yó sì ṣàì gbàgbò nínú ìdẹra Allāhu} [An-Nahl: 72]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَتِيَابَكَ فَطَهَّرَ ﴿٤﴾ وَالرَّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾﴾ [المدثر: 4-5]

{ Aşo rẹ ni kí o fò mó. Òrìşà ni kí o jinnà sí.!" } [Al-Muddathir: 4-5]

OjìşẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: (Èni tí odiwọṅ ọmọ iná-igún nínú ìgbéraga ba n bẹ nínú ọkàn rẹ ko nii wọ Alijanna. Arákùnrin kan sọ pé: Èyàn ti o ba wa nífẹ́ sí ki aşo rẹ dáa àti ki bàtà rẹ dáa ñkọ. O sọ pe: Ọlọhun Ọba ti O rẹwà ni, O si nífẹ́ si ẹwà, ìgbéraga ni kíko òdodo àti yiyẹpẹrẹ àwọṅ ènìyàn) Sohiihu Muslim: 91

34. Islām şe àwọṅ ipilẹ àwọṅ nkan ti a şe ni eewọ ni eewọ, gege bii ẹbo pẹlú Ọlọhun, àti şişe Kèfèrí, ati sísin àwọṅ ooşa, ati sisọ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọlọhun, àti pípa àwọṅ ọmọ, ati pípa ẹmí ti a pọṅle, àti şişe ibajẹ ni orílẹ, àti idán, ati iwà ibajẹ ti o fi ojú hàn ati èyí tí ó pamọ, àti şiná, ati ki ọkùnrin maa ba ọkùnrin ẹgbẹ rẹ ni aşepọ, o şe èlé ni eewọ àti jíjẹ okunbete, àti àwọṅ nkan ti wọṅ ba dú fún àwọṅ ooşa, o şe ẹran ẹlédè ni eewọ, àti àwọṅ ẹgbin ti o şékù, o şe jíjẹ dúkiá ọmọ orukan ni eewọ, ati didin ọşùwọṅ kù, o şe jija okùn-ìbí ni eewọ. Àwọṅ Anọbi pátá- ki ọlà maa ba wọṅ- ni wọṅ fi ẹnu ko lori şişe àwọṅ nkan eewọ yii ni eewọ.

Islām şe àwọṅ ipilẹ àwọṅ nkan ti a şe ni eewọ ni eewọ, gege bii ẹbo pẹlú Ọlọhun, àti şişe kèfèrí, ati sísin àwọṅ ooşa, ati sisọ ohun ti èyàn ò mò nípa Ọlọhun, àti pípa àwọṅ ọmọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيَّكُمْ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ ۚ شَيْئًا وَّ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقَ نَحْنُ نَرزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَنَعْتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا

نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَدِّكُمْ

بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٦﴾ [الأنعام: 151-152]

{ E wá kí ñg ka ohun tí Olúwa yín şe ní èèwọ fun yín; pé kí e má şe fi ñnkan kan şebọ sí I, (kí e sì şe) dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèèjì, kí e sì má şe pa àwọn ọmọ yín nítorí (ìbèrù) ọ̀şì, – Àwa ni À n pèsè fun èyin àti àwọn – kí e sì má şe súnmọ àwọn iwà ibájé – èyí t’ó hàn nínú rẹ àti èyí t’ó pamọ, - àti pé kí e sì má şe pa èmí (èniyàn) tí Allāhu şe ní èèwọ àyàfi ní ọ̀nà ètọ. Ìyẹn l’Ó pa láşẹ fun yín nítorí kí e lè şe làákàyè. E má şe súnmọ dúkìá ọmọ òrukàn àyàfi ní ọ̀nà t’ó dára jùlọ tí tí ó fi máa dàgbà. E wọn kóngò àti ọ̀şùwọn pé dáadáa. A kò làbọemí kan lọrùn àyàfi iwọn agbára rẹ. Tí e bá sọrọ, eşe déédé, ibáa jé ibátan. Kí e sì pé àdéhùn Allāhu. Ìyẹn l’Ó pa láşẹ fun yín nítorí kí e lè lo ìrántí.} [Al-An'aam 151-152]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: Sọ pé:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا

بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَنًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ [الأعراف: 33]

{Ohun tí Olúwa mi şe ní èèwọ ni àwọn iwà ibájé – èyí t’ó fojú hàn nínú rẹ àti èyí t’ó pamọ –, iwà èşẹ, ọ̀tẹşíşe láì lẹtọ́, bíbá Allāhu wá akegbé – èyí tí kò sọrẹ kan kalẹ fún – àti şíşe àfiti ohun tí e ò nímọ nípa rẹ sọdọ Allāhu.} [Al-A'roof: 33]

Islam şe pípa èmí ti a pónlé ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَنًا

فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾ [الإسراء: 33]

{ E má pa èmí tí Allāhu şe (pípa rẹ) ní èèwọ àyàfi ní ọ̀nà ètọ. Èni tí wọn bá pa ní ìpa àbòsí, dájúdájú A ti fún alámojúúútó rẹ ní agbára (láti gbẹsan). Nítorí nàà, kí ẹnìkẹni má şe tayọenu- àlà níbi ìpàniyàn (nítorí pé) dájúdájú A máa ran (ẹbí òkú) lọwọ (láti gbẹsan)..} [Al-Isroo: 33]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا

يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ [الفرقان: 68]

{... (Àwọn ni) àwọn tí kò pe ọlọhun mǐràn mọ Allāhu. Wọn kò pa ẹmí tí Allāhu ẹ (pípa rẹ) ní èèwọ àfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Àti pé wọn kò ẹ zinā. Ẹnikẹni tí ó bá ẹ (aburú) yẹn, ó máa pàdé (iyà) ẹ̀şẹ.} [Al-Furqaan: 68]

Islam ẹ ibajẹ lórí ilẹ̀ ni eewọ, Ọlọhun tí ọ̀la Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا... ﴿٥٦﴾ [الأعراف: 56]

{ Ẹ sì má ẹ ibàjẹ lórí ilẹ̀ lẹ̀yìn àtúnşẹ rẹ.} [Al-A'raf 56]

Ọlọhun tí ọ̀la Rẹ ga sọ nípa Anọbi Shuaib- ki ọ̀là Ọlọhun maa ba a-wípé o sọ fún àwọn ijọ rẹ pé:

﴿وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾ [الأعراف: 85]

{Ẹ̀yìn ijọ mi, ẹ jọsìn fún Allāhu. Ẹ̀şẹ ní ọlọhun mǐràn lẹ̀yìn Rẹ. Dájúdájú ẹ̀rí t'ó yanjú tí dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọn kóngó àti ọ̀şùwọ̀n kún. Ẹ má ẹ dín n̄nkan àwọn ènìyàn kù. Ẹ sì má ẹ ibàjẹ lórí ilẹ̀ lẹ̀yìn àtúnşẹ rẹ. Iyẹn sì lóore jùlọ fun yín tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.} [Suratul A'raf: 85]

Islam ẹ idán ni eewọ, Ọba Ọ̀dodo tí ọ̀la Rẹ ga sọ pe:

﴿وَأَلِّقْ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَلْبٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ

أَنَّى ﴿٦٩﴾ [طه: 69]

{ Ju ohun tí ní bẹ ní ọ̀wọ̀tún rẹ sílẹ̀. Ó sì máa gbé ohun tí wọn ẹ kalẹ̀ mì káló. Dájúdájú ohun tí wọn ẹ kalẹ̀, ète ọ̀pídán ni. Ọ̀pídán kò sì ní jèrè ní ibikíbi tí ó bá dé.} [TOO'HAA 69]

OjişẹỌlọhun - ki ikẹ̀ ati ọ̀la Ọlọhun maa ba a - sope: "Ẹ̀ jìnà sí nkan méje tí o maa n fa ìparun, wọn sọ pé: Irẹ̀ OjişẹỌlọhun, kini àwọn nkan naa? O sọ pe: Iwa orogun pẹ̀lú Ọlọhun, ati idán, ati pípa ẹmí tí Ọlọhun ẹ̀ ni eewọ̀ afi pẹ̀lú ẹ̀tọ, ati jíjẹ riba, ati jíjẹ dúkíá ọ̀mọ orukan, ati sisalọ

fun ogun jíjà, ati pípá irọ́ṣina mọ àwọn ọ̀mòluabi l'obinrin, àwọn ti wọn gbagbọ l'ododo, àwọn ti sina ko si lóri ọkàn wọn Sohiihu ti Al-Bukhaar 6857

Islam ẹ̀ ẹ̀wà ìbàjẹ́ ti o hàn àti èyí tí o pamọ̀ ni eewọ̀, ati sina, ati ki ọkùnrin méjì maa ba ara wọn ẹ̀ lọkọ-laya, a si ti sọ síwájú ni ìbèrẹ̀ ipinrọ̀ yìi àwọn aaya ti o tọka si iyeṅ, Islām si ẹ̀ ẹ̀riba ni eewọ̀, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۷﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿۲۸﴾﴾ [البقرة: 278-279]

{Èyin tí ẹ̀ gbagbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ bèrù Allāhu, kí ẹ̀ sì fi ohun t'ó ẹ̀kù nínú èlẹ̀ sílẹ̀, tí ẹ̀ bá jẹ̀ onígbagbọ̀ òdodo. Tí ẹ̀ ò bá ẹ̀ bẹ̀ẹ̀, ẹ̀ lọ̀ mọ̀ pé ogun kan láti òdò Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ (ní bọ̀ wá ba yín). Tí ẹ̀ bá sì ronú pìwàdà, tiyín ni ojú-owó yín. Ẹ̀ ò níí ẹ̀bòsì (sì wọn). Wọn kò sì níí ẹ̀bòsì si yín.} [Al-Baqara 278-279]

Ọlọhun ko ẹ̀ ìlérí iyà pèlú ogun fun ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ kankan gégé bí O ẹ̀ ẹ̀ e fún ẹ̀ni tí o n gba èlẹ̀; toripe o n bẹ̀ nibi èlẹ̀ iba ẹ̀sìn jẹ̀, ati ìlú, ati dúkiá, ati ẹ̀mí. Islam ẹ̀ jíjẹ̀ okunbete ni eewọ̀, ati nkan ti wọn ba du fun oosa, o si ẹ̀ ẹ̀ran ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ ni eewọ̀, Ọlọhun tiọla Rẹ ga sọ pe:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ءِ وَالْمُنْخَفَقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَمِ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ... ﴿۳﴾﴾ [المائدة: 3]

{ A ẹ̀ é ní èèwọ̀ fun yín ẹ̀ran òkúnbete, àti ẹ̀jẹ̀, àti ẹ̀ran ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀, àti èyí tí wọn pa pèlú orúkọ tí kí ì ẹ̀ Allāhu, àti ẹ̀ran tí wọn fún lórùn pa, àti ẹ̀ran tí wọn lù pa, àti ẹ̀ran tí ó ré lulẹ̀ kú, àti ẹ̀ran tí wọn kàn pa àti èyí tí ẹ̀ranko abìjàwàrà jẹ̀ kù àfi èyí tí ẹ̀ bá rí dú (síwájú kí ó tó kú) àti èyí tí wọn pa sídì òrìṣà. Èèwọ̀ sì ni fun yín láti yẹ̀ṣẹ̀ wò. Ìwònyí ni ìbàjẹ̀ } [Al'Maa'idah 3]

Islam ɛ mĩmu ɔtĩ ni eewo ati awon nkan egin to ku, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحُمُرُ وَالْمَبِيرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي

الْحُمُرِ وَالْمَبِيرِ وَيُضَدِّكُمُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ﴾ ﴿٩١﴾ [المائدة: 90-91]

{ Eyin ti e gbagbo ni ododo, dajudaju oti, tetete, awon orisa ati ishe yiyewo, egin ninu ishe Eshu ni. Nitari naa, e jinna si i nitari ki e le jere. Ohun ti Eshu ni fe ni pe o maa da ota ati ikorira sila laarin yin nibi oti ati tetete. O si fese yin lori kuro nibi iranti Allahu ati nibi irun kiki. Se eyin ko ni jawo (nibi ishe Eshu) ni} [Al-Maa'ida 90-91]

A ti so siwaju ninu ipinro ti nomba re je (31) wipa Olohun so pe lara awon irayin Ojise Olohun- ki ike ati o la Olohun maa ba a- ninu Taoreeta ni pe yod se awon nkan aidaa ni eewo, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ...﴾ ﴿١٥٧﴾ [الأعراف: 157]

{ Awon to ni tele Ojise naa, Anabi alaimodonkomodonka, eni ti won yod ba akosila nipa re lodon won ninu at-Taorah ati al-Injil, ti o ni pa won lashe ohun rere, ti o ni ko ohun buruku fun won, ti o ni se awon nikan daadaa letodun fun won, ti o si ni se awon nikan aidaa leewo fun won, ti o tun maa gbe eru (adehun to wuwo) ati ajaga to ni be lodun won kuro fun won.} [Al-A'raf 157]

Islam ɛ jije dukia omo orukan ni eewo, Olohun ti o la Re ga so pe:

﴿وَعَاثُوا آلِيَتَمَنَ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ

كَانَ حُوبًا كَبِيرًا﴾ ﴿٢﴾ [النساء: 2]

{ E fun awon omo orukan ni dukia won. E ma se fi nikan buruku paarod nikan daadaa. E si ma se je dukia won mo dukia yin; dajudaju o jesele nla.} [An-Nisaa 2]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ آلِيَتَمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ

سَعِيرًا﴾ [النساء: 10]

{ Dájúdájú àwọn t'ó n jẹ dúkiá ọmọ òrukàn pẹlú àbòsí, Iná kúkú ni wọn n jẹ sínú ikùn wọn. Wọn sì máa wọ inú Iná t'ó n jò.} [An-Nisaa 10]

Islam ẹ didin òṣùwọn ku ni eewọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَيَلِّ لِمُطَفِّفِينَ﴾ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى التَّائِسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٤﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ

يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾﴾ [المطففين: 1-4]

{ Ègbé ni fún àwọn olùdín-òṣùwọn-kù àwọn (òntajà) t'ó jẹ pé nígbà tí wọn bá wọn nńkan lódò àwọn èniyàn, wọn á gbà á ní èkún, nígbà tí àwọn (òntajà náà) bá sì lo iwọn fún àwọn (ònràjà) tàbí lo òṣùwọn fún wọn, wọn yóò dín in kù. Ẹ àwọn wọnyẹn kò mò dájú pé dájúdájú A máa gbé wọn dide " } [Al-Mutaffifiin 1-4]

Islām ẹ jija okun ẹbí ni eewọ, a ti sọ síwájú nínú ipinrọ tí nọmbà rẹ jẹ (31) àwọn aaya ati hadiisi to n tọka si iye, àwọn Anọbi ati awọn Ojise pátápátá- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá wọn- ni wọn fi ẹnu ko loriṣe àwọn nkan eewọ yii ni eewọ

35. Islām n kọ àwọn iwà burúkú bii iró, ireje, ijànbá, ẹtanje, keeta, ète aburú, olè-jíjà, tenbelekun, ati àbòsí, Islam kọ gbogbo iwà ti ko dára.

Islam n kọ àwọn iwà burúkú ni àpapọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ

فَخُورٍ﴾ [لقمان: 18]

{ Má ẹ kọ páriké rẹ sí èniyàn. Má sì ẹ rìn lóri ilẹ pẹlú faàrí. Dájúdájú Alláhu kò fẹràn gbogbo onígbèèraga, onífààrí.} [Luqman 18]

OjiseỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú nínú àwọn ti mo nífẹẹ si ju nínú yín, ti ibùjókódò wọn yoo si sunmọ mi ju ni

ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ti iwà wọn dára jù nínú yin, àwọn ti mo sì korira ju nínú yín, ti ibùjókòdò wọn yóò si jìnà si mi ju ni ojo igbende, àwọn naa ni àwọn ẹlẹjọ-wẹwẹ, ati awọn alasotan-oro, ati awọn al-mutafay'hiquun, wọn so pé: Ire OjiseQlohun, a ti mo awọn ẹlẹjọ-wẹwẹ ati awọn alasotan-oro, awọn wo wa ni al-mutafay'hiquun? O so pe: Awọn naa ni awọn onigberaga. As-Silsilatu As-Sohiha 791.

﴿... إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ﴾ [غافر: 28]

Islam ko iró pípa, Qlohun ti o la Re ga so pe.:

{ Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọ̀nà mọ̀ni tí ó jẹ́ aláṣejù, òpùrọ́. } [Gaafir 28]

OjiseQlohun - ki ike ati o la Qlohun maa ba a - so pe: Esora fun iró pípa, tori pé iró maa n sun ni lo sibi esese ni, esese si niyi, o maa n sun ni lo inu ina ni, omoniyani ko nii ye ko nii gbo leniti yoo maa pa iró, ti yoo tun maa wa gbogbo ona lati pa iró, titi won yoo fi ko ni odoQlohun pe opuro ni. Sohihu Muslim: 2607

OjiseQlohun - ki ike ati o la Qlohun maa ba a - so pe: Ami ti a fi n da munafiki mo meta ni: Ti o ba soro yoo paro, ti o ba se adehun yoo yapa, ti won ba gbara le e yoo janba Sohihu ti Buhari 6095

Islām ko ireje O wa ninu Hadiisi pe OjiseQlohun- ki ike ati o la Qlohun maa ba a- koja nabi ti okiti ounjẹ kan wa, o wa ki owó re bo inu ounjẹ naa, ni owó re wa tutu, o wa so pé: Kini eléyi, ire oluta-ounje? O so pe: Ojo ni o pa a ire OjiseQlohun, o so pe: I ba dara ki o je ki eyi ti ojo pa yi wa loko ki awon eeyan le ri i, eniken ti o ba ti wuwa ireje ki i se ara lo mi. Sohihu Muslim: 102

Islam ko ijambá àti etanje, Qlohun ti o la Re ga so pe:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا ءَمَلَنَتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

[الأنفال: 27]

{ Eyin ti e gbagbo ni ododo, e ma se jamba (oran-anyan) Allahu ati (sunnah) Ojise; e ma se jamba awon agbafipamo yin, e si mo (jamba). } [Al-Anfaal 27]

Allah tun sọ pe:

﴿الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ﴾ [الرعد: 20]

{"(Àwọn ni) àwọn t'ó ní mú àdéhùn Allāhu ẹ. Àti pé wọn kì í tú àdéhùn.} [Ar-Ra'd 20]

OjiṣeOloḥun- ki ikẹ ati ọlọ Oloḥun máa bá a- máa n sọ fún àwọn omo ogun rẹ ti wọn ba jáde pe: E lo jagun, ẹ o gbọdọ ji mu nínú orọ ogun síwájú ki wọn o tó pin in, ẹ o gbọdò jàhnbá àdéhùn, ẹo gbọdòṣe ẹni tí ẹ bá pa ni iṣekúṣe, ẹ o gbọdò pa omo ti ko bai tii bàlágà. Sohiihu ti Muslim 1731

OjiṣeOloḥun - ki ikẹ ati ọlọ Oloḥun maa ba a - sọ pe: Nkan meṣerin kan n be, ẹni tí wọn ba ti wà lára rẹ, o ti di munafiki ponnbele, ẹni ti iròyìn kan nínú ẹ ba ti wa lára rẹ, o ti ni iròyìn nínú iwà munafiki lára niyẹn tí tí yóò fi fi í sílẹ: Ti wọn ba fi ọkàn tan an yóò jàhnbá, ti o ba sọrọ yoo parọ, ti o ba ẹ àdéhùn yóò yapa, ti o ba ba èyàn ja yóò pa irọ Sohiihu ti Al-Bukhaar 34

Islam kọ keeta, Oloḥun ti ọlọ Rẹ ga sọ pe:

﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ

وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا﴾ [النساء: 54]

{ Tàbí wọn ní ẹ ilara àwọn èniyàn lórí ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore àjùlọ Rẹ ni? Dájúdájú A fún àwọn ẹbí (Ànábì) 'Ibrōhīm ní Tírà àti ijìnlẹ̀ òye (sunnah). A sì fún wọn ní iḡba t'ó tóbi.} [An-Nisaa 54]

Allah ti ọlọ Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ﴾ [البقرة: 109]

{Òpòlòpò nínú àwọn tí A fún ní Tírà ní fẹ lání da yín padà sípò kèfèrí léyìn tí ẹ ti ní iḡbàgbọ̀ òdodo, ní ti kèéta lání inú ẹmí wọn, (àti) léyìn tí òdodo ('Islām) ti fojú hàn sí wọn. Nítorí nàà, ẹ forìjìn wọn, kí ẹṣàmójú kúrò fún wọn (nípa ìnira tí wọn ní fi kàn yín) tí tí Allāhu yó fi mú àṣe Rẹ

wá (látí ja wọn lógun). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ñńkan} [Al-Baqara 109]

OjiṣeỌlọhun - ki iḱe ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Àrùn àwọn ìjọ ti wọn ṣíwájú yín ti rìn wọ ààrin yín: Ìlara ati ikorira, oun naa si ni olufan- nkan, mi o sọ pe o maa fa orí o, sùgbón ẹsin ni o maa fa, mo fi Ẹni ti ẹmí mi n bẹ lówó Rẹ búra, ẹ o le wọ alujanna titi ti ẹ maa fi ni igbàgbọ, ẹ o si nii gbagbọ tí tí ti ẹ o fi nífẹ́ ara yín, ẹ ki n fun yin ni iro nípa nkan ti yóò fi iyẹn rinlẹ fun yin? E maa fọn salamọ ka láàrin yin. Sunanu Tirmiziy 2510

Islam kọ ète aburu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مَّجْرُمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا

يَشْعُرُونَ﴾ [الأنعام: 123]

{ Báyeń ni A ẹ sọ àwọn àgbà kan di ọdaràn ilú nínú ilú kọ̀ọkan, nítorí kí wọn lè máa dète níbẹ. Wọn kò sì dète sí ẹníkẹni bí kò ẹ sí ara wọn, wọn kò sì fura.} [An-Aam 123]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe àwọn yehudi gbìyànjú látí pa Anọbi Isa- ki ọlà Ọlọhun maa ba a- wọn da ète, Ọlọhun naa si da ète si wọn, Ọlọhun wa ẹ àlàyè pé iya ète aburú ko nii ko le ẹni kan lórí afi oniṣe aburu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ

اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ

الشَّاهِدِينَ﴾ وَمَكْرُؤًا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِيينَ﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى إِنِّي مُتَوَفِّيكَ

وَرَأْفِعُكَ إِلَىٰ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ

الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ [ال عمران: 52-55]

{ Nígba tí (Ànábì) 'Isā fura sí àgbàgbọ̀ lódò wọn (pé wọn fẹ pa òun), ó sọ pé: "Ta ni olùrànlówó mí sí ọ̀dò Allāhu?" Àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn (rẹ) sọ pé: "Àwa ni olùrànlówó fún (ẹ̀sìn) Allāhu. A gba Allāhu gbọ. Kí o sì jẹ́rìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni wá. Olúwa wa, a gbàgbọ̀ nínú ohun tí O sọkalẹ. A sì tẹ̀lẹ̀ Ọ̀jìṣẹ̀. Nítorí náà, kọ wá mó àwọn olùjẹ́rìí." Wọn dète, Allāhu sì

déte. Allāhu si l'óore jùlọ nínú àwọn adéte. (È rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé: “‘Īsā, dájúdájú Mo máa gbà ọ (kúrò lówó wọn).1 Mo máa gbé ọ wá sókè lẹdọ Mi. Mo si máa fẹdọ mọ lẹdọ àwọn t’ó sàì gbàgbọ.2 Mo si máa fi àwọn t’ó tẹlẹ ọ borí àwọn t’ó sàì gbàgbọ tí tí di Ojọ Ájìnde. Lẹyìn náà, ọdọ Mi ni ibùpadàsí yín. Mo si máa ẹ idájọ láààrin yín nípa ohun tí ẹ yapa ẹnu sí..} [Aal-Imraan 52-55.]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe àwọn ijọ Anọbi Solih gbèrò láti pa a, wọn da ète, Ọlọhun naa si da ète si wọn, O si pa wọn run ati ijọ wọn lapapo, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصٰدِقُونَ﴾ ﴿١٩﴾ وَمَكْرُؤًا مَكْرًا وَمَكْرًا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠﴾ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٢١﴾﴾ [النمل: 49-51]

{ Wọn wí (fúnra wọn) pé: “Kí á dìjọ fí Allāhu búra pé dájúdájú a máa pa òun àti àwọn èniyàn rẹ ní òru. Lẹyìn náà, dájúdájú a máa sọ fún ẹbí rẹ pé ọparun àwọn èniyàn rẹ kò sọjú wa. Dájúdájú olódodo sì ni àwa.” Wọn déte gan-an, Àwa náà sì déte gan-an, wọn kò sì fura. Wo bí àtubòtán ète wọn ti rí. Dájúdájú A pa àwọn àti ijọ wọn run pátápátá..} [An-Nam'l 49-51]

Islam kọ olè-jíjà, OjiseỌlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- sọ pé: Onisina ko nii maa ẹ sina nígbà tí ó bá n ẹ e ki o tun maa je onigbagbo, olè ko nii maa jalè nígbà tí ó bá n jalè ki o tún máa je onigbagbo, ọmuti naa ko nii maa je onigbagbo nígbà tí ó bá n mu ọtí lówó, sùgbón ààyè ẹi wa fun ẹni tí o ẹ àwọn nkan wọnyi lati tuuba leyin ti o ba ẹ e tan. Sọhiihu ti Buhari 6810

Islam kọ ikọjá-àlà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿٩٠﴾﴾ [النحل: 90]

{ Dájúdájú Allāhu n pàşẹşise déédé, şise rere àti fífún ẹbí (ní nńkan). Ó sì n kọ iwà ibàjé, ohun burúkú àti rúkèrúddò. Ó n ẹ wáàsí fun yín nítorí kí ẹ lè lo irántí.} [An-Nah'l 90]

OjiṣeỌlọhun - ki iḱe ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Dájúdájú Ọlọhun ránṣẹ̀ si mi pe ki ẹ maa terí ba fun ara yín ti ẹni kankan ko fi nii maa ẹ àbòsì fún ẹ̀lòmíràn, ti ẹni kankan ko si tun nii maa ẹ faari si ẹlomiran Sọhiihu ti Abu Daaud 4895

Islam kọ àbòsì, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿...وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ [آل عمران: 57]

{ Allāhu kò sì fẹràn àwọn aláábòsì. } [Aal-Imraan 57]

Allah tun sọ pe:

﴿...إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ [الأنعام: 21]

{ Dájúdájú àwọn aláábòsì kò ní jèrè!. } [Al-An'aam 21]

Allah tun sọ pe:

﴿... وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ [الإنسان: 31]

{ "... (Ní ti) àwọn aláábòsì, Ó sì pèsè iyà ẹlẹta-eléro sílẹ̀ dè wón. } [Al-In'saan 31]

OjiṣeỌlọhun - ki iḱe ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Àwọn mẹta kan n bẹ ti wọn ko nii da ipepe wọn padà: Aṣiwaju ti o jẹ onideede, ati alaawe titi yóò fi ṣinu, ati ipepe ẹnì tí a ẹ àbòsì sí, torí pé ipepe rẹ wọn yóò gbe e gorí ẹsujọ, wọn yoo wa ẹ àwọn ilẹkun sánmọ fun un, Olúwa ti O ni agbára ti O gbọ̀ngbọ̀n yóò wa sọ pe: Mo fi agbára Mi búra, bo pẹ bo ya Maa ran ẹ lówó. Muslim ni o gbe e jáde (2749) ni sọkí pẹ̀lú iyàtò díẹ̀, ati Tirmiziy (2526) pẹ̀lú iyàtò díẹ̀, ati Ahmad (8043) tiẹ̀ si ni gbólòhùn náà. Nígba tí Anḱbi Muhammad- ki iḱe ati ọla Ọlọhun máa bá a- rán Muaz lọ si Yemen, lára nkan ti ó sọ fún un ni pé: sọra fun ipepe ẹnì tí a ẹ àbòsì sí, torí pé ko si gaga láàrin rẹ àti aarin Ọlọhun Sohiihu ti Al-Bukhaar 1496 OjiṣeỌlọhun - ki iḱe ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹ tẹti ẹ gbó, ẹnìkẹni ti o ba ẹ àbòsì fún ẹnì tí a ẹ àdéhùn fun nínú àwọn Kẹfẹrì, tabi o din ẹto rẹ ku, tabi o la nkan ti ko lágbara bọ̀lọrun, tàbí o gba nkankan lówó rẹ ti inú rẹ ko dun si, èmi (Anḱbi) gan ni mää ba onítòhún ja ni ojo igbende alukiyaamọ. Sunanu Abu Daaud 3052 Islam- gẹgẹ̀ bí iwọ naa ti ri i- o n kọ gbogbo iwà ti ko dára tàbí ibalopo ti àbòsì.

36. Islām n kọ ibalopo ti owó ti èlè ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le ẹ okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn ọmọ ilú ati ẹni kọkan.

Islām n kọ ibalopo ti owó ti èlè ba wa ninu ẹ, tabi ìnira, tabi ẹtanje, tabi àbòsí, tàbí ireje, tàbí nkan ti o ba le ẹ okunfa inira ti o maa kárí àwùjọ ati awọn ọmọ ilú ati ẹni kọkan. A ti dárúkoşíwájú ni ìbèrè ipinrọ yii àwọn Aaya ati Hadiisi ti o n ẹ èlè ni eewọ, tabi àbòsí, tabi ireje, tabi ibaje ni orile, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾

[الأحزاب: 58] ﴿٥٨﴾

{ Àwọn t'ó ní fi ìnira kan àwọn onígbàgbọ òdodo lókùnrin àti onígbàgbọ òdodo lóbìnrin nípa nńkan tí wọn kò ẹ, dájúdájú wọn ti ru ẹrù (òràn) iparómóni àti ẹşẹ pónńbélé.} [Al-Ah'zaab 58]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۖ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ﴾ [نفسالت: 46]

{ Ẹnikẹni tí ó bá ẹ işẹ rere, ó ẹ é fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sị ẹ aburú, ó ẹ é fún ẹmí ara rẹ. Olúwa rẹ kò sị ní ẹ àbòsí sí àwọn ẹrúsìn.} [Fussilat:46]

O wa ninu Sunna pe: "OjişẹỌlọhun- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- ẹ idájọ pe ki èyàn ma ẹ nkan ti o le mu ìnira wa, ki èyàn ma ẹ fi ara ni ẹni ti o ba fi ara ni èyàn pada Sunanu Abu Daaud OjişẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọlaỌlọhun maa ba a - sọ pe: Ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojọ ikẹyìn, ki o ma ẹ fi şuta kan alamuleti rẹ, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojọ ikẹyìn, ki o yaa maa pọn àlejò rẹ le, ẹni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojọ ikẹyìn, ki o yaa maa sọ dáadáa jáde ni ẹnu tabi ki o dake. Ninu ẹgbawa miran, o wa ni ẹ pe: Ki o yaa maa ẹ dáadáa si alamuleti rẹ. Sohiihu Muslim: 47

OjişẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Wọn fi iyà ẹ arábìnrin kan látàrí olongbo kan ti o ti moşewọn titi o fi kú, o si ti ara rẹ

wọ iná, ko fun un ni oúnjẹ, ko si fun un ni nkan mu, o de e moḷẹ, ko si tu u silẹ ki o maa jẹ nínú kòkòrò ilẹ. Sohiihu ti Al-Bukhaar 3482

Eleyii nipa ẹni tí ó fi suta kan olongbo, ka mai tii soṅi tí o fi suta kan oṃoṇiyan. Lati oḍo Ibnu Umar, o so pe: OjiseỌlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- gun minbari, o wa pe pẹlú ohun òkè leniti o so pe: Mo pe eyin ti ẹ gba Islām pẹlú ahon ti igbagbọ koi tii de okan yin, e o gbodo fi suta kan awon Musulumi, ẹ o si gbodo bu won, ẹ o si gbodo maa wa ona lati fi aléébù won han, torí pé ẹni tí ó bá n wa ona láti fi aléébù omo iyá re ti o je Musulumi han, Ọlọhun yóò fi aléébù tiẹ náà hàn, ẹni tí Ọlọhun ba si fi aléébù re hàn, yóò dójú ti i, kódà ki o wa nínú yàrá re, o so pe: Ibnu Umar wo Kaaba ni ojo kan ni o wa so pe: O ma tobi o! owo re naa si tobi!, sùgbón onigbagbo ni owo ju o lo ni odo Olohun. Tirmiziy ni o gbe e jade (2032), ati Ibnu Hibbaan (5763)

OjiseỌlọhun - ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba a - so pe: Ẹnikeni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojo ikeyin, ko gbodo fi suta kan alamuleti re, ẹnikeni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojo ikeyin, ki o maa pon alejo re le, ẹnikeni ti o ba gba Ọlọhun gbọ ati ojo ikeyin, ki o maa so daadaa jade lenu tabi ki o dake. Sohiihu ti Al-Bukhaar 6018

Lati oḍo Abu Huraira, lati oḍo Anobi- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- o so pé: Njeyin mo tani oloṣi? Won so pé oloṣi ninu wa, ire OjiseỌlọhun, oun naa ni ẹni tí ko ni owó ti ko si ni dúkíá. O so pe: "Dájúdájú oloṣi ninu ijo mi ni ẹni tí yóò wa ni ojo igbende pẹlú aawe ati irun ati saka, yóò tun wa wá pẹlú pe o ti bu eléyí, o parosina mo eléyí, o je dukia eléyí ni ona aitọ, won yóò wa da a joko silẹ, eleyii yóò gba ninu ise-rere re, toun naa yóò gba ninu ise-rere re, ti ise-rere ba ti wa tan síwájú ki o to san gbese gbogbo esẹ ti o wa lorun re, won yóò mu nínú esẹ won, won yóò da a le e lóri, won yóò wa ju u sínú iná" Muslim ni o gbe e jade (2581), ati Tirmiziy (2418), ati Ahmad (8029), ti ẹ si ni gbólóhùn náà.

OjiseỌlọhun- ki ike ati ọla Ọlọhun máa bá a- so pé: "Eka igi kan n be ni ojú ona ti o n ko suta ba awon eeyan, arakunrin kan si mu u kuro loná, o si ti ara re wo alujanna" Buhari ni o gbe e jade (652) pẹlú itumọ re, ati Muslim (1914) pẹlú nkan ti o jo beẹ, ati Ibnu Maajah (3682), ati Ahmad (10432) ti awon mejẹjẹ si ni gbólóhùn náà, mímu suta kuro lona maa n

mu èyàn wọ alujanna, kini o wa lérò pe o maa şelè si ẹni tí n fi suta kan àwọn èyàn, ti o si n ba ayé wọn jẹ

37. Islām wa lati wa da aabo bo làákàyè ati lati şe gbogbo nkan ti o ba le ba a jẹ ni eewọ gégé bí mímu ọtí, o pàtàkì làákàyè, o şe e ni okunfa lila nkan ọni loru, o si la a kúrò nibi àjàgà itankitan ati iborisa. Ko si si awọn àşírí ikọkọ kankan ninu Islām, bẹẹ si ni ko si awọn idajo kankan ti o wa fun àwọn ipò kan nikan ti ko kan òmíràn, gbogbo àwọn idájọ rẹ ati òfin rẹ pátá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati oğbọn n tọka si.

Islam wa pèlú dídá ààbò bo làákàyè, o si pàtàkì rẹ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga şe pe:

﴿... إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾﴾ [الإسراء: 36]

{ Dájúdájú igbórò, iríran àti ọkàn; ikòðkan iwọnyẹn ni A óò bèèrè nípa rẹ..} [Al-Isroo 36]

Dandan ni fun omọniyan ki o dáàbò bo làákàyè rẹ, torí ẹ ni Islām şe şe ọtí àti oogun olóró ni eewọ, mo si ti şọ nípa şíşe ọtí ni eewọ ni ipinrọ ti nọmbà rẹ jẹ (34), ti ọpọlọpọ nínú àwọn aaya Kuraani si maa n parí pèlú gbólóhùn Ọlọhun ti ọla Rẹ ga pe:

﴿... لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾﴾ [البقرة: 242]

{... nítorí kí ẹ lè şe làákàyè." } [Al-Baqara 242]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun şe pe:

﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾﴾

[الأنعام: 32]

{ Işemí ayé kò si jẹ kiní kan bí kò şe eré àti ìranù. Oğbà Ìkẹyìn si lóore jùlọ fún àwọn t'ó n bẹrù (Allāhu). Şé ẹ ò şe làákàyè ni?" } [Al-An'aam 32]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun şe pe:

﴿إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَائِلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا

عَبِيدِينَ ﴿٥٣﴾﴾ [الأنبياء: 52-53]

{ Kí ni àwọn ère wònyí tí è n dúrò tì lórùn şe jẹ ná?" Wọn wí pé: "A bá àwọn bàbá wa tí wọn n jòsìn fún wọn ni } [Al-Anbiyaa 52-53]

Islam wa, o si pa àwọn èyàn láşe pe ki wọn fi jijosin fun àwọn ooşa sile, ki wọn si bopa-bose kuro nibi awon itankitan ti won jogun lati odo awon baba won ati awon baba-baba won, ki won si tele oju ona awon Ojise (ki ike ati ola Olohun ma ba won).

Àwọn àsírí ikokọ kankan ko si nínú Islām, bèè si ni ko si awon idajo ti o wa fun eeyan ti won wa ni ipò kan nikan ti ko kan òmíràn ninu ẹWon bi Aliy omọ Abu Toolib- ki Olohun yonú si i- léèrè, oun si ni omomomiya baba Anobi Muhammad- ki ike ati ola Olohun ma ba a- o si tun jeokomọ re, won bi i léèrè pé: Nje Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun ma ba a- da yin sa lesa pelu nkankan bi? O so pé: Ko da wa sa lesa pelu nkankan ti ko wa kan gbogbo awon eyan patapata ayafi nkan ti n be ninu apo ida mi yi, o so pe: O ba mu iwé kan jade ti won ko sinu re pé: Olohun şe ibi le eni ti o ba du nkan fun nkan ti o yatọ si Olohun, Olohun tun şe ibi le eni ti o ba paarọ àmì àlà ilẹ, Olohun tun şe ibi le eni ti ó ba şe ibi le baba re, Olohun tun şe ibi le eni ti o ba n dáàbò bo ọdaràn" Sohiihu Muslim: 1978

Gbogbo awon idajo Islām ati òfin re patá ni o ba làákàyè ti o ni alaafia mu, o si wa ni ibamu si nkan ti déédéé ati ogbon n toka si.

38. Àwọn èsìn irọ, ti àwọn ti wọn n ẹ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ, ati awọn nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfàà èsìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe esin ju làákàyè lọ ni, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọesin ye. Àmọ̀ Islām ka esin kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ esin irọ n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Islām si n fẹ ki ọmọniyan ta làákàyè rẹ ji lati mọ pátó bi àwọn ọrọ̀se jẹ gan.

Àwọn èsìn irọ, ti àwọn ti wọn n ẹ e ko ba ni agbọye àwọn àtakò ti o wa ninu ẹ, ati awọn nkan ti o tako làákàyè, àwọn àlùfàà èsìn naa yoo jẹ ki awọn olutele wọn lérò pe esin ju làákàyè lọ, ati pe ko si igbalaaye fun làákàyè lati gbọesin ye. Àmọ̀ Islām ka esin kun imọlẹ ti o maa tan si ojú ọna fun làákàyè, ti àwọn ti wọn n ẹ esin irọ n fẹ ki awọn èyàn pa làákàyè ti ki wọn si maa tele àwọn, ti Islām si n fẹ ki ọmọniyan ta làákàyè rẹ ji lati ronú jinle, ati lati mọ pátó bi àwọn ọrọ̀se jẹ gan. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَٰكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾ [الشورى:

[52

{ Báyeṅ sì ni A ẹ fi imísí ránṣé sí ọ nínú àṣẹ Wa. Ìwọ kò mọ kí ni Tírà àti ìgbàgbó òdodo tẹlẹ (ṣíwájú imísí náà),1 ṣùgbón A ẹ imísí náà ní imọlẹ kan tí À n fi ẹ imọ̀nà fún ẹni tí A bá fẹ nínú àwọn ẹrúsìn Wa. Dájúdájú ìwọ n pèpè sí ọ̀nà tààrà ('Islām). } [As-Shuura: 52]

Imisi ti Ọlọhun ko àwọn ẹri sínú, ti àwọn ẹri naa yòd maa tọ làákàyè ti o ni alaafia sọna lọ sibi ododo to n wa lati mọ ati lati gba a gbọ. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا﴾ [النساء: 174]

{ Èyin èniyàn, dájúdájú èrì òrò ti dé ba yín láti òdò Olúwa yín. A sì tún sò ìmòlẹ̀ t'ó yanjú kalẹ̀ fun yín.} [An-Nisaa: 174]

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga n fẹ ki ọmọniyan maa ẹmi nínú imọlẹ imona ati imò ati òdodo, ti àwọn ẹṣu si n fẹ ki ọmọniyan maa wa nínú okunkun kẹfèrì ati aimọkan ati anu, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الظُّلُمَاتُ

يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ... ﴿٢٥٧﴾ [البقرة: 257]

{Allāhu ni Alárànṣe àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo. Ó n mú wọn jáde kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmòlẹ̀. Àwọn t'ó sìṣàì gbàgbọ, àwọn òrìṣà ni aláfẹ̀yìntì wọn. Àwọn òrìṣà n mú wọn jáde kúrò nínú ìmòlẹ̀ wá sínú àwọn òkùnkùn.} [Al-Baqara: 257]

39. Islam n babara imọ ti o ba ni alaafia, o si n ẹni ni ojùkòkòrò lati maa ẹ iwadi ti imọ ti ko nii si ife-inu ninu ẹ, o si tun n pepe si wiwoye ati rí ronú nipa ara wa ati nipa ayé ni àyíká wa, àwọn àbájáde iwádíí imò ti o ba si ni àlàáfíà ko le tako Islam.

Islam n babara imọ ti o ba ni àlàáfíà, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe:

﴿...يَرَفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

﴿١١﴾ [المجادلة: 11]

{ Allāhu yóò ẹ̀gbéga àwọn ipò fún àwọn t'ó gbàgbọ ní òdodo àti àwọn tí A fún ní imò nínú yín. Allāhu sì ni Alámòtán nipa ohun tí ẹ ní ẹ níṣẹ.} [Suratul Mujaadalah :11]

Ọlọhun so ijeri àwọn onimimọ papọ mọ ijeri Rẹ ati ijeri àwọn Malaika lori nkan ti a n jẹri si ti o tobi ju Allāhu jẹrìí pé dájúdájú kò sí ọlọhun kan tí ìjòsìn tọ sí àfì Ọun. Àwọn mọlāika àti onímòṣèsìn (tún jẹrìí bẹẹ):

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ [آل عمران: 18]

{ Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlọhun kan tí ijọsìn tọ sí àfi Òun, Alágbára, Ọlọgbọn.} [Aal Im'raan/18]

Eleyii n şàlàyé ipò ti àwọn onimimọ wa nínú Islām, Ọlọhun ko si pa Anọbi Muhammad- ki ikẹ ati ọla Ọlọhun máa bá a- láşẹ lati wa alekun nkankan tayọ imọ, Ọlọhun ti ọla Rẹ ga sọ pe: Kí o sì sọ pe:

﴿... وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ [طه: 114]

{“ Olúwa mi, şàlékún ìmọ fún mi!.”} (Too'haa: 114)

OjişẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: “Eniti o ba tọ oju ona kan leniti o n wa imo ni ibe, Olohun a ro ona kan fun un losi AL-Jannah, ati pe awon Malaika yoo maa tẹ awon iyẹ won sile ni eniti n yonu si ẹni ti o n wa imọ, atipe dajudaju ẹni tí ó n wá ìmọ, gbogbo nkan ti n be ni sanmo ati ile ni yoo maa toro aforijin fun un titi de ori awon eja ti n be ninu omi, ati pe dajudaju ola ti n be fun onimimo lori olusin Olohun da gegebi ola ti n be fun osupa lori awon irawo yoku. Dajudaju awon onimimọ ni won jogun awon Anọbi, awon Anọbi o si fi diinar pelu dirham sile lati jogún, nkan ti won fi sile naa ni imo, eniti o ba gba a mu, onitoun ti di ipin ti o pe mu”. Abu Da’ud ni o gbe e jade (3641), ati Tirmidhiy (2682), ati Ibn Maajah (223) ati pe gbolohun yii tie ni, ati Ahmad (21715)..

Islaam nse wa ni ojukokoro lori sise iwadi ti o je ti mimo eleyi ti o bora kuro nibi ifẹ-inu, ti o si n pepe lọ sibi iwoyesi ati rironu nipa emi wa, ati nipa agbaye ti o yi wa ka. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿سُئِرِبِهِمْ ءَايَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ [فصلت: 53]

{ A òò máa fi àwọn àmì Wa hàn wọn nínú òfurufú àti nínú ẹmí ara wọn tí tí ó máa fi hàn kedere sí wọn pé dájúdájú al-Kur’ān ni òdodo. Njẹ Olúwa rẹ kò tó kí ó jẹ pé dájúdájú Òun ni Arínú-róde lórí gbogbo ñ̀nkan?} [Suuratu Fussilat: 53]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ

قَدْ أَقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: 185]

{ Sé wọn kò wo iḡbà àwọn sánmò àti ilẹ̀ pẹ̀lú gbogbo ǹnkan tí Allāhu dá? Àmọ́ sá ó lè jẹ́ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ́. Nígbà náà, ọ̀rọ̀ wo ni wọn yóò gbàgbọ̀ lẹ́yìn rẹ̀? } [Suuratul Ah'roof: 185]

Allah ti ọ̀la Re ga julọ tun sọ pe:

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ

وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ [الروم: 9]

{Sé wọn kò rìn kiri lórí ilẹ̀ kí wọn wo bí ikángun àwọn t'ó síwájú wọn se rí? Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn fi ilẹ̀ dákó. Wọn sì lo ilẹ̀ fún ohun tí ó pọ̀ ju bí (àwọn ará Mọkkah) se lò ó. Àwọn Ọ̀jísé wọn sì mú àwọn ẹ̀rí t'ó yanjú wá bá wọn. Nítórí náà, Allāhu kò şàbòsí sí wọn, şùgbòń ẹ̀mí ara wọn ni wọn n şàbòsí sí.} [Suuratur Ruum: 9]

Atipe awon abajade (esi) ti o je ti mimo ti o si ni alaafia ko le wa ni itako pelu Islaam. Ati pe a maa so apejuwe kan ti Al-Qur'aan ti se awon alaye ijinle nipa re siwaju nkan ti o le ni eḡbẹ̀rún kan ati oḡórún-ún meerin odun, ti imo ijinle ode-oni şẹşẹ̀ fi idi re mule ni igbehin-gbehin; awon abajade imo wa wa ni ibamu si nkan ti o wa ninu Al-Qur'aa ti o tobi julo, oun naa ni siseda ọ̀lẹ-inu si inu ikun iya re. Olohun ti ọ̀la Re ga so pe:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِن سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا

الطُّفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَبَارَكُ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾﴾ [المؤمنون: 12-14]

{ Dájúdájú A ti şe ẹ̀dá ènìyàn láti inú ohun tí A mọ́ jáde láti inú erùpẹ̀ amọ́. Lẹ́yìn náà, A şe é ní àtò sínú àyè ààbò (iyẹ̀n, ilé-omọ́). Lẹ́yìn náà, A sọ àtò di ẹ̀jẹ̀ dídí. Lẹ́yìn náà, A sọ̀jẹ̀ dídí di bááşí ẹ̀ran. Lẹ́yìn náà, A sọ bááşí ẹ̀ran di eegun. Lẹ́yìn náà, A fi ẹ̀ran bo eegun. Lẹ́yìn náà, A sọ̀ di ẹ̀dá mìíràn.1 Nítórí náà, ìbùkún ni fún Allāhu, Èni t'Ó dára jùlọ́ nínú àwọn ẹ̀lẹ̀dàá (oníşẹ-ọ̀nà).2 " } [Suuratul Muh'minuun: 12-14]

40. Ati pe Olohun ko nii gba ise, Ko si ni se esan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eniti o ni igbagbo pelu Olohun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojise Re – ki ike ati ola maa ba won – ni ododo, ati pe Olohun ko nii gba ninu awon ijosi ayaafi èyí ti O ba se e lofin, nitori naa bawo wa ni omoniyani o se maa se aigbagbo pelu Olohun ti yoo wa maa reti ki o san an ni esan? Ati pe Olohun ko nii gba igbagbo enikenin ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anḡbi- ki ola o maa ba gbogbo won lapapo- ti o si tun ni igbagbo si jije ojise Muhammad (ki ike ati ola Olohun maa ba a).

Ati pe Olohun ko nii gba ise, Ko si ni se esan le e lori ni ojo ikehin ayaafi ti o ba wa lati odo eniti o ni igbagbo si Olohun ti o si tun tele ase Re, ti o si tun gba awon ojise Re – ki ike ati ola maa ba won – ni ododo. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصَلُّهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا﴾ (١٨) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ

﴿مَشْكُورًا﴾ [الإسراء: 18-19]

{ Èni tí ó bá n gbèrò (oore) ayé yìí (nìkan), A máa taari ohun tí A bá fé sí i nínú rẹ̀ ní kíákíá fún èni tí A bá fé. Lẹ̀yìn nàà, A máa ẹ̀ iná Jahanamọ̀ fún un; ó máa wọ̀ inú rẹ̀ ní èni yẹ̀pẹ̀rẹ̀, èni èkọ̀. Èni tí ó bá sì gbèrò (oore) òrun, tí ó sì ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ rẹ̀, ó sì jẹ̀ onígbaḡbọ̀ òdodo, àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n, iṣẹ̀ wọ̀n máa jẹ̀ àtẹ̀wọ̀gbà (pẹ̀lú ẹ̀san rere)..} [El-Isra', 18-19]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ﴾ [الأنبياء:

[94

{ Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá ẹe nínú àwọn iṣẹ rere, tí ó sì jẹ onígbaḡbó òdodo, kò sí kíkò fún iṣẹ rẹ. Àti pé dájúdájú Àwa máa ẹe àkòṣilẹ̀ rẹ̀ fún un.} [Suurtul Anbiyaah: 94]

Ati pe Olohun ko nii gba ninu awon ijosi ayaafi eyi ti O ba se e lofin. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿... فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ ﴿١١﴾

[الكهف: 110]

{ Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ìpàdẹ̀ Olúwa rẹ̀, kí ó ẹe iṣẹ rere. Kò sì gbòḡḡ fi ẹni kan kan ẹe akeḡbẹ̀ níbi jíjósìn fún Olúwa rẹ̀.} [Al-Kahf 110]

O wa salaye wipe dajudaju ise ko nii je ise daadaa ayaafi ki o je lati inu nkan ti Olohun se ni ofin, ti eniti ti o ni i si fi imokanga fun Olohun ninu iṣẹ rẹ, ti o si tun ni igbagbo pelu Olohun ti o si gba awon Anḡbi Re ni ododo ati awon Ojise Re – ki ola o maa ba won – amo eniti ise re ba yato si iyen, Olohun ti ola Re ga ti so pe:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾ ﴿٢٣﴾ [الفرقان: 23]

{ Àti pé A máa wá síbi ohun tí wọn ẹe níṣẹ̀, A sì máa sọ́ di eruku àfédànú " .} [Suuratul Fur'qaan: 23]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿رُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَشِيعَةٌ﴾ ﴿٤﴾ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ [الغاشية: 2-4]

{... Àwọn ojú kan yòò wálẹ̀ (ní ti iyẹpẹ̀rẹ̀) ní ojó yẹn. Oníṣẹ̀ àṣekúḡórógbó (ni wọn nilé ayé). (3) Wọn máa wọ inú Iná t'ó gbóná janjan (ní ọrun). (4) } [Suuratul Gooshiyah: 2-4.]

Awon oju yii yoo walẹ (ni ti iyepere) yoo si se aseku dorogbo ise, amo latari wipe o n sise pelu nkan ti o yato si imona lati odo Olohun; Olohun se ina ni ibuseri si re; nitoripe won ko se ise pelu nkan ti o yato si nkan ti Olohun se ni ofin nikan, bi ko se wipe won tun josin pelu awon ijosi burúkú, won si tun tele awon olori anu awon ti won n da adadaale awon esin buruku fun won. Nitori naa, ise daadaa eleyi ti yoo je atewogba ni odo Olohun naa ni eleyi ti o se deede pelu nkan ti Ojise – ki ike ati ola Olohun maa ba a – mu wa. Ati pe bawo ni omoniyani o se maa se aigbagbo si Olohun, ti yoo si maa reti ki O sesan fun un.

Ati pe Olohun ko nii gba igbagbo enikeni ninu awon eeyan ayaafi ti o ba ni igbagbo si awon Anabi – ki ola o maa ba gbogbo won lapapo – ti o si tun ni igbagbo si jije ojise Muhammad – ki ike ati ola Olohun maa ba a - a si ti so awon eri kan síwájú lori iyen ni ipinro ogun (20). Olohun ti ola Re ga tun so pe:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

[البقرة: 285]

{ Òjísẹ náà (sollalāhu 'alayhi wa sallam) gbàgbò nínú ohun tí wọn sòkalẹ́ fún un láti òdò Olúwa rẹ. Àwọn onígbàgbò òdodo náà (gbàgbò nínú rẹ). Ènì kòòkan (wọn) gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ àti àwọn Òjísẹ Rẹ. A kò ya ènì kan sọtò nínú àwọn Òjísẹ Rẹ. Wọn sì sọ pé: “A gbò (àşẹ), a sì tẹlẹ (àşẹ). À n tọ̀ọ̀rẹ̀ àforíjìn Rẹ, Olúwa wa. Òdò Rẹ̀ sì ni àbòdédá..} [Suuratul Baqara: 285]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا ءَامِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ ۚ وَالْكِتٰبِ الَّذِى نَزَّلَ عَلٰى رَسُوْلِهِ ۚ وَالْكِتٰبِ الَّذِى اُنزِلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا

بَعِيْدًا ﴿١٣٦﴾ [النساء: 136]

{Èyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ gbàgbò dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ́ fún Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹ́síwájú. Ènikèni tí ó bá şàì gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ àti Ojọ lkeyìn, dájúdájú ó ti şinà ní işinà t’ó jinnà teféteféÈyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ gbàgbò dáadáa nínú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí (Allāhu) sòkalẹ́ fún Òjísẹ Rẹ, àti Tírà tí Ó sòkalẹ́síwájú. Ènikèni tí ó bá şàì gbàgbò nínú Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Tírà Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ àti Ojọ lkeyìn, dájúdájú ó ti şinà ní işinà t’ó jinnà tefétefé.} [Suuratun-Nisai: 136]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun so pe:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُم مِّن كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُۥ قَالَ ءَأَقْرَضُكُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَضْنَا قَالَ

فَأَشْهَدُوا وَإِنَّا مَعَكُمْ مِّنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾﴾ [آل عمران: 81]

{ (E rántí) nígbà tí Allāhu gba àdéhùn lẹwọ̀ àwọ̀n Ànábì pé: “(E lo) èyí tí Mo bá fun yín nínú Tírà àti ìjìnlẹ̀ òye (iyẹn, sunnah ẹnì kòḍokan wọ̀n). Lẹyìn nàà, Òjìsẹ̀ kan (iyẹn, Ànábì Muhammad s.a.w.) yóò dé ba yín; ó máa fi èyí t’ó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí t’ó wà pẹ̀lú yín. Nítorí nàà, ẹ̀ gbọ̀dò gbà á gbọ̀, ẹ̀ sì gbọ̀dò ràn án lẹwọ̀.” (Allāhu) sọ pé: “Njẹ́ gbà? Sẹ́ ẹ̀ sì máa lo àdéhùn Mi yìí?” Wọ̀n sọ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ pé: “Nítorí nàà, ẹ̀ jẹ́rì sí (àdéhùn nàà). Èmi ní bẹ̀ pẹ̀lú yín nínú àwọ̀n Olùjẹ́rì!.”} [Aal Im’raan/81]

41. Dajudaju afojusun gbogbo ise ti o je titi Olohun ni pe: ki ẹsin ododo o mu omoniyan ga, yòò wa jẹ eru kan ti o mo esin kanga fun Olohun Oba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u sile kuro ni jije eru fun omoniyan tabi ohun elo tabi itankitan. Nitori naa, Esin Islaam - gegebi iwo naa se ri i - kii se afomo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati olujosin fun.

Dajudaju afojusun gbogbo iránṣẹ́ ti o je titi Olohun ni pe: ki ẹsin ododo o mu omoniyan ga, yòò wa jẹ eru kan ti o mo esin kanga fun Olohun Oba gbogbo agbanla-aye, yoo si tun tu u sile kuro ni jije eru fun omoniyan tabi ohun elo tabi itankitan. Ojise Olohun - ki ike ati ola Olohun maa ba a- so pe: “Èru owo diinar ati owo dirham, ati aso qoteefah pelu aso khomiisọ ti parun, ti won ba fun un yoo yonu, ti won ko ba fun un ko nii yonu” Sohiihu ti Al-Bukhaar 6435

Nitori naa, omoniyan ti o pe ko nii je eniti yoo maa teriba fun nkankan ayaafi Alloohu. Owo ko si nii so o di eru tabi iyi tabi ipo tabi idile. O si n be ninu itan yii ohun ti yoo maa se afihan fun oluka, nkan ti awon eeyan wa lori re siwaju riran ojise, ati bi won se di leyin re (riran

ojise nişẹ). Nigbati awon Musulumi akoko se Hijira lo si ilu Abasha, ti oba Abasha ni igba naa loun - An-Najaashi - si bi won leere, ti o si so fun won pe: “Esin wo ni yii, ti o se wipe e yapa awon ijo yin ninu re, ti e ko si darapo mo esin mi tabi esin okan ninu awon ijo yii? Jahfar omo Abi Toolib so fun un pe: Ire oba! Awa je ijo kan ti o je alaimokan, a maa n sin awon orisa, a si maa n je okunbete, a maa n se awon ibaje, a si tun maa n ja okun ebi, a si tun maa n se aburu si alabagbe, alagbara inu wa maa n je ole. Ori iyen ni a si wa titi ti Olohun fi ran Ojise kan si wa laarin wa, a mo iran re, ati ododo re, ati afokantan re, ati kiko ara ro kuro nibi nkan ti ko leṭo. O wa pe wa lo si odo Olohun ki a le mu Un ni okan soso, ki a si maa josin fun Un, ki a si tun bora kuro nibi nkan ti awa ati awon baba wa n josin fun ninu awon nkan ti o yato si I (Olohun) ninu okuta, ati awon orisa. O si pa wa lase pelu imaa so ododo, ati imaa pe afunnsa (Amanah), ati imaa da ebi po, ati imaa se daadaa si alabagbe, ati jijawo kuro nibi awon nkan eewo ati tita awon eje sile, o si ko fun wa kuro nibi awon ibaje, ati oro eke ati imaa je owo omo-orukan ati imaa pa iro agbere mo awon obinrin ti won ko ara won ni ijanu. O si tun pa wa lase ki a maa sin Olohun ni Oun nikan, ki a si ma mu nkankan mo Oun ni orogun. O si tun pa wa lase pelu Irun kiki ati Zakah yiyo ati Aawe gbigba. O so pe: o wa ka awon alamori Esin Islam fun un”. A si gba a ni ododo, a si ni igbagbo pelu re, a si tun tele e pelu nkan ti o mu wa, a si tun sin Olohun ni Oun nikan ti a ko si mu nkankan mo On ni orogun, a si se nkan ti o se ni eewo lewa lori ni eewo, a si gba nkan ti o se leto fun wa ni eto”. Imam Ahmad lo gbe e jade (1740) pelu iyato die, ati Abu Naheem ninu tira re ((IL'YATUL AOLIYAA))(1/115) ni nkan ti o se ni soki. Esin Islaam - gegebi iwo naa se ri i - kII se afomo awon eeyan, ko si ki n gbe won tayo ipo won, ko si ki n so won di oluwa ati eni ti a maa josin fun:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ

شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

[آل عمران: 64]

{ “Èyin ahlu-I-kitāb, ẹ wá síbi òrò kan t’ó dọgba láààrin àwa àti èyin, pé a ò ní jọsìn fún ẹni kan àfi Allāhu. A ò sì ní fi kiní kan wá akẹgbẹ́ fún Un. Àti pé apá kan wa kò ní sọ apá kan di olúwa léyìn Allāhu.” Tí wọn

bá sì gbúnrí, ẹ sọ pé: Ẹ jẹrìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa.} [Aal Im'raan/64]

Ọlọhun Ọba ti ọla Rẹ ga sọ pe: Sọ pé:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۝٨٠﴾

[آل عمران: 80]

{ “Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe: (Ànábì kan) kò sì ní pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ sọ àwọn mọlāika àti àwọn Ànábì di olúwa. Šé ó máa pa yín ní àṣẹṣiṣe àìgbàgbọ léyìn tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni” } [Suuratu Al-Imraan: 80]

OjìṣẹỌlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: “E maa se yin mi ni ayinju gegebi awon Nasoorah se yin Omo Maryam ni ayinju, dajudaju emi o eru Re (Olohun) ni mi; nitori naa e so pe: Ẹrú Ọlọhun ati Ojise Re”. Sọhiihu ti Buhari 3445.

42. Olohun Oba se tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada omoniyani si odo Oluwa re, ati gbigbe ese ju sile, ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon eṣe. Ati pe tituuba naa maa npa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon eṣe. Nitori naa, omoniyani o bukaata si ki o maa jewo awon asise re ni iwaju awon eeyan abara.

Olohun Oba se tituuba ni ofin, oun naa si ni: Pipada omoniyani si odo Oluwa re, ati gbigbe ese ju sile, Olohun ti ọla Rẹ ga so pe:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [النور: 31]

{ Kí gbogbo yín sì ronú pìwàdà sọdò Allāhu, ẹyin onígbàgbọ òdodo nítorí kí ẹ lẹ jẹrẹ želite } [suratul Nuur: 31]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ

الرَّحِيمُ﴾ [التوبة: 104]

{ Sé wọn kò mò pé dájúdájú Allāhu Òun l'Ó n gba ìronúpiwàdà lówó àwọn ẹrúsin Rẹ, Ó sì n gba àwọn oṣe, àti pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àṣàkẹ-òrun?! } [Suuratut Taobah: 104]

Allah ti ọla Rẹ ga julọ tun sọ pe:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾ [الشورى:

[25

{ Òun ni Ẹni t'Ó n gba ìronúpiwàdà àwọn ẹrúsin Rẹ. Ó n ṣe àmójúkúró níbi àwọn àṣiṣe. Ó sì mò ohun tí ẹ n ṣe níṣé. } [Suuratush Shuuroh: 25]

Ojìṣẹ̀Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) ẹru Re ti o je Mu'mini ju didunu arakunrin kan lo, ti arákunrin naa wa ni inu asale ti o tun je aaye iparun, ti nkan oṣun re si wa pelu re, ti jije ati mimu re naa tun wa lori re, ni o ba sun lo, o si taji pada, nkan oṣun re si ti lo, o wa bare si ni wa a titi ti òùngbẹ fi n gbe e. Leyin naa ni o wa so pe: Maa pada si aaye mi eleyi ti mo wa tele, maa wa sun titi ti maa fi ku, o wa gbe ori re le apa re ki o le ba ku, ni o ba taji, nkan oṣun si ti wa ni odo re, ti ipese, jije ati mimu re si wa lori re. Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) eru Re ti o je Mu'mini ju bi inu eni yii se dun si riri ti o ri nkan oṣun ati ipese re lo". Sohiihu Muslim: 2744

Ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon ese. Ati pe tituuba naa maa n pa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon ese, Olohun ti ola Re ga so pe: Sọ fún àwọn t'ó ṣàì gbàgbọ pé tí wọn bá jáwọ (nínú àìgbàgbọ), A máa ṣàforjìn ohun t'ó ti ré kọjá fún wọn. Tí wọn bá tún padà (síbẹ, àpẹjúwe) iparun àwọn ẹni àkókó kúkú ti ré kọjá (ní ìkìlò fún wọn). Ojìṣẹ̀Ọlọhun - ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a - sọ pe: Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) ẹru Re ti o je Mu'mini ju didunu arakunrin kan lo, ti arákunrin naa wa ni inu asale ti o tun je aaye iparun, ti nkan oṣun re si wa pelu re, ti jije ati mimu re naa tun wa lori re, ni o ba sun lo, o si taji pada, nkan oṣun re si ti lo, o wa bare si ni wa a titi ti òùngbẹ fi n gbe e. Leyin naa ni o wa so pe: Maa pada si aaye

mi eleyi ti mo wa tele, maa wa sun titi ti maa fi ku, o wa gbe ori re le apa re ki o le ba ku, ni o ba taji, nkan oḡun si ti wa ni odo re, ti ipese, jije ati mimu re si wa lori re. Inu Olohun maa n dun gidi gan si tituuba (rironu piwada) eru Re ti o je Mu’mini ju bi inu eni yii se dun si riri ti o ri nkan oḡun ati ipese re lo”. Sohiihu Muslim: 2744

Ati pe Islaam maa n pa nkan ti o ba saaju re re ninu awon ese. Ati pe tituuba naa maa n pa nkan ti o ba ti saaju re re ninu awon ese, Olohun ti ola Re ga so pe: *Sọ fún àwọn t’ó sàlì gbàgbọ pé tí wọn bá jáwọ (nínú àìgbàgbọ), A maa sàforìjìn ohun t’ó ti ré kojá fún wọn. Tí wọn bá tún padà (síbẹ, àpèjúwe) ìparun àwọn ẹni àkókó kúkú ti ré kojá (ní ìkìlò fún wọn).*

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ﴾ [الأنفال: 38]

{ Reci onima koji ne vjeruju: ako se okane, biće im oprošteno ono što je prije bilo; a ako se ne okane – pa, zna se šta je s drevnim narodima bilo.} [Suuratul Anfaal: 38]

Olohun si tun pe awon Nasoorah si tituuba (rironu piwada), Oba ti ipo Re gbongbon so pe:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [المائدة: 74]

{ Nítorí naà, sẹ wọn kò ní ronú pìwàdà sòdò Allāhu, kí wọn sì tọ̀ọ̀ àforìjìn lódò Rẹ̀? Allāhu sì ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ-òrun.} [Suuratul Maaidah: 74]

Olohun si tun se gbogbo awon oluyapa ati awon elese ni ojukokoro si tituuba (rironu piwada), Oba ti ola Re ga so pe: *Sọ pé:*

﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [الزمر: 53]

{ "Èyin erúsìn Mi, tí ẹ ti dẹ̀şẹ̀ púpò sí ẹ̀mí ara yín lórùn, ẹ má ẹ̀ şe sòrètì nù nípá ikẹ̀ Allāhu. Dájúdájú Allāhu l'Ó n şàforíjìn gbogbo ẹ̀şẹ̀ pátápátá. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Aláforíjìn, Àşàkẹ̀-òrun.} [Suuratuz Zumar: 53]

Nigbati Amru Bn Al-Aas pinu lati gba Islaam, o paya wipe won o ni fi ori awon ese re ti o ti se siwaju Islaam jin in. Amru so leniti o n gba egbawa nkan ti o şeşẹ̀ yii wa: Nigbati Olohun- Oba ti O biyi ti O gbonngbon- fi Islaam si mi ni okan, o so pe: Mo wa ba Anabi- ki ike ati ola Olohun maa ba a- lati gbe àdéhùn fun un, nigba naa ni o wa teşowó re si mi, mo wa so pe: Mi o ni se adehun fun o ire ojise Olohun titi ti wa fi fi ori ese mi ti o ti saaju jin mi, o so pe: Ojise Olohun- ki ike ati ola Olohun maa ba a- wa so fun mi pe, ire Am'ru, se oo mo wipe hijira maa n pa awon ese ti o saaju re re ni, ire Am'ru, se oo mo wipe Islaam maa n pa awon ese ti o saaju re re ni?. Muslim lo gbe e jade (121) ni nkan ti o gun bi iru eleyi, ati Ahmad (17827) atipe gbolohun yii ti e ni.

43. Nitori naa, ninu Esin Islaam, asopo laarin omoniyani ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si enikankan lati je alagata laarin iwo ati Olohun. Esin Islaam si tun wa ko ki a so awon abara di olujosin fun tabi akębe fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijosiin Re.

Ninu Esin Islaam, omoniyani ko bukaata si ki o maa jewo awon ese re ni iwaju awon eeyan, ati pe ninu ęsin Islaam asopo laarin eeyan ati Olohun maa n wa taara ni, nitori naa, oo bukaata si enikankan lati je alagata laarin iwo ati Olohun, gegebi o se rekoja ni ipinro (36). Dajudaju Olohun ti ola Re ga pe gbogbo eeyan lo sibi tituuba (rironu piwada) ati siseri pada si odo Re, Oun naa bakanna ni O tun ko fun won kuro nibi ki won mu awon Anabi tabi awon Malaika ni alagata laarin Re ati awon eru Re. Nitori naa, Oba ti ola Re ga so pe:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: 80]

{ (Ānábì kan) kò sì níí pa yín ní àṣẹ pé kí ẹ sọ àwọn mọlāika àti àwọn Ānábì di olúwa. Ẹ́ ó máa pa yín ní àṣẹṣíṣe àìgbàgbọ́ lẹ́yìn tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni?" } [Suuratu Al-Imraan: 80]

Esin Islaam - gegebi o se ri i - si tun wa ko ki a so awon abara di olujosin fun tabi akegbẹ fun Olohun nibi jije Oluwa Re ati nibi lileto si ijosi Re. Olohun ti ola Re so nipa awon Nasoorah pe:

﴿اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرَهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا

إِلَٰهَا وَاحِدًا إِلَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾﴾ [التوبة: 31]

{Wọn mú àwọn àlùfàà wọn (nínú yẹhudi) àti àwọn àlùfàà wọn (nínú nasara) ní olúwa lẹ́yìn Allāhu. (Wọn tún mú) Mọsīh omọ Moryam (ní olúwa lẹ́yìn Allāhu). Bẹ̀ẹ̀ sì ni A ò pa wọn láṣẹ kan tayọ jíjọsìn fún Ọlọhun, Ọkan soṣo. Kò sílọ́hun tí ìjọsìn tọ sí àfi Ọ̀n. Ó mọ tayọ ǹnkan tí wọn ní fi ẹ̀bọ sí I.} [Suuratut Taobah: 31]

Ati pe Olohun tako awon keferi latari wipe won mu awon alagata laarin won ati Oun (Alloohu). Nitori naa, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ

زُلْفَىٰ إِنَّا لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣٠﴾﴾

[الزمر: 3]

{" Gbọ! Ti Allāhu ni ẹ̀sìn mímọ́. Àwọn tí wọn sì mú àwọn aláfẹ̀yìntì kan yàtọ sí Allāhu, (wọn wí pé): A ò jọsìn fún wọn bí kò ẹ pé nítorí kí wọn lè mú wa súnmọ́ Allāhu pẹ́kípẹ́kí ni." Dájúdájú Allāhu l'Ó máa dájọ láààrin wọn nípa ohun tí wọn ní yapa ẹnu nípa rẹ̀ (ìyẹn, ẹ̀sìn 'Islām). Dájúdájú Allāhu kì í fi ònà mọ̀ni tí ó jẹ̀ òpùrọ́, aláìgbàgbọ́.} [Suuratuz Zumar: 3]

Olohun si tun salaye wipe dajudaju awon oloosa - awon alaimokan - maa n mu awon alagata laarin won ati Olohun, won wa maa n so pe: dajudaju awon (alagata) maa n sun won mo Olohun.

Ati pe ti Olohun ba kọ fun awon eeyan kuro nibi ki won o mu awon Anabi tabi awon Malaika ni alagata laarin Re ati awon eru Re; nitori naa, eniti o yato si won (awon Anabi ati awon Malaika) lo fi n leto ju láti ma ẹ mu ni alagata. Bawo wa ni, ti awon Anabi ati awon Ojise - ki

ola o maa ba won - na si maa n tara sàsà láti sunmọ Olohun. Olohun ti
 ola Re ga so ni Eni ti O n fun wa ni iro nipa isesi awon Anabi ati awon
 Ojise - ki ola o maa ba won- pe:

﴿... إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رِعَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَلْسِعِينَ﴾

[الأنبياء: 90]

{ Dájúdájú wọn ní yára gágá níbi àwọn isẹ rere. Wọn ní pè Wá pèlú ìrètí
 àti ìpáyà. Wọn sì jẹ olùtẹríba fún Wa.} [Suuratul Anbiyaah: 90]

Allah ti ọla Re ga julọ tun sọ pe:

﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ

رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ...﴾ [الإسراء: 57]

{Àwọn wònyẹn tí wọn ní pè (lẹyìn Rẹ) ní wá àtẹ̀gùn sódò Olúwa wọn
 ni! - Èwo nínú wọn l’ó súnmọ (Allāhu) jùlọ (báyíí)? – Àwọn náà ní retí
 ikẹ Allāhu, wọn sì ní páyà iyà Rẹ. Dájúdájú iyà Olúwa rẹ jẹ ohun tí wọn
 gbòdòsọra fún.} [Suuratul Is’raah: 57]

Iyen ni wipe: Dajudaju awon ti e n pe leyin Olohun - ninu awon anabi
 ati awon eniire - awon naa maa n sunmọ Olohun, won si tun maa n
 rankan ikẹ Rẹ, won si tun maa n beru iya Rẹ; bawo wa ni won o se maa
 pe won leyin Olohun.

**44. Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awon èyàn, pèlú
 bi igba won ati awon eyameya won ati awon ilu won ati
 àwùjọ wọn ẹ yàtò síra, bẹẹ náà ni wọn ẹ yàtò síra níbi
 irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti isẹ wọn naa
 si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni
 afinimọna kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko
 wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awon
 ojise alaponle - ki ike ati ola maa ba won - maa n se iyen
 pelu imisi lati odo Olohun, won maa n to awon eeyan
 s’ona losi oju-ona daadaa ati imona, won si maa n ko
 won jo si ori ofin Olohun, won si tun maa n dajo laarin
 won pèlú ododo. Nitori naa, alamori wọn yoo duro**

deede ni ibamu si jije ipe won fun awon ojise yii, ati sisunmo igba won si awon iranse ti Olohun. Nigba ti anu ti wa po, ti aimokan si ti kari, ti won si ti josin fun awon orisa; Olohun gbe anabi Re Muhammad - ki ike ati ola Olohun maa ba a - dide pelu imona ati esin ododo lati mu awon eeyan kuro nibi awon okunkun ṣíṣe Kèfèrí, aimokan, ati iborisa, lọ si ibi igbagbo ati imona.

Ni ipari tira yii, a maa ranti wipe awon èyàn, pèlú bi igba won ati awon eyameya won ati awon ilu won ati àwùjọ wọn ṣe yàtò síra, bẹ̀ẹ̀ náà ni wọn ṣe yàtò síra níbi irori wọn àti erongba wọn, ti àyíká wọn àti iṣẹ̀ wọn naa si tun yàtò síra, èyí ni o jẹ ki o jẹ dandan fun wọn láti ni afinimona kan ti o maa tọ wọn sọna, ati eto kan ti yoo ko wọn jọ, ati adari kan ti yoo maa dáàbò bo wọn, awon ojise alaponle - ki ike ati ola maa ba won - maa n se iyen pelu imisi lati odo Olohun, won maa n to awon eeyan s'ona losi oju-ona daadaa ati imona, won si maa n ko won jo si ori ofin Olohun, won si tun maa n dajo laarin won pèlú ododo. Nitori naa, alamori wọn yoo duro deede ni ibamu si jije ipe won fun awon ojise yii, ati sisunmo igba won si awon iranse ti Olohun. Nigba ti anu ti wa po, ti aimokan si ti kari, ti won si ti josin fun awon orisa; Olohun gbe anabi Re Muhammad - ki ike ati ola Olohun maa ba a - dide pelu imona ati esin ododo lati mu awon eeyan kuro nibi awon okunkun ṣíṣe Kèfèrí, aimokan, ati iborisa, lọ si ibi igbagbo ati imona.

45. Fun idi eyii, mo n pe o, iwo omoniyan, ki o duro fun Olohun ni iduro ododo eleyi ti yoo bora kuro nibi àṣà ati iṣe, ki o si tun lo mo wipe waa pada si odo Oluwa re leyin iku re, ki o si tun woye si ara rẹ ati awon agbegbe ti o wa ni ayika re. Nitori naa, gba Islām, ki o le ba se oriire ni aye re ati orun re. Ti o ba wa fe wo inu Islaam, ko si nkankan ti o je dandan fun o ju ki o jeri wipe ko si eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Alloohu, ati pe dajudaju Muhammad ojise Re ni, ki o si tun bopa bose kuro nibi gbogbo nkan ti won ba n josin fun yato si Oba Alloohu, waa tun ni igbagbo wipe dajudaju Olohun yoo gbe awon ti won wa ninu saare dide, ati pe dajudaju isiro ati esan ododo ni, ti o ba ti wa jeri pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O wa je dandan fun o leyin iyen ki o maa josin fun Olohun pelu nkan ti O se ni ofin bii Irun, ati zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ona ati lo.

Fun idi eyii, mo n pe o iwo omoniyan ki o duro fun Olohun ni iduro ododo eleyi ti yoo bora kuro nibi àṣà ati iṣe, gegebi Olohun ti ola Re ga se pe o ninu gbolohun Re:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْطِكُمْ بِوَأَحَدٍ أَنْ تَقُولُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرْدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُونَ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ [سبأ: 46]

{ Sọ pé: “Ohun Ohun kan ṣoṣo ni mò n ́ ṣe wáàsí rẹ fun yín pé, ẹ dúró nítorí ti Allāhu ní méjì àti ní ẹyọ kòḍòkan. Léyìn náà, kí ẹ ronú jinlẹ. Kò sí àlùjànnú kan láraeni yín. Kò sì jẹ kiní kan bí kò ṣe olùkìlò fun yín ṣíwájú ìyà líle kan.} [Suuratu Saba’: 46]

ki o si tun lo mo wipe dajudaju ire o pada si odo Oluwa re leyin iku re, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ۚ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ۖ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ۚ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ﴾ [النجم: 39-42]

" Àti pé kò sí kiní kan fún èniyàn àfi ohun t'ó ẹ̀ nísẹ̀. Àti pé dájúdájú iṣẹ̀ rẹ̀, láìpẹ̀ wọn máa fi hàn án. Léyìn nàà, wọn máa san án ní ẹ̀san rẹ̀, ní ẹ̀san t'ó kún jùlọ̀. Àti pé dájúdájú ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀ ni ọ̀pin (rìn-àjò ẹ̀dá)..} . [Suuratun Najm: 39-42]

ki o si tun woye si emi re ati awon agbegbe ti o wa ni ayika re. Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: 185]

{ Ẹ̀ wọn kò wo iṣẹ̀ba àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ pẹ̀lú gbogbo n̄nkan tí Allāhu dá? Àmọ̀ sá ọ̀ lẹ̀ jẹ́ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ̀. Nígba nàà, ọ̀rọ̀ wo ni wọn yóò gbàgbọ̀ léyìn rẹ̀?" } [Suuratul Ah'roof: 185]

Gba Islām, ki o le ba se oriire ni aye re ati orun re. Ti o ba wa fe wo inu Islaam, ko si nkankan ti o je dandan fun o ju ki o jeri wipe ko si eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Alloohu, ati pe dajudaju Muhammad ojise Re ni. Nigbati Ojise - ki ike ati ola Olohun maa ba a - ran Muadh lo si Yemen leniti n pepe lo si inu Esin Islaam, o so fun un pe: "Dadadaju ire o lo ba ijo kan ninu awon ti won fun ni tira, yaa pe won lo si ibi jjeri wipe ko eniti ijosi to si ni ododo ayaafi Olohun Alloohu ati wipe dajudaju emi o ojise Olohun ni mi, ti won ba ti wa tele o nibi iyen, wa fi mo won wipe dajudaju Olohun ti se irun wakati maarun ni oranyan le won lori ni gbogbo ojo ati oru, ti won ba tun tele o nibi iyen, wa fi mo won wipe dajudaju Olohun ti se zakah ni oranyan le won lori, won o maa gba a lati odo awon abọ̀rọ̀ won, won o si maa da a pada fun awon olosi won, ti won ba tun tele e nibi iyen, wa sora kuro nibi imaa gba awon eyi ti o dara julo ninu awon dukia won". Sohiihu Muslim: 19

ki o si tun bopa bose kuro nibi gbogbo nkan won ba n josin fun yato si Oba Alloohu. Iwa ibopa-bose kuro nibi nkan ti won n josin fun yato si Olohun Alloohu naa ni AL-HANEEFIYAH tii se ilà̀nà Anabi Ibroohim - ki ola maa ba a- Olohun ti ola Re ga so pe :

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَّاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ...﴾ [الممتحنة: 4]

{“ Dájúdájú àwòkòṣe rere ti wà fun yín ní ara (Ànàbì) 'Ibr̄ōhīm àti àwọn t'ó wà pèlú rẹ. Nígba tí wọn sọ fún ijọ wọn pé: "Dájúdájú àwa yowó-yosè kúrò nínú òrọ yín àti ohun tí ẹ ní jòsìn fún lẹyìn Allāhu. A takò yín. Ọtá àti ikórira sì ti hàn láààrin wa tífi láéláé àyàfi igbà tí ẹ bá tó gbàgbọ nínú Allāhu nikan ṣoṣo} [Suuratul Mumtahana: 4]

Waa si tun ni igbagbo wipe dajudaju Olohun yoo gbe awon ti won wa ninu saare dide, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ

لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾﴾ [الحج: 6-7]

{ Iyẹn nítorí pé dájúdájú Allāhu, Ọun ni Ọdodo. Dájúdájú Ọun l'Ó ní sọ àwọn òkú di aláàyè. Dájúdájú Ọun sì ni Alágbára lórí gbogbo ǹnkan. Àti pé dájúdájú Àkókò náà ní bọ. Kò sí iyèméjì nínú rẹ. Dájúdájú Allāhu yóó gbé àwọn t'ó ní bẹ nínú sàrèè dide." } (7) [Suuratul Hajj: 6-7]

Ati pe dajudaju isiro ati esan ododo ni, Olohun ti ola Re ga so pe:

﴿وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْوَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾

[الجاثية: 22]

{ Allāhu ṣèdá àwọn sánmò àti ilẹ̀ pèlú òdodo àti nítorí kí Á lè san èmí kòṣokan ní ẹsan ǹnkan tí ó ṣe níṣẹ. A ò sì ní ẹ abòsì sí wọn.} [Suuratul Jaathiyah: 22]

Ti o ba ti wa jẹrírí pelu ijeri yii, o ti di Musulumi. O wa je dandan fun o leyin iyen ki o maa josin fun Olohun pelu nkan ti O se ni ofin bii Irun, ati Zakah, ati Aawe, ati Hajj ti o ba ni ikapa ona ati lo, ati nkan ti o yato si iyen.

Eda kan niyí pelu déèti 19-11-1441

Ojogbon Muhammad omo Abdullaah As-Suhaym ni o ko o.

**Oluko imo Aqeedah (adisokan) ni ipin awon eko ti o jemo ti
Islaam (tele ri).**

Kulliyyah Terbiyah ni ile-eko giga Al-Malik Suhuud.

Ilu Riyadh, ni orílẹ̀-èdè Saudi Arabia

موسوعة المصطلحات الإسلامية
TerminologyEnc.com

موسوعة تضم مصطلحات المصطلحات
الإسلامية في كل موضوعات الإسلام

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

موسوعة تضم الروايات للأحاديث
النبوية وشرحها بعدة لغات

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

موسوعة تضم التفسير وأنواع
موسوعة المعاني القرآن الكريم

IslamHouse.com

موسوعة مقالات في الإسلام
موسوعة للتفكير بالإسلام

منتقى
Muntaha.com

موسوعة تضم المنقح من
المحتوى الإسلامي باللغات

نبذة موجزة عن الإسلام (نسخة مشتملة على الأدلة)

الإسلام بأكثر من 100 لغة

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

